QEYD VƏ ŞƏRHLƏR

Sirk “Modern”

səh. 621. “Güləşməyin axırıncı günü”: qəzetdə “axırıncı” sözü iki dəfə getmişdir.

Cümə günkü müxtəlif xəbərlər

səh. 629. “Strumçe”: Şimali Makedoniyanın Strumitsa şəhəri nəzərdə tutulur.

“Tsaribrod”: Şimali Makedoniyanın cənub-şərqində, Bolqarıstan sərhədi yaxınlığında yerləşən indiki Dimitrovqrad şəhəri nəzərdə tutulur.

“admiral Tanaka”: qəzetdə soyadı təhrif edilmişdir.

“Vahba paşa”: qəzetdə “Vahab paşa” getmişdir.

Dağıstanda

səh. 630. “Rukel”: Dağıstanın Dərbənd rayonunun kəndi.

“Kemax”: Dağıstanın Dərbənd rayonunda kənd olmuşdur; hal-hazırda mövcud deyil.

Vükəla Şurasında

səh. 631. “Təsadüfi mədaxil 199.999.000 manatla azaldılsın.”: güman ki, “azaldılsın” yerinə “artırılsın” olmalı idi.

Milli müzəmiz

səh. 633. *“Ze mancaniğe-fələk əbre-fitnə mibarəd / To əbləhane gerefti miyane-şişe həsar”*: “Fələyin mancanağından fitnə buludu yağır, sən axmaqcasına şüşə arasında hasar tutmusan.” (farsca)

“Gər negəhdare-mən anəst ke mən midanəm / Şişera dər bağəle səng negəh midarəd”: “Əgər məni qoruyan mənim tanıdığımdırsa, şüşəni daşın qoltuğunda da qoruyar.” (farsca)

Farsca beytləri Akademik Teymur Kərimli oxumuş və tərcümə etmişdir.

Akademik Teymur Kərimlinin qeydi:

“Birinci beyt Firdovsiyə deyil, Qacarla birgə gəlmiş saray şairinə məxsusdur və əsli belədir:

Ze mancaniğe-fələk senge-fitnə mibarəd
To əbləhane gerefti miyane-şişe qərar

Yəni:

Fələyin mancanağından fitnə daşı yağır
Sən isə axmaqcasına şüşənin arasında dayanmısan.”

səh. 633. “Şah Abbas məscidinin səhnində”: qəzetdə “səhnində” yerinə “səhnəsində” getmişdir.

Ehtikar ilə mübarizə

səh. 637. “beş qədər artırıla biləcəkdir”: güman ki, “beş qədər” yerinə “bəs qədər” olmalı idi.

Bakı xəbərləri

səh. 638. “Telefonnı küçə”: Bakıda, indiki 28 May küçəsi.

“Malakanski soqaq”: Bakıda, indiki Xaqani küçəsi.

Cəmiyyəti-Xeyriyyədə

səh. 641. “Həsənqulı”: Türkmənistanın Balkan vilayətində, Xəzər dənizi sahilində şəhər; indiki Əsənqulı şəhəri.

Gürcüstan xəbərləri

səh. 644. “Yevanqulov və başqaları”: qəzetdə belə getmişdir: “Yevanqulov ilə və başqaları”.

ADLAR GÖSTƏRİCİSİ

Abbas: Ermənistan ərazisində azərbaycanlıların özünümüdafiə dəstələrinin təşkilində iştirak etmişdir. 166
Abbas Bayram oğlu. 278
Abbas Haşım oğlu: Bakıdakı Qars qaçqınlarından. 220
Abbas Mirzə (1789-1833): Qacar taxtının vəliəhdi; Fətəli şah Qacarın oğlu. 401
Abbas Mirzə Fərmanfərma (Salari-ləşkər; 1890-1935): İranın siyasi xadimi; Ədliyyə naziri olmuşdur. 127, 465
Abbasəli Rza oğlu: Balaxanada fəhlə olmuşdur. 47
Abbasqulu: fəhlə hərəkatının fəal iştirakçısı. 640
Abbasquluzadə, Həsən: “Müsavat” partiyasının Əhmədli kənd şöbəsinin katibi olmuşdur. 48
Abbasov, Əhməd: Qazax qubernatorunun köməkçisi. 644
Abbaszadə, Abbas (Mirzə Abbas; yaxud A. Mollazadə; 1870-1920): Azərbaycanlı pedaqoq və folklorşünas. Azərbaycan məktəbləri üçün dərsliklər qələmə almışdır. Bəzi əsərlərində “A. Mollazadə” imzasından istifadə etmişdir. Gəncə Müsəlman Xeyriyyə Cəmiyyətinin və Gəncə Türk Müəllimləri İttifaqının üzvü olmuşdur. 44, 80, 109, 222, 223, 224, 227
Abbaszadə, Mirzə Abbas: bax. Abbaszadə, Abbas.
Abbaszadə, Mirzə Əhməd: Bakı sakini. 535, 560, 589
Abbaszadə, Yusif: Bakı sakini. 535, 560, 589
Abdulla (Məşhədi Abdulla): çayçı. 611
Abdulla əl-Məazi: bax. Əl-Məazi, Abdulla.
Abdulla Rəhim oğlu (Hacı Abdulla): Bakı sakini. 161
Abdullayev, Asəf: Bakı sakini. 221
Abdullayev, Ələsgər (yaxud Şəkili Ələsgər; 1866-1929): Azərbaycan xanəndəsi. 257, 366
Abdullazadə, Həsən Səbri: Azərbaycan aktyoru. 167, 196
Abuzər Almas oğlu: Könüllü Təşkilatının üzvü. 193
Abuzərzadə, İsgəndər (Hacı İsgəndər): “Müsavat” üzvü; “Müsavat”ın 1919-cu il dekabr qurultayının Buzovnadan nümayəndəsi. 640
Adamov, N.: Bakıda kantoru olmuşdur. 253, 342, 368
Adamov, S.: Bakıda kantoru olmuşdur. 253, 342, 368
Adil bəy (1865-1932): Osmanlı dövlətinin siyasi xadimi. İki dəfə (1909, 1919) Daxili işlər naziri olmuşdur. 44
Ağa Əli (? - 1919): İran Demokrat firqəsinin liderlərindən. 465
Ağa Rzaqulu oğlu: “Tula” gəmisində sükançı olmuşdur. 162
Ağa Zeynalabdin oğlu (Kərbəlayı Ağa Molla Zeynalabdin oğlu). 106
Ağababa Xəlifə oğlu (Molla Ağababa Hacı Xəlifə oğlu): Quba qəzasının Ərəb Həmyə kəndinin sakini. 639
Ağababa Rza oğlu: Bakıda neft mədənində fəhlə olmuşdur. 557
Ağabala Qulam oğlu. 614
Ağabəyov, Rza bəy (1894-1961): Göyçayda anadan olmuş, Moskvada hüquq təhsili almışdır. Göyçaydan Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinə seçilmiş, “Müsavat” fraksiyasının üzvü olmuşdur. 114, 115, 174, 175, 176, 177, 350, 377, 625
Ağacanov, Cəbrayıl: Bakı sakini. 221
Ağaəli Gülmirzə oğlu. 614
Ağaəliyev, İsmayıl: Bakı sakini. 221

Ağahacızadə, Hüseyn: Bakı sakini; "Müsavat" üzvü. 47
Ağakərim Məhəmmədəli oğlu (Məşhədi Ağakərim Hacı Məhəmmədəli oğlu): Şamaxı şəhəri sakini. 448
Ağakərim Səfdər oğlu (Kərbəlayı Səfdər oğlu): Lahıc sakini. 136
Ağalarov, Böyükkişi. 30
Ağamalıoğlu, Səməd ağa (yaxud Ağamalızadə; Ağamalıyev; Ağamalov; 1867-1930): Azərbaycanın və Sovet İttifaqının dövlət xadimi. Zaqafqaziya Seyminin və Azərbaycan Milli Şurasının üzvü olmuş, Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentində Sosialistlər fraksiyasını təmsil etmişdir. Sovet dövründə Azərbaycanın Kənd Təsərrüfatı xalq komissarı vəzifəsini tutmuş, Azərbaycan Sovet Sosialist Repsublikası Mərkəzi İcraiyyə Komitəsinin sədri, Zaqafqaziya Sovet Federativ Sosialist Repsublikası Mərkəzi İcraiyyə Komitəsinin sədrlərindən biri olmuşdur. 7, 10, 34, 35, 37, 89, 175, 203, 204, 378, 403, 404
Ağamalızadə, Məhəmmədəli: Bakı Politexnik məktəbi Türk Mütəəllimləri Təşkilatının xəzinədarı. 219
Ağaməhəmməd İlyas oğlu: Balaxanada fəhlə olmuşdur. 47
Ağaoğlu, Əhməd bəy (1869-1939): Azərbaycanın və Türkiyənin gökəmli ictimai-siyasi xadimi; hüquqşünas, şərqşünas, yazıçı-publisist. Türkçülük hərəkatının ideoloqlarından biri olmuşdur. 330, 331
Ağaoğlu, Məhəmməd bəy Həsən bəy oğlu (1895-1949): İrəvanda doğulmuş, Moskvada oxumuş, Azərbaycanda dövlət qulluğunda müxtəlif vəzifələrdə işləmişdir. Cümhuriyyətin süqutundan sonra xaricə getmiş, təhsilini Berlin və Vyanada davam etdirmişdir. Türkiyə və ABŞ universitetlərində işləmişdir. 440, 441, 442
Ağasıbəyov, Ağası bəy: Gəncə Bələdiyyəsi nümayəndəsi. 361
Ağayev, Cəmil. 30
Ağayev, Əhməd: Axalkalakidə qaçqınların müvəkkili olmuşdur. 106
Ağayev, Həsən bəy (1875-1920): Azərbaycanın görkəmli dövlət xadimi. Moskva Universitetinin Tibb fakültəsini bitirmişdir. Azərbaycan Milli Şurasının 28 may 1918-ci il tarixli iclası (Azərbaycanın müstəqilliyinin elan edildiyi iclas) Həsən bəy Ağayevin sədrliyi ilə keçirilmişdir. Azərbaycan Parlamenti sədrinin birinci müavini olmuş və Parlamentin sədri Topçubaşov Bakıda olmadığından, Həsən bəy faktiki olaraq Parlamentə rəhbərlik etmişdir. Tiflisdə erməni terroristi tərəfindən qətlə yetirilmişdir. 6, 87, 126, 173, 202, 349, 440, 441, 442, 624
Ağayev, Həsənağa: Bakı sakini. 221
Ağayev, Məhəmməd: bax. Ağaoğlu, Məhəmməd bəy Həsən bəy oğlu.
Ağayev, Vəli: Biləsuvar uçastokunun pristav müavini olmuşdur. 586
Ağayeva, Xədicə xanım Sadıq bəy qızı (1885-1958): Müəllimə; Ufa türklərindən idi. Azərbaycan Parlamenti sədrinin müavini Həsən bəy Ağayevin həyat yoldaşı. 157
Ağazadə, Ağabala: Bakı Politexnik məktəbi Türk Mütəəllimləri Təşkilatı İcraiyyə Komitəsinin üzvü olmuşdur. 219
Ağazadə, Fərhad Məşhədi Rəhim oğlu (1880-1931): Azərbaycanın görkəmli pedaqoqu və publisisti. Şuşada anadan olmuş, Qori Seminariyasını bitirmiş, Azərbaycanın müxtəlif yerlərində müəllim işləmişdir. Məktəblilər üçün "İkinci il" dərsliyinin müəlliflərindəndir. Dövri mətbuatda çıxış etmiş, həmçinin "Azərbaycan" qəzetinin ən fəal müəlliflərindən olmuşdur. 20, 67, 132, 157, 224, 243, 299, 333, 387, 525, 547, 634
Ağazadə, Həsənağa: "Müsavat"ın Balaxana təşkilatının üzvü. 558
Ağazadə, Novruz: "Müsavat"ın Şura üzvü. 640
Axıcanov, Müseyib bəy (1892-1920): Azərbaycanın dövlət xadimi. Kiyevdə Müqəddəs Vladimir Universitetinin Hüquq fakültəsini bitirmişdir. Bakı qubernatorunun müavini, Bakı qubernatoru, Azərbaycan Parlamentinin üzvü olmuşdur. Bolşeviklər tərəfindən güllələnmişdir. 349
Axıskalı: "Azərbaycan" qəzetində imza; çox güman ki, Əhməd Cövdət Pepinova məxsusdur.
Axund Molla Dadaş: Dağıstanlı ruhani. 95
Axundov: Bakı Universitetinin Tibb fakültəsinin tələbəsi olmuşdur. 637
Axundov: Bakıda pristav müavini olmuşdur. 503
Axundov, Ağakərim: Bakı sakini. 107
Axundov, Bəhram bəy Məşhədi Mirzə Cəfərqulu bəy oğlu (1872-1932): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi; həkim. Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü olmuşdur. 350, 376, 529
Axundov, Əliəsgər bəy: Şəki Bələdiyyəsinin nümayəndəsi. 361
Axundov, Məhəmməd Sadıq: bax. Aran, Məhəmməd Sadıq.
Axundov, Mirzə Fətəli: bax. Axundzadə, Mirzə Fətəli.
Axundov, Murtuza (1877-1920): Azərbaycan Cümhuriyyətinin siyasi xadimi. Parlamentin üzvü olmuşdur. 117
Axundzadə, Musa: neft sənayeçisi Səlimovun Binəqədidəki mədənlərində müsəlman fəhlələri təşkilatının sədri olmuşdur. 640
Axundov, Səfdər: Bakıdakı dərbəndlilərdən. 479
Axundov, Şirin Məşhədi Hüseyn oğlu (1878-1927): Azərbaycanlı tarzən. 257, 366
Axundov, Vahab: Lahıc sakini. 610
Axundzadə, Ağasadıq: "Müsavat"ın Hacıqabul şöbəsinin üzvü. 529
Axundzadə, Cavad: bax. Əhməd Cavad.
Axundzadə, Əbdülxalıq: Şeyxülislamlıq İdarəsinin üzvü olmuşdur. 346
Axundzadə, Ətaulla: "Müsavat"ın Astara şöbəsinin katibi. 531
Axundzadə, Hacı Mirzə Səlim Mirzə İsmayıl Qasir oğlu (1872-1930): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi. Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü olmuşdur. Aprel işğalından sonra İrana mühacirətə getmişdir. 281
Axundzadə, Məhəmmədhənifə: Azərbaycan Şeyxülislamlıq İdarəsində arxiv işçisi olmuşdur. 346
Axundzadə, Mirzə Fətəli (1812-1878): Azərbaycan dramaturgiyasının banisi; şair və filosof. 241
Axundzadə, Sadıq: bax. Aran, Məhəmməd Sadıq.
Axundzadə, Şeyx Qəni: Bakı sakini. 106
Akçura, Yusif: bax. Akçuralı, Yusif.
Akçuralı, Yusif (1876-1935): Tatar əsilli yazıçı, publisist və siyasətçi; türk milliyyətçiliyinin ideoloqlarından biri olmuşdur. Simbirskdə (indiki Ulyanovsk) anadan olan Akçuralı Türkiyədə təhsil almışdır. Kazanda "Məhəmmədiyyə" mədrəsəsində dərs demiş, Rusiya müsəlmanlarının siyasi partiyası "İttifaqi-müslimin"in təşkilatçılarından və rəhbərlərindən biri olmuşdur. Yeni Türkiyənin qurulmasında yaxından iştirak etmiş, Türkiyə Böyük Millət Məclisinin deputatı olmuş, Türk Tarix Qurumu elmi cəmiyyətinin qurucuları arasında yer almışdır. 267
Akop: tarzən. 257
Akton (Lord Akton): bax. Lion-Dalberq-Akton, Riçard.
Akuşinski, Əli Hacı (1847-1930): XX əsrin əvvəllərində Dağıstanın ictimai-siyasi xadimi və dini lideri olmuşdur. 211, 214, 602
Akzianit, Etninka: kino aktrisası. 537
Albert [Albert I; 1875-1934]: 1909-1934-cü illərdə Belçika kralı. 13
Albriçşi, Alberiko [Alberico Albricci; 1864-1936]: İtaliyanın hərbi xadimi; general. 431
Aleksandr II (1818-1881): Rusiya imperatoru. 1855-1881-ci illərdə hakimiyyətdə olmuşdur. 148, 521

Alxasov, Kərim bəy: mühəndis; Bakı və Ətrafının Müsəlman Ziyalıları İttifaqının üzvü olmuşdur. 639

Allenbi, Edmund [Edmund Allenby; 1861-1936]: ingilis feldmarşalı. Birinci Dünya müharibəsindən sonra İngiltərənin Yaxın Şərqdə ali komissarı [High Commissioner] olmuşdur. 321, 544

Alfonso XIII [Alfonso XIII; 1886-1941]: İspaniya kralı. Özündən əvvəlki İspaniya kralı, atası XII Alfonsonun vəfatından sonra doğulduğundan, anadan olan kimi tac geymişdir. 1931-ci ildə hakimiyyətdən devrilmiş, həyatının son illərini mühacirətdə keçirmişdir. 516, 575

Almas Əlixas oğlu: Bakı sakini. 448

Almeyda, Antoniu Joze de [Antonio Jose de Almeida; 1866-1929]: Portuqaliyanın siyasi xadimi; 1919-1923-cü illərdə prezident olmuşdur. 380

Alşibaya, Qriqol: Gürcüstanın Azərbaycandakı siyasi nümayəndəsi olmuşdur. 361, 494, 497, 583

Altunbayev, Süleyman: "Müsavat" üzvü; "Müsavat"ın 1919-cu il dekabr qurultayının Bibiheybətdən nümayəndəsi. 640

Amiloxvari, N.: Gürcüstan Hərbi nazirinin adyutantı olmuşdur. 76

Amiraqo, Pavel İvanoviç (yaxud Pavel İvanoviç Amiraqov; 1879-1945): Opera və operetta artisti, tenor. Tiflisdə anadan olmuş, Tiflis, Moskva, Peterburq, Xarkov, Daşkənd, Varşava və digər şəhərlərin opera teatrlarında işləmişdir. Bakıda Mailov Teatrı, Rus Opera Teatrı və Bakı Dövlət Opera və Balet Teatrında rəhbər vəzifələrdə işləmişdir. 174

Amosov, Aleksey Mitrofanoviç (1873-1946): riyaziyyatçı alim; professor; pedaqoq. Bakıda orta və ali məktəblərdə dərs demişdir. Bakı Neft Mədənçiləri Qurultayı Şurasının Məktəblər Komissiyasının üzvü olmuşdur. 301

Anaplinski (Anaplı), Əbülhəsən (1894-1921): Teatr aktyoru. Bir sıra teatr truppalarında, o cümlədən Hacıbəyov qardaşlarının teatr dəstəsində çıxış etmişdir. Əsasən komik rollar oynamışdır. Qarabağda qastrol səfərində olarkən ermənilər tərəfindən xaincəsinə qətl edilmişdir. 257

Anaşkin, İvan İvanoviç (1880-1938): Tambov quberniyasında anadan olmuş, Bakıda neft mədənlərində işləmişdir. Fəhlə hərəkatının fəal iştirakçısı olmuşdur. 103

Andronikov: elektrik mühəndisi; Gürcüstanda teleqraf müfəttişi olmuşdur. 444

Anoto, Qabriel [Gabriel Hanotaux; 1853-1944]: Fransız diplomatı; 1896-1898-ci illərdə Xarici İşlər naziri olmuşdur. 409, 426

Antonov: Gəncə nahiyə məhkəməsinin üzvü olmuşdur. 102

Apakidze: Gürcüstan Xarici İşlər Nazirliyinin direktoru. 195

Aran, Məhəmməd Sadıq (Axundzadə; 1895-1976): Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü, jurnalist. Cümhuriyyətin süqutundan sonra fəaliyyətini mühacirətdə davam etdirmişdir. 75, 76, 136

Arxangelski: rus publisisti. 345

Arximed (Arximedes; e. ə. 287-212): qədim yunan alimi. 347

Arifə xatun: Bakı sakini. 479

Arutunyan, Arşak: Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentində Erməni fraksiyasının üzvü. 87

Askvit, Herbert Henri [Herbert Henry Asquith; 1852-1928]: Britaniyanın dövlət xadimi. 1908-1926-cı illərdə Britaniya Liberal Partiyasına başçılıq etmiş, 1892-1895-ci illərdə Daxili İşlər naziri, 1905-1908-ci illərdə Maliyyə naziri, 1908-1916-cı illərdə Baş nazir olmuşdur. 93

Aslanov, Əlinağı: Bakı sakini. 221

Aslanov, Əmir bəy (1892-1942): Azərbaycanlı həkim. 25, 108

Aslanov, Teymur: Bakı Müsəlman Tələbələr İttifaqının sədri. 467

Aşurbəyli, İsa bəy (1878-1938): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi və xeyriyyəçi-

si. Bakı Şəhər Dumasının və "Nicat" cəmiyyətinin üzvü olmuşdur. Birinci Dünya müharibəsində əsir düşən türk əsgərlərinə yardım edən komitənin işində fəal iştirak etmişdir. Mətbuatda "Həqqi" təxəllüsü ilə çıxış etmişdir. 1938-ci ildə güllələnmişdir. 364

Aşurov, Ağa (1880-1936): Azərbaycanın dövlət xadimi. Bakıda anadan olmuşdur. Azərbaycan Cümhuriyyəti dövründə Parlamentin üzvü olmuş, Ticarət və Sənaye naziri, Ərzaq naziri, Poçt və Teleqraf naziri kimi vəzifələrdə işləmişdir. Cümhuriyyətin süqutundan sonra Rostova köçmüş, orada vəfat etmişdir. 177

Atamanov: Ermənistanın siyasi nümayəndəsi əvəzi. 436

Atatürk, Mustafa Kamal (1881-1938): Türkiyənin dövlət xadimi. Türk Qurtuluş Savaşının Baş komandanı. Türkiyə Cümhuriyyətinin banisi və ilk prezidenti. 44, 62, 101, 267, 268, 269, 291, 292, 293, 323, 355, 356, 369, 370, 381, 384, 397, 431

Atayans, İshak Avetisoviç: Bakıda həkim olmuşdur. 25, 108, 507, 563, 618

Atayev: Müsavatçı gənc. 364

Ayn. Ayn.: bax. Abbaszadə, Abbas (Mirzə Abbas).

Ayronsayd, Edmun [Edmund Ironside; 1880-1959]: Britaniyanın hərbi xadimi; feldmarşal. 1919-cu ildə Arxangelskdəki Antanta qoşunlarının Baş komandanı olmuşdur. 38

Azəri, Əhməd: İranın Gilan və Təvaliş general-qubernatoru. 545

Baba oğlu Həbib: bax. Babazadə, Həbib.

Baba Səfərəli oğlu: Quba qəzasının Ərəb Həmyə kəndinin sakini. 639

Babalyan, Artaşes (1886-1959): Ermənistanın ictimai-siyasi xadimi; həkim. Ermənistan Parlamentinin üzvü, Sosial Müdafiə naziri olmuşdur. Daşnaksutyun partiyasının üzvü idi. 166

Babarza Məlikrza oğlu: Bakı sakini. 448

Babayev, Ağamoğlan: Bakı sakini. 221

Babayev, Əliheydər: Bakı sakini. 221

Babayev, Əliheydər Ağadadaş oğlu (Məşhədi Ağadadaş oğlu; 1890 - ?): mühəndis-texnoloq. Xarkov Texnologiya İnstitutunu bitirmişdir. Müxtəlif dövlət qulluqlarında işləmiş, Bakı Politexnik Məktəbinin müəllimi olmuşdur. 424, 529, 559

Babayev, Əsədulla: Gəncədə və Ağ şəhərdə (Bakı) poçt-teleqraf bürosunda işləmişdir. 55

Babayev, Qulam: Azərbaycan Ordusunun əsgəri. 445

Babazadə: Bakı Politexnik məktəbinin müəllimi olmuşdur. 161

Babazadə, Baba: Bakı Sənaye məktəbinin müəllimi olmuşdur. 246

Babazadə, Əbülfəzl: Müsəlman Tələbələri İttifaqının üzvü; Bakı Politexnik məktəbi Türk Mütəallimləri Təşkilatı İcraiyyə Komitəsi sədrinin müavini olmuşdur. 219

Babazadə, Həbib (1892 - ?): Ukraynada təhsil alan azərbaycanlı tələbələrdən. Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin kargüzarı olmuşdur. 418, 501

Babazadə, Şirmirzə: "Müsavat" partiyasının Balaxanı şöbəsinin katibi. 558

Badolyo, Pyetro [Pietro Badoglio; 1871-1956]: İtaliyanın hərbi xadimi, marşal. 1943-1944-cü illərdə Baş nazir olmuşdur. 431

Bağırzadə, Hilal: "Müsavat"ın Şura üzvü. 364, 505, 558

Bağırzadə, Məhəmmədtağı: aktyor. 588, 589

Bahadırlı, Sadıq: "Müsavat" üzvü; "Müsavat"ın 1919-cu il dekabr qurultayının Əmirhacıyandan nümayəndəsi. 640

Bahadurov, Rəhim: Bakıda polis məmuru olmuşdur. 448

Baxşızadə, Novruzəli: "Müsavat"ın Balaxana təşkilatının üzvü. 558

Baxtyarov. 574, 592

Bakıxanov, Abbasqulu Ağa Mirzə Məhəmməd xan oğlu (1794-1847):

Azərbaycan alimi və şairi. "Gülüstani-İrəm" əsəri ilə Azərbaycan tarixşünaslığının əsasını qoymuşdur. 243

Baqi (1526-1600): XVI əsr türk şairi. Əsl adı Mahmud Əbdülbaqi olub, "Baqi" təxəllüsünü işlətmişdir. "Sultanüşşüəra", yəni "şairlər sultanı" kimi tanınmışdır. 27

Baqiyev, Bilal: Bakı sakini. 476

Balabas, Aleksey İsakoviç (1890-1960): Kuban kazakı; Ukraynanın hərbi və siyasi xadimi. 623

Balabəy Zülfəli oğlu: Bakıda çörəkçi olmuşdur. 448

Balahəsənzadə, Heydər. 29

Balaxoviç, İosif Nikodimoviç (1894-1923): Rusiyanın hərbi xadimi; ağqvardiyaçı general-mayor. 11, 27

Balaxoviç, Stanislav Nikodimoviç (1883-1940): Rusiyanın hərbi xadimi; ağqvardiyaçı general-mayor. 1920-ci ildə Belarusda Müvəqqəti hökumətin başçısı olmuşdur. 11, 27

Balfur, Artur [Arthur Balfour; 1848-1930]: Britaniyanın dövlət xadimi. 1902-1905-ci illərdə Baş Nazir, 1916-1919-cu illərdə Xarici İşlər naziri olmuşdur. 400, 466, 544

Bammatov, Heydər (yaxud Heydər Bammat; 1889-1965): Dağıstanın siyasi xadimi. Sankt-Peterburq Universitetinin Hüquq fakültəsində oxumuşdur. Dağlılar Respublikasının Xarici İşlər naziri olmuş, 1921-ci ildə mühacirətə getmişdir. 379

Baranovski, Henrix: Qaradonlu və Biləsuvarda poçt-teleqraf bürosunda işləmişdir. 55

Baratov, Nikolay Nikolayeviç (1865-1932): Rusiyanın hərbi xadimi; general. Birinci Dünya müharibəsi dövründə İranda xidmət edən Birinci Qafqaz süvari korpusunun komandiri olmuşdur. Oktyabr inqilabından sonra ağqvardiyaçılar hərəkatına qoşulmuş, Gürcüstan hökuməti yanında Denikinin nümayəndəsi olmuşdur. 1919-cu ildə Tiflisdə sui-qəsd cəhdindən ağır yaralı qurtulmuşdur. 1920-ci ildə mühacirətə getmişdir. 384, 428, 429, 588

Barbüs, Henri [Henri Barbusse; 1873-1935]: fransız yazıçısı. 41

Barkli, Kolvill [Colville Barclay; 1869-1929]: Britaniyalı diplomat; 1919-1924-cü illərdə İsveçdə səfir olmuşdur. 185

Barton, Ceyms Levi [James Levi Barton; 1855-1936]: Amerika missioneri; Yaxın Şərqə yardım üzrə Amerika Komitəsinin sədri olmuşdur. 600, 601

Baruçev, Reznik. 603

Bayram Əli oğlu: Nuxa qəzasının Həşəmköy kəndinin sakini. 645

Bayram Həzrətqulu oğlu: Hacıqabul sakini. 363

Bayraməlibəyli, Məryəm xanım: bax. Bayraməlibəyova, Məryəm xanım.

Bayraməlibəyova, Məryəm xanım (1898-1987): pedaqoq, xeyriyyəçi. Teymur bəy Bayraməlibəyovun qızı, Cavad bəy Məlik-Yeqanovun həyat yoldaşı idi. 530

Bekzadyan, Tiqran Arutyunoviç (yaxud Artyomoviç; 1877-1942): Şuşada anadan olmuş, 1917-ci il inqilabından əvvəl Bakıda neft sənayesi sahəsində işləmişdir. Cümhuriyyət dövründə Ermənistanın Azərbaycandakı siyasi nümayəndəsi olmuşdur. Fransaya mühacirətə getmişdir. 335

Belinski: Bakıdakı rus icmasının nümayəndəsi. 361

Belyayev: Rusiyanın hərbi xadimi; Könüllü ordu polkovniki. 384, 428

Belyayev, M. V.: professor, Bakıda işləmişdir. 241

Berqold: Almaniyanın hərbi xadimi. 207

Bermondt-Avalov, Pavel Rafailoviç (1877-1973): Rusiyanın hərbi xadimi; general-mayor. Ağqvardiyaçılar hərəkatının Pribaltikadakı nümayəndəsi idi. 146, 351, 369, 380, 460, 542

Bermont (polkovnik Bermont): bax. Bermondt-Avalov, Pavel Rafailoviç.

Bernar, Klod [Claude Bernard; 1813-1878]: Fransiz həkimi, fizioloqu. 347, 369

Beyer: ABŞ senatoru. 119

Bədəlbəyov, B.: Qarabağ general-qubernatorluğunun məmuru. 445

Bədəlbəyov, Müseyib: Müsaatçı gənc. 364

Bədəlzadə, Soltan Əbdüləli oğlu (Məşhədi Soltan Məşhədi Əbdüləli oğlu): Azərbaycan Şeyxülislamlıq İdarəsinin dəftərdarı (registratoru) olmuşdur. 346

Bəhaülmülk: bax. Əlirza xan Qaragözlü.

Bəhram Qurban oğlu (Molla Bəhram): "Müsavat"ın Şıxakəran şöbəsinin katibi. 531

Bəhram Nəcəfəli oğlu: "Tula" gəmisində sükançı olmuşdur. 162

Bəhramov. 583

Bəkirov, Osman Zəki (1896-1938): Krım tatarlarından; repressiyaya məruz qalmışdır. 99

Bərbərzadə, Ömər Ziya: Batumdakı Milli Müsəlman Şurasının katibi. 586, 609

Bıç, Luka Lavrentyeviç (1870-1945): Kuban kazaklarının siyasi və ictimai xadimi. Hüquq təhsili almışdır. Bakıda işləyərkən Bakı Şəhər Dumasına üzv seçilmiş, 1912-1917-ci illər arasında Bakı Şəhər İdarəsinin rəisi olmuşdur. 1917-ci ilin Fevral inqilabından sonra Kubana qayıtmış, Kuban Hökumətinin sədri seçilmişdir. Kuban heyətinin başçısı olaraq Paris Sülh Konfransında iştirak etmiş, Kuban Xalq Respublikası süqut etdikdən sonra mühacirətdə qalmışdır. 235, 379, 380, 511, 512

Bibiqulu Məhəmmədcəfər oğlu: Künövşə kəndinin (Siyəzən) katibi. 338

Bilqeyis: Dərbənd qaçqınlarından. 107

Birinaum, Otto: Alman professoru. 182

Bismark, Otto fon [Otto von Bismarck; 1815-1898]: Almaniyanın dövlət xadimi. Almaniyanın birləşdirilməsini həyata keçirmiş, Alman imperiyasının birinci kansleri olmuşdur. 379

Bissolati, Leonida [Leonida Bissolatı; 1857-1920]: İtaliyanın siyasi xadimi; sosialist. 629

Blajevski, V. F.: Azərbaycan Cümhuriyyəti Poçt və Teleqraf Nazirliyi dəftərxanasının müdiri olmuşdur. 55, 595

Blerio, Lui [Louis Bleriot; 1872-1936]: Fransız ixtiraçısı. "Blerio aeronotik" [Bleriot Aeronautique] adlı təyyarəqayırma şirkətinin əsasını qoymuşdur. 380

Boqatıryov, Aleksandr: pəhləvan. 1, 49, 53, 83, 113, 144, 171, 201, 229, 285

Boqayevski, Afrikan Petroviç (1873-1934): Könüllü ordunun və Cənubi Rusiyada ağqvardiyaçılar hərəkatının rəhbərlərindən biri; general-leytenant. Don ordusu atamanlarından. 186

Bolqayev, Mustafa bəy: Bakıdakı Krımlı tələbələrdən. 74

Bora, Vilyam [William Borah; 1865-1940]: Amerikanın siyasi xadimi, senator (1907-1940). 462

Bökeyxanov, Əlixan Nurmuxamed oğlu (1866-1937): Qazaxların ictimai-siyasi xadimi. Alaş-Orda Hökumətinin sədri olmuşdur. 333, 343

Böyük Petro: bax. Pyotr I.

Brassinqton, Ayzek [Isaac Brassington; 1870-1932]: Britaniyalı sosialist. 121

Bratianu, İonel [Ionel Brătianu; 1864-1927]: Rumıniyanın dövlət xadimi. Rumıniya Milli-Liberal Partiyasının lideri olmuşdur. Daxili İşlər, Müdafiə, Xarici İşlər naziri vəzifələrini tutmuş, müxtəlif vaxtlarda beş dəfə (o cümlədən 1914-cü ilin yanvarından 1918-ci ilin fevralına və 1918-ci ilin dekabrından 1919-cu ilin dekabrına qədər) Rumıniyanın Baş naziri olmuşdur. 263

Braun, Luis Edqar [Louis Edgar Browne; 1891-1951]: Birinci Dünya müharibəsi dövründə hərbi jurnalist idi. 291, 292

Brauninq, Con [John Browning; 1855-1926]: odlu silah ixtiraçı-konstruktoru. 52

Bredov, Nikolay Emilyeviç (1873 - ?): Rusiyanın hərbi xadimi; general-leytenant.

Ağqvardiyaçılar hərəkatının iştirakçısı. Könüllü ordunun Tsaritsın, Poltava, Kiyev və Çerniqovu işğalında iştirak etmişdir. Mühacirətə getmişdir. 118

Briqqs, Çarlz Ceyms [Sir Charles James Briggs; 1865-1941]: İngilis generalı. 1919-cu ilin fevral-iyun aylarında Cənubi Rusiyadakı ingilis qoşunlarının komandiri olmuşdur. 185

Bronşteyn, İ. M.: Bakıda fəaliyyət göstərmiş həkim. 50, 107, 169, 225, 283, 342, 397, 453, 508, 563, 618

Budaqov, Lazar Zaxaroviç (1812-1879): erməni türkoloqu və şərqşünası. Həştərxanda anadan olmuşdur. Tüflisdə və Sankt-Petersburq Universitetində Azərbaycan dili dərsləri vermişdir. 242, 243, 255

Buraqo, Pyotr Petroviç: Bakı Şəhər İdarəsinin katibi. 456, 593

Burjua, Leon [Léon Bourgeois; 1861-1925]: Fransanın dövlət xadimi. Baş nazir, Senatın Sədri, Xarici İşlər naziri kimi vəzifələr tutmuşdur. 14, 409

Buyneviç, Kazimir-Adam Albinoviç (1872-1953): Rus həkimi; Moskva Universitetinin professoru. 25, 80, 168, 225, 283, 368, 396

Buyvolov: pəhləvan; "Sibirya ayısı" ləqəbi ilə tanınmışdır. 1, 53, 171, 315, 345, 427, 483, 537, 566, 593, 621

Bürhanüşşəriə Mahmud əl-Buxari (XIV əsr): Buxaralı hənəfi məzhəbi alimi. 333

Cabbarlı, Cəfər: bax. Cabbarzadə, Cəfər.

Cabbarov, Bağır: bax. Cabbarzadə, Bağır.

Cabbarzadə, Bağır (1894-1951): Azərbaycan aktyoru. 196

Cabbarzadə, Cəfər (yaxud Cəfər Cabbarlı; 1899-1934): Azərbaycanın məşhur dramaturqu, şairi və teatr rejissoru. Cümhuriyyət dövründə Qafqaz Türk Tələbələri Mərkəzi Komitəsinin üzvü, Parlamentin türkcə stenoqrafı olmuşdur. 169, 201, 229, 253, 308

Cabir İsmayıl oğlu: Bakıda məşhur oğru olmuşdur. 31

Camal bəy: Dağıstanda könüllü ikinci taborunun komandanı olmuşdur. 104

Camalbəyov, Qasım bəy (1881-1938): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi. Azərbaycanın müxtəlif yerlərində müəllimlik etmişdir. "Hümmət" partiyasının üzvü idi. Azərbaycan Parlamentinin üzvü olmuşdur. 176, 203, 376

Caparidze: Gürcüstan Dəmiryolu İdarəsinin rəisi. 494

Cavad ağa: mühəndis; BORN şirkətində mədən müdiri. 557

Cavad xan (1748-1804): Gəncə xanı; 1786-1864-cü illərdə hakimiyyətdə olmuşdur. Gəncə xanlığını işğalçı rus ordusuna qarşı müdafiə edərkən qəhrəmancasına şəhid olmuşdur. 633

Cavanşir, Həmid ağa: meşə təsərrüfatında işləmişdir; Cəmiyyəti-Xeyriyyənin üzvü olmuşdur. 394, 529

Cəbəsoy, İsmayıl Fazil paşa (1856-1921): Türkiyənin hərbi və siyasi xadimi. 291

Cəbi: Tağıyev fabrikində Zavod Komitəsinin üzvü olmuşdur. 334

Cəbrayıl Dadaş oğlu (Hacı Dadaş oğlu): Maştağa sakini. 450

Cəbrayılzadə, Kərim bəy: Azərbaycan Şeyxülislamlıq İdarəsinin katibi olmuşdur. 346

Cəfər: Müsavatın qurultayını hazırlayan komissiyanın üzvü olmuşdur. 364

Cəfər Qasım oğlu. 415

Cəfərquluzadə, İslam: "Müsavat"ın Qalabazar şöbəsi sədrinin müavini. 281

Cəfərli, Davud: Gəncə Kəndçi və Əkinçi İttifaqının katibi olmuşdur. 163, 164

Cəfərov, Əli İsgəndər (1875-1941): müəllim, naşir və ictimai xadim. "Nəşri-maarif" cəmiyyətinin katibi olmuş, bir sıra dərsliklərin yazılmasında və nəşrində yaxından iştirak etmiş, "Həyat", "İrşad", "Füyuzat" kimi mətbuat orqanlarıyla əməkdaşlıq etmiş, uşaqlar üçün "Dəbistan" jurnalını çıxarmışdır. Elmi məqalələr və bədii hekayələr qələmə almışdır. Məmməd Yusif Cəfərovun böyük qardaşı idi. 301, 312

Cəfərov, Məmməd (yaxud Məhəmməd) Yusif (1885-1938): Azərbaycanın dövlət xadimi. Ali hüquq təhsili almışdır. Rusiya Dövlət Dumasının üzvü olmuşdur. Azərbaycan Cümhuriyyəti dövründə müxtəlif tarixlərdə Sənaye və Ticarət naziri, Azərbaycanın Gürcüstandakı diplomatik nümayəndəsi və Xarici İşlər naziri olmuşdur. 174, 335, 436, 495, 497

Cəfərzadə, A.: Batumdakı Milli Müsəlman Şurasının sədri. 586, 609

Cəlal Musa oğlu: "Müsavat"ın Ağstafa şöbəsinin üzvü. 529

Cəlalzadə, Əliyusif: "Müsavat" üzvü; "Müsavat"ın 1919-cu il dekabr qurultayının nümayəndəsi. 640

Cənnəti, Əbdülxaliq: bax. Qafarzadə, Əbdülxaliq Cənnəti.

Colitti, Covanii [Giovanii Giolitti; 1842-1928]: İtaliyanın siyasi xadimi; 1892-1921-ci illər arasında müxtəlif dövrlərdə 5 dəfə Baş nazir olmuşdur. 540

Comarcidze: Gürcüstan hüquqşünası; Tiflis Məhkəmə Palatasının mühüm işlər müstəntiqi olmuşdur. 250

Çaykin, Vadim Afanasyeviç (1886-1941): rus jurnalisti və siyasi xadim. 345

Çemberlen, Nevill [Neville Chamberlain; 1869-1940]: Birtaniyanın siyasi xadimi. 1918-ci ildə Parlamentə seçilmiş, 1920-ci illərdə Səhiyyə naziri, 1920-ci və 1930-cu illərdə Maliyyə naziri olmuşdur. 1937-1940-cı illərdə Britaniyanın Baş naziri vəzifəsini tutmuşdur. 575

Çepisov, Dmitri: Bakıda yaşamış Həştərxan quberniyası sakini. 448

Çermoyev, Əbdülməcid Tapa (1882-1936): Şimali Qafqaz dağlılarının siyasi xadimi, azadlıq hərəkatı liderlərindən biri, milliyyətcə çeçendir. Birinci Dünya müharibəsi illərində "Vəhşi diviziya"nın çeçen alayında xidmət etmişdir. Şimali Qafqaz Dağlı Xalqları İttifaqının qurucularından biri və Dağlılar Respublikasının başçısı olmuşdur. 379

Çernyayevski, Aleksey Osipoviç (1840-1894): Maarifçi, pedaqoq. Şamaxıda doğulmuş, Azərbaycanda və Azərbaycandan kənarda təhsil sistemində çalışmış, Qori Seminariyasının Azərbaycan şöbəsinin müfəttişi olmuşdur. "Vətən dili" dərsliyinin (II hissəsi Səfərəli bəy Vəlibəyovla birgə) müəllifidir. 223

Çeyişvili: Kutais mahal məhkəməsinin üzvü. 421

Çəmənzəminli, Yusif Vəzir (Vəzirov; 1887-1943): Azərbaycan yazıçısı və diplomatı. 187

Çxeidze, Nikolay Semyonoviç (1864-1926): Rusiyanın və Gürcüstanın siyasi xadimi. Rusiya Dövlət Dumasının üzvü olmuşdur. Zaqafqaziya Seyminin və Gürcüstan Müəssislər Məclisinin sədri olmuşdur. Gürcüstan tərəfindən Paris Sülh Konfransında iştirak edən nümayəndə heyətinin sədri olmuşdur. Gürcüstanın sovetləşməsindən sonra mühacirətə getmişdir. 235, 644

Çiçerin, Georgi Vasilyeviç (1872-1936): Rusiyanın siyasi xadimi və diplomatı. 1918-1923-cü illərdə Rusiyanın, 1923-1930-cu illərdə SSRİ-nin Xarici İşlər xalq komissarı olmuşdur. 431

Çiçinadze: Hacıqabul dəmiryolu stansiyasının rəisi olmuşdur. 47

Çikukidze: Çixaturidə (Gürcüstan) xalq qvardiyası üzvü. 340

Çimnaz Rza qızı: Bakıdakı qaçqınlardan. 338

Çoxeli: Xalq qvardiyası rəisi. 583

Çokayev, Mustafa (yaxud Mustafa Çokay; 1890-1941): Qazax ictimai-siyasi xadimi. Türküstanın birliyi və müstəqilliyi uğrunda mübarizə aparmışdır. 345

Çörçill, Uinston [Winston Churchill; 1874-1965]: Britaniyanın görkəmli dövlət xadimi. 180, 234, 264, 265, 408

Çürüksulu Mahmud paşa (1865-1931): Osmanlı dövlətinin hərbi və siyasi xadimi; Məclisi-Əyan üzvü. Əslən gürcü idi. 354, 355, 369, 370

D'Annunsio, Qabriele [Gabriele D'Annunzio; 1863-1938]: İtaliyanın siyasi və hərbi xadimi; eyni zamanda şair, yazıçı və dramaturq. 1919-1920-ci illərdə, tanınmayan Fiume Respublikasının diktatoru olmuşdur. 40, 41, 235, 359, 409, 432
D'Nunankorop: Fransanın Qafqazdakı hərbi missiyasının başçısı; polkovnik. 495, 582, 583
Dadanov, Həsən: tütün və maxorka ixracı ilə məşğul olub. 9
Dadaş Hacı İbrahimzadə: bax. Kərimli Dadaş.
Dadaş Tağı oğlu: Bakıdakı qaçqınlardan. 394, 449
Dadaşov, Əliislam: Azərbaycan aktyoru. 196
Dadaşova: Bakı sakini. 614
Dadiani, Georgi Platonoviç. 567
Damad Fərid paşa (1853-1923): Türkiyənin siyasi xadimi. 4 mart – 30 sentyabr 1919-cu il və 5 aprel – 17 oktyabr 1920-ci il tarixlərində Baş nazir olmuşdur. 43, 44, 269, 270, 291
Damaşke, Adolf [Adolf Damaschke; 1865-1935]: Almaniyanın siyasi xadimi; torpaq islahatının fəal tərəfdarı. 629
Darablı, Rza (yaxud Rza Darablinski, Rza Hüseynov; 1883-1942): Azərbaycanın teatr aktyoru. "Nicat", "Səfa", "Hacıbəyov qardaşları müdiriyyəti" truppalarında çıxış etmişdir. Moskvada teatr texnikumunu bitirmişdir. 167, 196, 309, 589
Darvil, Stefan. 289
David, Eduard [Eduard David; 1863-1930]: Veymar Respublikasının siyasi xadimi. 147
Davud: "Azərbaycan" qəzetində imza; Gəncədən yazmışdır. 506, 560
Davud (yaxud David): İsrailoğullarına göndərilmiş peyğəmbər; "Bibliya"ya görə, İsrailin ikinci çarı; müxtəlif mənbələrə görə, e. ə. XI-IX əsrlər arasında yaşamışdır. 317, 343, 410, 426
Dekanozişvili, Andriya (1867-1955): Gürcüstanın ictimai-siyasi xadimi; yazıçı. Gürcüstan Sosialist-Federalist Partiyasının qurucularından olmuşdur. Gürcsütanı xaricdə (Argentinada, Avropada) təmsil etmişdir. Mühacirətə getmişdir. 463, 531
Dekart, Rene [René Descartes; 1596-1650]: Fransız filosofu və riyaziyyatçısı. 347
Delabuş, Antuan: Roma papasının Qafqazdakı səfiri. 278, 361
Delakrua, Leon [Léon Delacroix; 1867-1929]: Belçikanın siyasi xadimi. 1918-1920-ci illərdə Baş nazir olmuşdur. 571
Delli, Edmund: Amerika hərbçisi; polkovnik. Antantanın Naxçıvandakı qubernatoru təyin edilmişdi. 44, 239
Demofil. 305
Denikin, Anton İvanoviç (1872-1947): Rusiyanın hərbi xadimi, general-leytenant. Ağ qvardiyanın rəhbərlərindən olmuşdur. Birinci Dünya müharibəsində Qərb cəbhəsinin (may-iyul 1917) və Cənub-qərb cəbhəsinin (avqust 1917), Rusiyada Vətəndaş müharibəsi illərində Könüllü ordunun (aprel 1918 – yanvar 1919) və Cənubi Rusiya Silahlı Qüvvələrinin (yanvar 1919 – aprel 1920) komandiri olmuşdur. 1920-ci ildə mühacirətə getmişdir. 2, 3, 4, 5, 6, 11, 17, 18, 27, 38, 42, 43, 56, 63, 90, 97, 98, 99, 121, 147, 153, 158, 180, 185, 186, 206, 207, 211, 234, 263, 264, 265, 279, 287, 320, 321, 358, 376, 379, 380, 407, 408, 409, 428, 429, 431, 432, 460, 479, 492, 493, 511, 512, 517, 540, 541, 542, 543, 546, 569, 572, 573, 586, 601, 602, 609, 628
Dərbəndi, Hacı Molla Tağı: Azərbaycan müəllifi. 243
Dias, Armando [Armando Diaz; 1861-1928]: İtaliyanın hərbi xadimi. Birinci Dünya müharibəsinin gedişində İtaliya Baş Qərargahının rəisi təyin edilmişdi. 1924-cü ildə marşal rütbəsi almışdır. 431
Doburckanidze, Georgi Milki-Sedikoviç. 193

Dorton: casusluq ittihamı ilə İranın şimalında ingilislər tərədindən həbs edilmiş avstriyalı. 128
Dumbadze: Gürcü Müsəlmanlara Himayət Cəmiyyətinin təsisçilərindən. 365
Dumenko, Boris Mokeyeviç (1888-1920): Rusiyada Vətəndaş müharibəsi illərində Qırmızı ordunun süvari korpusunun komandiri olmuşdur. 146
Dumer, Pol [Paul Doumer; 1857-1932]: Fransanın dövlət xadimi. 1917-ci ildə Hərbi komitənin üzvü təyin edilmişdi. Nazir, Senatın sədri, Prezident (1931-1932) olmuşdur. 148
Dursunzadə, Məhəmmədzəki (1893-1937): Gürcüstanın Axalsıx rayonunda anadan olmuşdur. Cümhuriyyət tələbələrindən idi. Bir müddət İstanbul Universitetində oxumuş, daha sonra Almaniyada hüquq fakültəsini bitirmişdir. 1937-ci ildə Gürcüstanda həbs edilərək güllələnmişdir. 502
Düamel, Jorj [Georges Duhamel; 1884-1966]: fransız şairi və yazıçısı. 41
Düzdaban, Əli Rza paşa: bax. Əli Rza paşa.
Dyölafua, Marsel [Marcel Dieulafoy; 1844-1920]: Fransız arxeoloqu; İran üzrə mütəxəssis. 409
Dzerjinski. 148
Dzneladze, Georgi: Gürcüstanda bolşevik dəstəsi lideri. 341
Eberhardt, Valter fon [Walter von Eberhardt; 1862-1944]: Almaniyanın hərbi xadimi; general-leytenant. Pribaltikada Rüdiger fon der Qoltsu əvəz etmişdir. 461
Ebert, Fridrix [Friedrich Ebert; 1871-1925]: Almaniyanın siyasi xadimi; sosial demokrat. 1918-ci ilin noyabrından 1919-cu ilin fevralına qədər Almaniyanın Baş naziri, 1919-cu ilin fevralından 1925-ci ilin fevralına qədər Almaniya Prezidenti olmuşdur. 629
Erberq: Fransa Xarici İşlər Nazirliyində Qafqaz işləri vəkili. 332
Erdeli, İvan Georgiyeviç (1870-1939): Rusiyanın hərbi xadimi, general. Könüllü ordunun qurucularından olmuşdur. 1919-cu ilin yanvarından Zaqafqaziya və Şimali Qafqazda fəaliyyət göstərmişdir. 245, 296
Erzberqer, Mattias [Matthias Erzberger; 1875-1921]: Alman yazıçısı və siyasətçisi. Birinci Dünya müharibəsi sonunda atəşkəs müqaviləsinin imzalanması üçün Almaniya tərəfindən yaradılan komissiyanın başçısı təyin olunmuşdu. Daha sonra Veymar Təsisçilər Məclisinin üzvü olmuş və Maliyyə naziri vəzifəsini tutmuşdur. Suiqəsd nəticəsində öldürülmüşdür. 91, 92
Eynulla: İranlıların maarif cəmiyyəti "Tərəqqi"nin üzvü. 530
Eynüddövlə, Əbdülməcid Mirzə (1845-1927): İranın dövlət xadimi. Sədrəzəm (3 dəfə), Azərbaycan əyaləti hakimi olmuşdur. 464
Ə. H.: bax. Qaraağazadə, Əhməd Həmdi.
Əbdüləli: Tağıyev fabrikində Zavod Komitəsinin üzvü olmuşdur. 334
Əbdülhəmid II (1842-1918): Osmanlı sultanı; 1876-1909-cu illərdə hakimiyyətdə olmuşdur. 35
Əbdülməcid əfəndi: Dərbənd şəhərinin qazısı olmuşdur. 215
Əbdürrəhim Hüseynəli oğlu (Molla Əbdürrəhim): Bakıdakı qaçqınlardan. 365
Əbdürrəhimzadə, Əbdürrəhim ağa: Azərbaycan Şeyxülislamlıq İdarəsində arxiv işçisi, kargüzar olmuşdur. 346
Əbdürrəhmanzadə, İslam: "Müsavat"ın Qalabazarı (Masallı) şöbəsinin katibi. 281
Əbdürrəzzaq Qəhrəman oğlu: Bakıdakı qaçqınlardan. 338, 365, 394
Əbilov, İbrahim (1881-1923): Azərbaycanın siyasi xadimi, inqilabçı və diplomat. Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü olmuşdur. Azərbaycan Sovet Sosialist Respublikasının Türkiyədə fövqəladə və səlahiyyətli səfiri vəzifəsini tutmuşdur. 33, 88, 89, 176, 203, 377, 378, 405

Əbutalıb (Məşhədi Əbutalıb): Bakı sakini. 369
Əbülfəzl Cavad oğlu. 614
Əbülqasım Haqnəzər oğlu: Quba qəzasının Ərəb Həmyə kəndinin sakini. 639
Əfəndili, Əhmədağa: bax. Əfəndizadə, Əhmədağa.
Əfəndiyev, Abdulla bəy: bax. Əfəndizadə, Abdulla bəy.
Əfəndiyev, Vəli: “Müsavat”ın Ağstafa şöbəsinin üzvü. 529
Əfəndizadə, Abdulla bəy İsmayıl əfəndi oğlu (yaxud Əfəndiyev; 1875-1928): Tiflisdə Aleksandr Müəllimlər İnstitutunu bitirmiş, Azərbaycanın bir sıra şəhərlərində müəllimlik etmiş, Şəkidə müəllim kursları və məktəblər açdırmışdır. Şəki Şəhər Bankının və Şəki Şəhər Dumasının sədri olmuşdur. Şəkidən Azərbaycan Parlamentinə üzv seçilmişdir. 36, 133, 157, 389, 390, 391, 586
Əfəndizadə, B.: “Azərbaycan” qəzetinə Şəkidən yazmışdır. 76
Əfəndizadə, Carulla: Padar “Əhrar” firqəsinin sədr müavini olmuşdur. 586
Əfəndizadə, Əbdülxalıq əfəndi: Şeyxülislamlıq İdarəsinin üzvü olmuşdur. 374
Əfəndizadə, Əhməd: “Azərbaycan” qəzetində imza; Dağıstan haqqında yazmışdır. 216
Əfəndizadə, Əhmədağa: Göyçay Müəllimlər İttifaqı idarə heyətinin üzvü. 340
Əfəndizadə, Hacı Hüseyn (yaxud Əfəndiyev; 1887-1920): Göyçay qəzasından Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü seçilmişdir. 202, 554, 616, 617
Əfəndizadə, İbrahim: “Müsavat”ın Təngərud şöbəsinin katibi. 531
Əfəndizadə, Muxtar (1880-1975): Azərbaycanın elm xadimi, şərqşünas. Maarif sahəsində böyük xidmətləri olmuşdur. Ərəş qəzasından Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü olmuşdur. “Əhrar” partiyasının üzvü idi. 115, 349, 377, 405
Əfəndizadə, Sədi: Bakılı şagird. 22
Əhməd Cavad (Axundzadə, 1892-1937): Azərbaycanlı şair və ictimai xadim. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himninin sözləri Əhməd Cavada məxsusdur. 250, 251, 307, 308, 529
Əhməd Fevzi paşa: 1919-cu ildə hökumət tərəfindən Ankaraya göndərilən tədqiq heyətinin rəhbəri olmuşdur. 576
Əhməd Fərid bəy: Türk Ocağı cəmiyyətinin üzvü; bax. Tək, Əhməd Fərid.
Əhməd İzzət paşa (yaxud Əhməd İzzət Furqaç; 1864-1937): Türkiyənin hərbi və siyasi xadimi. Alman ordusunda təlim keçmişdir. Birinci Dünya müharibəsində Şərq Ordular Qrupunun tərkibindəki İkinci Ordunun komandanı olmuşdur. 14 oktyabr – 8 noyabr 1918-ci ildə Osmanlı dövlətinin Sədrəzəmi (Baş Naziri) olmuşdur. Türk Qurtuluş Savaşında iştirak etmişdir. Türkiyədə soyadları haqqında qanun çıxdıqdan sonra “Furqaç” soyadını qəbul etmişdir. 293, 294
Əhməd Rza bəy (1858-1930): Osmanlının siyasi xadimi. İttihad və Tərəqqi cəmiyyətinin liderlərindən biri olmuşdur. Vəhdəti-Milliyyə cəmiyyətinin qurucusu idi. 1908-1912-ci illərdə Osmanlı Məclisi-Məbusanının sədri vəzifəsini tutmuşdur. Bir müddət Avropada (Fransada, İsveçrədə, Belçikada) yaşamışdır. 269, 293
Əhmədov: Bakı Bələdiyyə İdarəsinin üzvü. 71
Əhmədov, Əfəndi: Dağıstanın Qasımkənd kəndindən olan tacir. 215
Əhmədov, Əsədulla Əhməd oğlu (1867-1941): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi, xeyriyyəçi. Nəşri-Maarif Cəmiyyətinin təsisçilərindən biri idi. Bakı Bələdiyyə Məclisinin, Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin və “Müsavat” partiyasının üzvü olmuşdur. 36, 74, 137
Əhmədov, Əziz: başqırd xanəndəsi. 193
Əhmədov, Sadıq: Azərbaycan Cümhuriyyəti Ticarət və Sənaye Nazirliyində Sənaye şöbəsi müdiri olmuşdur. 434

Əhmədzadə, Əbdülhakim Şeyx: Teymurxanşura sakini. 368
Əhmədzadə, İsmayıl: Azərbaycan Şeyxülislamlıq İdarəsinin katibi olmuşdur. 346
Əjdər Əmirəli oğlu (Kərbəlayı Əjdər): Quba qəzasının Ərəb Həmyə kəndinin sakini. 639
Əkbərzadə, Əbdülhüseyn: Azərbaycan Şeyxülislamlıq İdarəsində katib olmuşdur. 346
Əl-Məazi, Abdulla: Rusiyalı müəllim. 334
Ələkbərzadə, Ələsgər: tələbə, “Müsavat” partiyasının üzvü. 364
Ələsgər Kamal: bax. Kamal, Ələsgər.
Ələsgərov, Sadıq: Bakı sakini. 283, 342
Ələsgərov, Tağı (Hacı Tağı): Bakı sakini. 283, 342
Əli: Bakıdakı Qars qaçqınlarından; uşaq. 137
Əli Güləli oğlu (Hacı Əli): Quba qəzasının Ərəb Həmyə kəndinin sakini. 639
Əli Hüseyn oğlu: “Tula” gəmisində sükançı olmuşdur. 162
Əli İmamqulu oğlu (Kərbəlayı İmamqulu oğlu): Tovuzun Qoşa kəndinin sakini. 134
Əli Məhəmmədhüseyn oğlu: Bakıdakı İran təbəələrindən. 475
Əli Rza paşa (1860-1932): Osmanlı dövlət xadimi. “Düzdaban Əli Rza paşa” adıyla tanınmışdır. 1908-ci ildə Hərbi nazir, 1909 və 1918-ci illərdə Bəhriyyə naziri, 1919-1920-ci illərdə Baş nazir, 1922-ci ildə Daxili İşlər naziri olmuşdur. 294
Əlibəyov, Əliabbas: Quba Bələdiyyə rəisi. 361
Əliəkbər Abbas oğlu: Bakıdakı Qars qaçqınlarından. 220
Əliəkbər Abdulla oğlu: İran vətəndaşı. 554
Əliəkbər Mahmud oğlu: Bakıda polis olmuşdur. 31
Əliəkbər Mail oğlu (Hacı Əliəkbər): Quba qəzasının Ərəb Həmyə kəndinin sakini. 639
Əliəkbər Məhəmməd oğlu: Bakı sakini; Suraxanski (indiki Dilarə Əliyeva) küçəsində yaşamışdır. 46
Əliəkbərov: Şamaxı şəhərinin birinci hissəsinin pristavı olmuşdur. 586
Əliəsgər Əli oğlu: Balaxanada nef mədənində fəhlə olmuşdur. 557
Əliəsgər Tağı oğlu: Bakıdakı İran təbəələrindən. 475
Əlif.: “Azərbaycan” qəzetində imza. 329
Əliheydər: Bakı Müsəlman Xeyriyyə Cəmiyyətinin qaçqınlara müavinət edici komisyonunun üzvü. 477
Əliheydər Ağa oğlu (Kərbəlayı Ağa oğlu): Lahıc sakini. 280
Əlihüseyn Əliəsgər oğlu: Bakı sakini. 448
Əlihüseyn İbrahim oğlu (Molla İbrahim oğlu): Bakıda Yetimlər yurdunda qalan uşaq. 394
Əlixanov, Kaytmas: bax. Əlixanov-Avarski, Kaytmas.
Əlixanov-Avarski, Kaytmas (1858-1921): Rus ordusunun zabiti. General Maqsud Əlixanov-Avarskinin kiçik qardaşı. 1919-cu ildə Avar okruqunun rəisi idi. 546
Əliisgəndərzadə, Səməd bəy: mühəndis; “Müsavat” üzvü. Balaxanı-Sabunçu polismeysteri; Azərbaycan Mülkiyyə Müfəttişliyi Bakı şəhər dairəsi şöbəsi müfəttişi olmuşdur. 485, 640
Əlikərimov, Nasir: Kəndçilər İttifaqı İdarə heyətinin üzvü olmuşdur. 622
Əlikərimzadə, Nasir: bax. Əlikərimov, Nasir.
Əliqulu Cumay oğlu: Bakı sakini. 221
Əliməhəmməd: Dağıstanda Belici stansiyasında çayçı olmuşdur. 215
Əlipənah Mustafa oğlu: Quruzma kəndinin (Sabirabad) sakini. 619
Əlirza: “Azərbaycan” qəzetində imza. 578, 608
Əlirza xan Qaragözlü (Bəhaülmülk; 1884-1954): İranın siyasi xadimi; Həmədandan İran Milli Məclisinə seçilmiş, Maliyyə və Ədliyyə naziri olmuşdur. 465

Əliverdibəyov, Qara bəy (1879-1929): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi. Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü olmuşdur. 349, 377

Əliverdili, Qara bəy: bax. Əliverdibəyov, Qara bəy.

Əliyev. 453, 481

Əliyev: Bakı Şəhər Bələdiyyə İdarəsinin üzvü. 386

Əliyev: Ticarət, Sənaye və Ərzaq Nazirliyində xüsusi məmur. 534, 562, 590

Əliyev, Cahangir İmaməli oğlu: Bakı sakini. 279, 284

Əliyev, Əhməd: Qaraimanlı kəndinin (Neftçala) sakini. 217

Əliyev, Əlimuxtar (yaxud Muxtar Əliyev; 1884-1954): Həkim; Kiyevdə tibb təhsili almış, Bakıda həkimlik etmiş və ictimai fəaliyyətlə məşğul olmuşdur. 395

Əliyev, Knyaz: Azərbaycan hərbi attaşesi. 583

Əliyev, M. R.: Gürcüstandakı müsəlman məktəblərinin müfəttişi. 367

Əliyev, Məhəmməd bəy: bax. Əlizadə, Məhəmməd bəy.

Əliyev, Məhəmməd bəy: Bakı qəzası Hərbi çağırış idarəsinin rəisi olmuşdur. 255

Əliyev, Mirzə Məhəmməd: Xeyriyyə Cəmiyyətinin üzvü. 529, 559

Əliyev, Muxtar: bax. Əliyev, Əlimuxtar.

Əliyev, Murad: Azərbaycan Ordusunun əsgəri. 445

Əliyev, Sultanmurad: Bakıda Birinci Aliibtidai məktəbinin müəllimi olmuşdur. 48

Əliyev, Şəkərəli: "Müsavat" üzvü; "Müsavat"ın 1919-cu il dekabr qurultayının Buzovnadan nümayəndəsi. 640

Əliyev, Tağı: bax. Əlizadə, Tağı.

Əliyev, Yusifəli: Ticarət və Sənaye nazirinin müavini olmuşdur. 174, 452, 481, 507

Əlizadə, Hacıbala: "Müsavat"ın Suraxana təşkilatının üzvü. 558

Əlizadə, Məhəmməd bəy: Azərbaycanın hərbi xadimi; polkovnik. 1919-cu ildə Azərbaycanın Gürcüstandakı hərbi attaşesi təyin edilmişdi. 444

Əlizadə, Rza: Gürcüstanda müsəlman məktəbləri baş müfəttişi olmuşdur. 478, 531

Əlizadə, Sultan (Kərbəlayi Sultan): Bakı Zərgərlər Təşkilatının sədri. 641

Əlizadə, Tağı: Müsəlman Tələbələri İttifaqının üzvü olmuşdur. 529

Əlizadə, Yusif: Bakı Sənaye məktəbində oxumuşdur; Bakı Politexnik məktəbi Türk Mütəəllimləri Təşkilatı İcraiyyə Komitəsinin katibi olmuşdur. 219

Əlməhəmmədov, Əziz: Tatar xanəndəsi. 252, 253

Əmi Manaf oğlu: Bakı sakini. 48, 365

Əminov, Ağa Məşhədi Kərim oğlu (yaxud Əminzadə; 1888-1921): "Müsavat" partiyasının, Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü olmuşdur. 1919-cu ildə Ticarət və Sənaye naziri vəzifəsini tutmuşdur. 26, 51, 80, 109, 480, 508, 535

Əminzadə, Əbülqasım əfəndi: Şamaxı və Bakının sünniməzhəb qazısı olmuşdur. 455

Əmir Ərşad (Sam xan Hacıəlili; 1866-1922): İran sərkərdəsi. 465

Əmir Müqtədir: İranda hökumət qoşunu başçılarından. 127

Əmir Nizam: Kirmanşah (İran) hakimi. 465

Əmirbəyov, M.: Bakı sakini. 221

Əmircanov, Əbdüləli bəy (1870-1948): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi. Tiflisdə Müəllimlər İnstitutunu bitirmiş, Azərbaycanın bir sıra yerlərində müəllim işləmişdir. Azərbaycan Cümhuriyyəti Hökumətində Maliyyə naziri, Dövlət Nəzarəti naziri vəzifələrini tutmuşdur. Cümhuriyyətin süqutundan sonra Türkiyəyə mühacirətə getmişdir. 74, 137, 176, 177

Əmirxanov, Mirzə: "Müsavat"ın Hacıqabul şöbəsinin üzvü. 529

Əmirov, Azad bəy (1889-1939): Azərbaycanın maarif xadimi; həkim və hüquqşünası. Qori Seminariyasını, Moskva Universitetinin Hüquq fakültəsini bitirmişdir. Novorossiya Universitetinin (Odessa) Tibb fakültəsindəki təhsilini yarımçıq qoymuş, Azərbaycanda maarif sahəsində müxtəlif vəzifələrdə işləmişdir. Sovetləşmədən sonra Azərbaycan Dövlət Universitetinin Tibb fakültəsini bitirmiş, Azərbaycanın ilk fizioloqlarından olmuşdur. 157

Əmirzadə, Onbay. 577

Əmrah Əli oğlu: Bakıdakı Zəngəzur qaçqınlarından. 303

Əmrulla Əlimərdan oğlu: Bakı sakini. 448

Əmrullah əfəndi (1858-1914): Osmanlının dövlət xadimi. 1910-1911-ci illərdə və 1912-ci ildə iki dəfə Maarif naziri olmuşdur. 549

Ənvər paşa (1881-1922): Osmanlı dövlətinin hərbi və siyasi xadimi. İttihad və Tərəqqi cəmiyyətinin liderlərindən idi. 1914-1918-ci illərdə Osmanlı dövlətinin Hərbi naziri, Baş Qərargah rəisi olmuşdur. Türk xalq-larını birləşdirmək uğrunda mübarizə aparmışdır. 323, 397

Ərdəbili, Hacı Baba xan (1877-1922): İran Məşrutə hərəkatının üzvü. 127, 150, 151, 163

Ərdəbili, Mirzə Əliəkbər: İranlı axund. 465

Ərus Molla Əhməd qızı: Bakıdakı Dərbənd qaçqınlarından. 450

Əsədulla Hüseyn oğlu (Məşhədi Hüseyn oğlu): Quba qəzasında kənd camaatının vəkili olmuşdur. 245

Əsədulla Şükür oğlu: avtomobil zavodunda işləmişdir. 557

Əsədullazadə, Hüseyn: "Azərbaycan" qəzetinə Qalabazardan (Masallıdan) məktub yazmışdır. 305

Əsədullazadə, Məhəmmədəli (yaxud Məhəmmədəli Tabaqçı): Bakıda səyyar satıcı (tabaqçı); Tabaqçılar İttifaqının üzvü. 556

Əsgərov, Əliabbas: Bakı Politexnik məktəbinin şagirdi. 421

Əsgərov, Əliabbas Qafar oğlu: Bakı sakini. 247, 256

Əsgərzadə, Cəfər (Mirzə Cəfər): Gəncə Türk Müəllimləri İttifaqının üzvü olmuşdur. 529

Əsgərzadə, Səlimxan: "Müsavat"ın Suraxana təşkilatının üzvü. 558

Əsgərzadə, Yusif: Bakı sakini. 638

Əsribekov: Ermənistanın Tersk hökuməti nəzdindəki siyasi nümayəndəsi. 296

Əzim Lətif oğlu: Bakıdakı İranlılardan. 421

Əzimzadə, Seyfulla: "Müsavat" üzvü; "Müsavat"ın 1919-cu il dekabr qurultayının Sabunçudan nümayəndəsi. 640

Əziz Nuru oğlu: Könüllü Təşkilatının üzvü. 193

Əzizbəyli, Hacıağa: bax. Əzizbəyov, Hacıağa.

Əzizbəyli, Xudadad bəy: İran maarif cəmiyyəti "Tərəqqi"nin idarə heyətinin sədri. 194, 195, 246, 449, 529

Əzizbəyov, Hacıağa: Bakı Müsəlman Xeyriyyə Cəmiyyətinin katibi olmuşdur. 138, 559

Əzizə Yoldaş qızı: Bakıdakı türk qaçqınlarından. 247

Falkenhayn, Erix fon [Erich von Falkenhayn; 1861-1922]: Almaniyanın hərbi xadimi; general. Hərbi nazir (1913-1914), Baş Qərargahın rəisi (1914-1916) olmuşdur. 323, 382, 383, 384

Fatma Məhəmməd qızı: Bakıdakı qaçqınlardan. 394

Faysal I (1885-1933): Hicaz kralı Şərif Hüseynin oğlu idi. 1920-ci ildə Suriya kralı, 1921-1933-cü illərdə İraq kralı olmuşdur. 352, 369, 575

Ferdinand I [Ferdinand I, 1861-1948]: Bolqarıstan çarı. 1908-ci ildə Üçüncü Bolqar çarlığının əsasını qoymuşdur. Bolqarıstanın Birinci Dünya müharibəsində məğlubiyyətindən sonra, 3 oktyabr 1918-ci ildə oğlu III Borisin xeyrinə taxtdan çəkilmişdir. 262

XIV cild "AZƏRBAYCAN" QƏZETİ

Feyzulla Feyzulla oğlu: "Müsavat" üzvü; "Müsavat"ın 1919-cu il dekabr qurultayının Buzovnadan nümayəndəsi. 640
Fərişə: Bakıda Yetimlər yurdunda qalan qız uşağı. 394
Fərzəlibəyov: Bakıda, birinci polis sahəsinin pristavı olmuşdur. 31
Fətəli şah Qacar (1771-1834): İran şahı; Qacarlar sülaləsinin ikinci şahı. 1797-1834-cü illərdə hakimiyyətdə olmuşdur. 401
Fəthəli Qurban oğlu: Könüllü Təşkilatının üzvü. 193
Fəthəlibəyov, Surxay bəy: Quba şəhəri ikinci sahə pristavının müavini. 447
Fəthi paşa: Türkiyənin hərbi xadimi; general. 1919-cu ildə hökumət tərəfindən Sivasa göndərilən tədqiq heyətinin rəhbəri olmuşdur. 493, 515
Fəttahov: Azərbaycanda nazirlikdə işləmişdir. 434
Fətullazadə, Əsədulla: "Müsavat"ın Qızılağac şöbəsinin sədri. 531
Fixte, Yohann Qotlib [Johann Gottlieb Fichte; 1762-1814]: Alman idealizminin nümayəndəsi olan filosof. 347
Fikri Şükrü oğlu: Bakıdakı Qars qaçqınlarından. 220
Fiqarov, Əlimirzə: Bakıdakı dərbəndlilərdən. 479
Filibert, Emmanuil [Emnuele Filiberto; 1869-1931]: Savoyya xanədanına mənsub İtaliya prinsi; Aosta hersoqu; marşal. 409
Filimonov, Aleksandr Petroviç (1866-1948): Rusiyanın hərbi xadimi; general-leytenant. Kuban Xalq Respublikasının atamanı olmuşdur. 512
Finkelşteyn, V. K.: Bakıda fəaliyyət göstərmiş həkim. 157, 369, 396, 452, 507, 560, 618
Firdovsi (935-1020): Fars şairi, fars ədəbiyyatının ən böyük nümayəndələrindən biri. 633
Fiskov: Kuban Radasının üzvü. 623
Fişer: Britaniya admiralı. 183
Forster 573
Foş, Ferdinand [Ferdinand Foch, 1851-1929]: Fransanın hərbi xadimi, marşal. 40, 58, 60
Fransisk I [François Ier; 1494-1547]: Fransa kralı; 1515-1547-ci illərdə hakimiyyətdə olmuşdur. 63
Fridrix, Stefan (yaxud İştvan Fridrix) [István Friedrich; 1883-1951]: Macarıstanın siyasi xadimi. 493
Furqaç, Əhməd İzzət: bax. Əhməd İzzət paşa.
Füzuli, Məhəmməd (1494-1556): məşhur Azərbaycan şairi. Türkdilli klassik poeziyanın ən böyük şairi kimi qəbul edilir. 242
Fyodorov: təyyarəçi. 183
Gedevanov, Aleksandr Konstantinoviç (yaxud Gedevanişvili; 1870 - 1933): Knyaz; Gürcüstanın hərbi xadimi, general-mayor. Qafqazdakı Rusiya hərbi hissələrində, Gürcüstan müstəqil olduqdan sonra bu ölkənin ordusunda xidmət etmişdir. 1918-ci ilin əvvəllərində Batuminin komendantı, sonra Gürcüstan Hərbi nazirinin müavini və Hərbi Şuranın üzvü olmuşdur. 1918-ci ilin yayından 1919-cu ilin yazına qədər Gürcüstan silahlı qüvvələrinin Baş komandanı vəzifəsini daşımızdır. 494, 582
Gegeçkori, Yevgeni Petroviç (1881-1954): Gürcüstanın dövlət xadimi. Menşevik. Hüquq təhsili almışdır. Zaqafqaziya Komissarlığının sədri seçilmişdi. Gürcüstan müstəqilliyini elan etdikdən sonra Xarici İşlər naziri, 1921-ci ildə isə Ədliyyə naziri oldu. Gürcüstanın sovetləşməsinin ardından mühacirət etdi. 477, 490, 494, 496, 546, 547, 582, 583, 585
Gənc Əli İbad oğlu: pəhləvan. 144, 201, 285, 315, 345, 371, 399, 424, 427, 456, 537, 566, 593, 621
Giray, Sultan Keleç. 600
Giray, Sultan Şahim. 600
Gökalp, Ziya (1876-1924): Türk sosioloqu, şairi və siyasətçisi. Türkiyədə

milliyyətçiliyin ən böyük ideoloqu olaraq qəbul edilir. 469, 470
Güllü Məhəmməd qızı: Qars qaçqını. 220
Gülüstan Molla Əhməd qızı: Bakıdakı Dərbənd qaçqınlarından. 450
H. S.: "Azərbaycan" qəzetində imza. 442
Hacı Artıq: Bakı sakini. 247
Hacı Baba xan: bax. Ərdəbili, Hacı Baba xan.
Hacı Əhməd qızı: Bakılı yetim. 48
Hacı Əli oğlu (Məşhədi Hacı Məşhədi Əli oğlu): Lahıc sakini. 281
Hacı Kazım bəy: Şərqşünas alim Mirzə Kazım bəyin oğlu. 241
Hacı Məşhədi oğlu (Məşhədi Hacı): Lahıc sakini. 136
Hacı Mirzə Əbdülvahab: İranın siyasi xadimi; Həmədandan İran Milli Məclisinə seçilmişdir. 465
Hacıağa: Könüllü Təşkilatının üzvü. 193
Hacıağa Əliməhəmməd oğlu: Bakı sakini. 369
Hacıbababəyov, Hüseynağa (1898-1972): Azərbaycanın opera müğənnisi. Azərbaycan SSR Xalq artisti. Şamaxıda anadan olmuşdur. 588, 589
Hacıbababəyov, Mehdi bəy (1871-1925): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi. Zaqafqaziya Seyminin, Azərbaycan Milli Şurasının və Parlamentin üzvü olmuşdur. 49, 78, 117, 167, 178, 565, 594
Hacıbəyli, Ceyhun bəy (yaxud C. Dağıstani; 1891-1962): Azərbaycanlı filoloq, tarixçi, jurnalist və ictimai xadim. Peterburq və Sorbonna universitetlərində təhsil almışdır. "Azərbaycan" qəzetinin redaktorlarından olmuşdur. Qəzetdəki yazılarını "C. Dağıstani" imzası ilə nəşr etdirmişdir. Üzeyir Hacıbəylinin kiçik qardaşıdır. 330
Hacıbəyli, Üzeyir (1885-1948): Azərbaycan bəstəkarı, musiqişünas, publisist, pedaqoq və ictimai xadim. Azərbaycanın müasir peşəkar musiqi sənətinin və milli operanın banisi. Dövrünün bir sıra qəzet və jurnallarında, o cümlədən "Azərbaycan" qəzetində məqalə, felyeton, hekayə və miniatürlərlə çıxış etmişdir. "Azərbaycan" qəzetinin redaktorlarından biri olmuşdur. Sovet dövründə Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının sədri, Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasının rektoru, Azərbaycan Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü olmuşdur. Azərbaycan SSR-in və Azərbaycan Respublikasının Dövlət himnlərinin musiqisinin müəllifidir. 4, 26, 51, 80, 87, 110, 140, 145, 169, 198, 226, 233, 255, 283, 342, 369, 397, 425, 453, 459, 481, 508, 535, 563, 591, 619, 645
Hacıbəyli, Zülfüqar (1884-1950): Azərbaycan bəstəkarı. Üzeyir Hacıbəylinin böyük qardaşıdır. 113, 197, 230, 285, 367, 395, 425
Hacıhəsənli (xanım): Bakı Universitetinin Tibb fakültəsinin tələbəsi olmuşdur. 637
Hacıhəsənski (xanım): bax. Hacıhəsənli (xanım).
Hacıqasımov, Mustafa bəy Mahmud ağa oğlu (1883-1969): Qazaxın Poylu kəndində anadan olmuşdur. Xarkov Universitetinin Tibb fakültəsini bitirmişdir. Almaniyada təcrübə keçmişdir. Azərbaycanda ginekoloq kimi uzun müddət fəaliyyət göstərmişdir. 282, 341, 397, 452, 508, 561, 618
Hacıqədir Məhərrəm oğlu. 614
Hacınski, Camo bəy (1888-1942): Azərbaycan Cümhuriyyətinin siyasi xadimi. Azərbaycan Milli Şurasının və Parlamentin üzvü olmuş, Poçt və Teleqraf naziri vəzifəsini tutmuşdur. Bakı və Ətrafının Zəhmətkeş Ziyalılar İttifaqının üzvü olmuşdur. 1938-ci ildə sürgün edilmiş, həbs düşərgəsində ölmüşdür. 55, 595
Hacınski, Əhməd: Azərbaycan Ordusunun zabiti. 445
Hacınski, Mehdi bəy Süleyman bəy oğlu (yaxud Hacızadə; 1879-1941): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi. Bakı Şəhər Dumasının,

"Nicat" və "Səfa" cəmiyyətlərinin üzvü, Daxili İşlər nazirinin müavini, Azərbaycan Parlamentinin üzvü idi. Parlamentin katibi vəzifəsini tutmuşdur. 88, 117, 176, 177, 202, 203, 350, 441

Hacınski, Məhəmmədhəsən (1875-1931): Azərbaycanın dövlət xadimi. Peterburq Texnologiya İnstitutunu bitirmişdir. Cümhuriyyətdən əvvəl Bakının abadlaşdırılmasında xidmətləri olmuşdur. Zaqafqaziya Seyminin üzvü idi. Zaqafqaziya Demokratik Federativ Respublikasında Ticarət və Sənaye naziri vəzifəsini tutmuşdur. Azərbaycan Milli Şurasının üzvü idi. Azərbaycan Cümhuriyyəti Hökumətində Xarici İşlər naziri, Dövlət Nəzarəti naziri, Maliyyə naziri, Daxili İşlər naziri, Ticarət, Sənaye və Ərzaq naziri kimi vəzifələrdə işləmişdir. Azəbaycan Cümhuriyyətinin Paris Sülh Konfransına göndərdiyi nümayəndə heyətinin tərkibində yer almışdır. Cümhuriyyətin süqutundan sonra repressiyaya məruz qalmışdır. 218, 330, 362, 444, 494, 505, 583, 584, 585, 624

Hacınski, S. B.: Bakı Ev Sahibləri İttifaqı idarəsinin xəzinədarı olmuşdur. 45

Hacıyev: Bakı Universitetinin Tibb fakültəsinin tələbəsi olmuşdur. 637

Hacıyev, Ağahüseyn: Bakı sakini. 279

Hacıyev, Ə. Q.: Bakı Ev Sahibləri İttifaqı idarəsi sədrinin müavini olmuşdur. 45

Hacıyev, Mehdi: Bakı sakini. 338

Hacıyev, Veysulla: Azərbaycan Ordusunun əsgəri. 445

Hacıyev, Yusif bəy: Salyan şəhərinin pristavı. 107

Hacızadə, Camal: "Müsavat"ın Künövşə (Siyəzən) kənd şöbəsinin xəzinədarı. 338

Hacızadə, Əlillah: "Müsavat" partiyasının Əhmədli kənd şöbəsinin idarə üzvü olmuşdur. 48

Hacızadə, Hüseynağa: "Müsavat" partiyasının Əhmədli kənd şöbəsinin xəzinədarı (kassiri) olmuşdur. 48

Hacızadə, İbrahim: "Müsavat"ın Xıllı şöbəsinin üzvü. 529

Hacızadə, Salam: "Müsavat"ın Künövşə (Siyəzən) kənd şöbəsi idarə heyətinin katibi. 338

Hadi, Məhəmməd (Əbdülsəlimzadə; 1879-1920): Azərbaycanlı şair və publisist. 454

Hadizadə, Əbdürrəhim (Axund Əbdürrəhim): Bakı sakini. 455

Hafiz Əlibala oğlu: Bakıda, 8-ci polis sahəsində polis olmuşdur. 46

Haqnəzər Əliəsgər oğlu (Hacı Haqnəzər): Quba qəzasının Ərəb Həmyə kəndinin sakini. 639

Hamburq, S. M.: Bakıda fəaliyyət göstərmiş diş həkimi olmuşdur. 25, 80, 168, 225, 283, 312, 341, 367, 396, 425, 451, 508, 563, 619

Harbord, Ceyms [James Harbord; 1866-1947]: Amerikanın hərbi xadimi; general-leytenant. Birinci Dünya müharibəsindən sonra vəziyyəti yerində öyrənmək məqsədi ilə Yaxın Şərqə, Anadoluya və Qafqaza göndərilən Amerika missiyasının rəhbəri olmuşdur. 15, 38, 99, 177

Haskell, Vilyam Nefyu [William Nafew Haskell; 1878-1952]: Amerikanın hərbi və ictimai xadimi; general-leytenant. Amerika Yardım Administrasiyasının [American Relief Administration] heyətində Rusiyada xidmət etmiş, 1921-1923-cü illərdə bu qurumun Rusiya direktoru olmuşdur. 286, 435, 437, 489, 490, 496, 644

Haşım Abbas oğlu: Bakıdakı Qars qaçqınlarından. 220

Haşımov, Firidun (Hacı Firidun). 30

Haşımov, Mirtacəddin (Hacı Mirtacəddin): Göyçay mahalı nümayəndəsi. 361

Hauz, Edvard [Edward House, 1858-1938]: Amerika siyasi xadimi və diplomatı. Hərbçi olmasa da, "polkovnik Hauz" kimi tanınmışdır. Amerika prezidenti Vilson, Hauzun təsiri altında qalmışdır. 123, 600

Hekayənəvis: "Azərbaycan" qəzetində imza. 155

Hayze: Alman siyasətçisi. 263

Hemens, Hans-Krieqel. 150

Henderson, Artur [Arthur Henderson; 1863-1935]: Britaniyalı siyasətçi; Leyboristlər Partiyasının lideri olmuşdur. 183

Hersoginya Vedkord. 183

Hersoq Aostski: bax. Filibert, Emmanuil.

Hess: Almaniya Milli Şurasının üzvü. 92

Heydərov: Osetin; Osetiyada hökumət əleyhində qiyamın başçılarından olmuşdur. 421

Heydərov, İbrahim bəy (1879-1949): Azərbaycanın və Dağıstanın ictimai-siyasi xadimi. Sankt-Peterburq Rabitə İnstitutunu qurtarmışdır. Rusiya Dövlət Dumasının üzvü olmuşdur. Bakı Bələdiyyə İdarəsi Təsərrüfat şöbəsinin rəisi olmuşdur. Bakıda neft şirkətlərinin və bəzi maarif-xeyriyyə cəmiyyətlərinin idarə heyətində təmsil olunmuşdur. 1918-1919-cu illərdə Dağlılar Respublikasının birinci hökumətində Daxili İşlər naziri, ikinci hökumətində isə Rabitə, Poçt və Teleqraf naziri vəzifəsini tutmuşdur. 1920-ci ildən etibarən mühacirətdə yaşamış, Türkiyədə vəfat etmişdir. 235, 379, 397

Heyne, Henrix: Alman şairi. 169

Həbibzadə, Hüseynulla: "Müsavat" partiyasının Əhmədli kənd şöbəsinin sədri olmuşdur. 48

Həmid (Kərbəlayı Həmid): Bakı sakini. 362

Hənəfi Məcid oğlu. 614

Hənifə: Bakı sakini; Tağıyev fabrikinin fəhləsi Ağabala Məhəmmədovun oğlu. 194

Həsən Ağabala oğlu: Bakı sakini. 503

Həsən bəy: casusluq ittihamı ilə İranın şimalında ingilislər tərəfindən həbs edilmiş İran vətəndaşı. 128

Həsən Əbdül oğlu: Qarakilsə (Sisyan) qaçqınlarından olan uşaq. 364

Həsən Əliməhəmməd oğlu: Dağıstanda Belici qəsəbəsi sakini. 215

Həsən Fərzəli oğlu: neft mədənində fəhlə olmuşdur. 640

Həsən Sadıq oğlu (Hacı Şeyx Həsən Axund Molla Sadıqzadə): Şeyxülislamlıq İdarəsinin üzvü olmuşdur. 346, 374

Həsən Ziya: şagird. 530

Həsən Zülfüqar oğlu. 614

Həsənəli Dünyamalı oğlu: "Müsavat"ın Ağ şəhər şöbəsinin üzvü. 558

Həsənov: Bakıda 2-ci polis dairəsi pristavının müavini olmuşdur. 638

Həsənov: Azərbaycan Ordusunun zabiti. 445

Həsənov, Ağaqulu: Bakı sakini. 221

Həsənov, Əli Ağa: bax. Həsənov, Əliağa.

Həsənov, Əliağa (1871-1933): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi; Cümhuriyyət dövründə Maliyyə naziri, Dövlət Müfəttişi, Azərbaycan Parlamentinin üzvü olmuşdur. "Nəşri-maarif" cəmiyyətinin yaradılmasında və fəaliyyətində yaxından iştirak etmiş, Bakı Şəhər Dumasının üzvü olduğu dövrdə Şollar su kəmərinin çəkilişi və şəhərdəki digər quruculuq-abadlıq işlərində xüsusilə böyük xidməti olmuşdur. 143, 258, 372, 486, 565, 593, 621, 625

Həsənov, Əliəkbər: Bakı Müsəlman Xeyriyyə Cəmiyyətinin hesabdarı olmuşdur. 137

Həsənzadə, Əbdüləli (Mirzə Əbdüləli): İran maarif cəmiyyəti "Tərəqqi"nin katibi. 529

Həsənzadə, Əliağa: bax. Həsənov, Əliağa.

Həsənzadə, Hüseyn (Mirzə Hüseyn Həsənzadə): Tiflisdə Müsəlman Milli Şurasının üzvü olmuşdur. 478

Həsənzadə, İsmayıl (Məşhədi İsmayıl): Qazax sakini. 644

Hindenburq, Paul fon (Paul von Hindenburg, 1847-1934): Almaniyanın hərbi və siyasi xadimi, Birinci Dünya müharibəsinin ən məşhur sərkərdələrindən biri. 1925-1934-cü illərdə Almaniya prezidenti olmuşdur. 379, 629

Hippo, Edmon Qabriel [Edmond Gabriel Hippeau; 1849-1921]: Fransız tarixçisi və diplomatı; Qafqaz respublikaları haqqında əsərlərin müəllifi. 463, 482
Hişam: Bakı Dövlət Universitetində dərs demişdir. 446
Hoffman: Prussiya Məclisinin üzvü. 122
Hoppe, Lüdviq fon [Ludwiq von Hoppe]: Alman admiralı. 379
Huver, Herbert [Herbert Hoover; 1874-1964]: Amerikanın ictimai-siyasi xadimi. 1918-1923-cü illərdə Avropa ölkələrinə qida köməyi göstərən Amerika Yardım Administrasiyasının [American Relief Administration] rəhbəri olmuşdur. 1929-1933-cü illərdə 31-ci ABŞ prezidenti olmuşdur. 322
Hümmət Rəsul oğlu: Bakıda polis olmuşdur; Bayılovda ikinci sahədə xidmət etmişdir. 22
Hüseyn: casusluq ittihamı ilə İranın şimalında ingilislər tərəfindən həbs edilmiş İran vətəndaşı. 128
Hüseyn: İmam, Məhəmməd Peyğəmbərin nəvəsi, həzrəti-Əlinin oğlu. 226, 256, 370
Hüseyn (Məşhədi Hüseyn): Ərəbqardaşbəyli kəndinin (Neftçala) sakini. 217
Hüseyn (Molla Hüseyn): Qars qaçqınlarından. 166
Hüseyn Fərəc oğlu: Qara şəhərdə fəhlə olmuşdur. 420
Hüseyn Həsən oğlu: Könüllü Təşkilatının üzvü. 193
Hüseyn ibn Əli əl-Haşimi (1854-1931): Məkkə şərifi, Hicaz kralı. 575
Hüseyn Qasım: "Azərbaycan" qəzetinə Salyandan yazmışdır. 306
Hüseyn Rauf: bax. Orbay, Hüseyn Rauf.
Hüseynbəyzadə, Yusif bəy: "Müsavat"ın Lənkəran şöbəsinin sədri; Lənkəran Türk ali-ibtidai məktəbinin müəllimi. 531
Hüseynxan Məhəmmədsadıq oğlu: Bakıdakı qaçqınlardan. 73
Hüseynqulu xan (1774-1845): Bakı xanı; 1792-1806-cı illərdə hakimiyyətdə olmuşdur. 634
Hüseynqulu Xəlfəqulu oğlu (Məşhədi Hüseynqulu): Quba qəzasının Ərəb Həmyə kəndinin sakini. 639
Hüseynov, Allahyar (Hacı Allahyar): Qaradonlu camaat vəkili. 219
Hüseynov, Əmir: Bakı sakini. 504
Hüseynov, Hacısaleh. 567
Hüseynov, Hilal. 30
Hüseynov, Xəlil: bax. Hüseynzadə, Xəlil.
Hüseynov, Mirzədavud (1894-1938): Sosial Təminat Nazirliyində işləmiş, "Hümmət" partiyasının sədri olmuşdur. Cümhuriyyətin süqutundan sonra Bakıda və Moskvada bir sıra rəhbər vəzifələrdə işləmiş, eləcə də Tacikistan Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin I katbi (1930-1933) olmuşdur. Repressiyaya məruz qalaraq güllələnmişdir. 29
Hüseynov, Rəhim: Əmək Nazirliyində işləmişdir; İxtilaf Komissiyasının sədri olmuşdur. 602
Hüseynov, Saleh: Şuşa Milli Müdafiə Cəmiyyətinin müsahibi olmuşdur. 30
Hüseynzadə, Ələkbər (1887-1967): teatr və kino aktyoru. Azərbaycan SSR Əməkdar artisti idi. 196
Hüseynzadə, Əman: "Müsavat"ın Qara şəhər şöbəsinin sədri. 420, 558
Hüseynzadə, Hilal: Azərbaycan Şeyxülislamlıq İdarəsində katib olmuşdur. 346
Hüseynzadə, Xəlil Hacı Mahmud oğlu (1890-1943): Azərbaycan aktyoru və rejissoru. 196
Hüseynzadə, İsgəndər: Bakı mədənlərində fəhlə olmuşdur; fəhlə hərəkatının aktiv iştirakçısı, "Müsavat" üzvü olmuşdur. 640
Hüseynzadə, İsmayıl. 588
Hüseynzadə, Məzahir: "Müsavat" partiyasının Zabrat şöbəsinin sədri olmuşdur. 393
Hüzeynzadə, Mirzədavud: bax. Hüseynov, Mirzədavud.

Hüseynzadə, Nazim bəy: Bakıda fəaliyyət göstərmiş həkim. 25, 50, 79, 108, 140, 168, 197, 225, 480, 506, 561, 618
Hüseynzadə, Rəhim: Əmək Nazirliyində işləmişdir. 45
Hüseynzadə, Teymur: Azərbaycan Mülkiyyə Müfəttişliyinin Baş katibi. 485
X. C.: "Azərbaycan" qəzetinə Lənkərandan yazmışdır. 75
Xaçaturyan, Sumbat Arutyunoviç (yaxud Xaçaturyans): 1914-cü ilə qədər Bakıda yaşamış, 1915-1917-ci illərdə İrəvan şəhər bələdiyyəsinin sədri olmuşdur. Ermənistan Parlamentinin üzvü, həmçinin erməni-gürcü müzakirələrində və 1920-ci ilin aprelində Tiflisdə baş tutan Zaqafqaziya konfransında erməni nümayəndə heyətinin üzvü idi. 165, 583
Xadzaraqov, Xasan: osetin; Dağlılar Respublikasının Paris Sülh Konfransına göndərdiyi nümayəndə heyətinin üzvü. 379
Xanabadski, Nağı. 587
Xanbutayev, Hacıbaba: Bakı sakini. 220
Xanoğlan Atamoğlan oğlu: Bakı sakini. 48
Xarlamov, Vasili Akimoviç (1875-1957): Rusiyanın siyasi xadimi. Kadet partiyasının üzvü idi. Ağqvardiyaçılar hərəkatının aktiv üzvlərindən biri, Cənub-Şərq İttifaqı Hökumətinin başçısı olmuşdur. 1920-ci ildən etibarən mühacirətdə yaşamışdır. 186
Xasməmmədov, Xəlil bəy (yaxud Xasməhəmmədov; 1873-1947): Azərbaycanın dövlət xadimi. Moskva Universitetinin Hüquq fakültəsini bitirmişdir. Rusiya Dövlət Dumasının, Azərbaycan Milli Şurasının üzvü olmuşdur. Azərbaycan Cümhuriyyəti Hökumətində portfelsiz nazir, Ədliyyə naziri, Daxili İşlər naziri kimi vəzifələr tutmuşdur. Azərbaycanın Türkiyədə səfiri təyin edilmiş, Cümhuriyyətin süqutundan sonra Azərbaycana qayıtmamışdır. Siyasi fəaliyyətini mühacirətdə də davam etdirmişdir. 362
Xatisov, Aleksandr İvanoviç (1874-1945): Erməni ictimai-siyasi xadim, "Daşnaksutyun" partiyasının üzvü idi. Müxtəlif dövrlərdə Ermənistanın Baş naziri, Səhiyyə, Daxili İşlər və Xarici İşlər naziri olmuşdur. Ermənistanın sovetləşməsindən sonra Fransa və Portuqaliyada mühacirətdə yaşamışdır. 165, 166, 318, 436, 451, 475, 494, 497, 546, 582, 583, 584, 585, 592, 624, 644
Xatisyan: bax. Xatisov, Aleksandr İvanoviç.
Xələf Məhəmmədkərim oğlu: "Müsavat"ın Hacıqabul şöbəsinin üzvü. 529
Xəlil: Hacıqabul stansiyasında fəhlə olmuşdur. 336
Xəlil İbrahim: bax. İbrahimov, Xəlil.
Xəlil Muxtar oğlu: Milmanlı kəndinin (Cavad qəzası) sakini. 161
Xəlil Zəki (Müftüzadə): İzmirdə nəşr edilmiş "Şərq" qəzetinin müdiri idi. 187
Xəlilov, Mikayıl Maqomedoviç (1869-1935): Rusiyanın hərbi xadimi; general-mayor. Lak əsillidir. 1918-ci ilin axırlarından Könüllü orduya qoşulmuşdur. 1918-1920-ci illərdə Dağıstanın hərbi komendantı olmuşdur. Kotsevdən sonra Dağıstan Hökumətinə rəhbərlik etmişdir. Daha sonra Türkiyəyə mühacirətə getmişdir. 214
Xəttatov, Seyidcəlil Üsein oğlu (1873 - ?): Krım tatarlarının ictimai-siyasi xadimi, pedaqoq. Krım Xalq Respublikasının Maliyyə naziri olmuşdur. 1928-ci ildə Sovet rejimi tərəfindən həbs edilmişdir. 1936-cı ildə həbsdən azad edilmiş, 1937-ci ildə yenə həbs edilmişdir. Sonrakı taleyi məlum deyil. 358
Xodunov, A. K.: falçı. 167
Xoxlov, Nikandr: Bakı sakini. 586
Xorti, Mikloş [Miklos Horty; 1868-1957]: vitse-admiral; 1918-ci ildə Avstriya-Macarıstan donanmasının Baş komandanı; 1920-1944-cü illərdə Macarıstan krallığının regenti olmuşdur. 320
Xoyski, Əmir xan (1888-1954): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi, milli istiqlal hərəkatının iştirakçısı. Bakı quberna-

torunun müavini, eləcə də bir sıra yerlərdə qəza rəisi, Qazax mahalının general-qubernatoru olmuşdur. 193, 278, 550, 551
Xoyski, Fətəli xan (1875-1920): Azərbaycan Cümhuriyyətinin qurucularından biri, görkəmli dövlət xadimi. Moskva Universitetinin Hüquq fakültəsini bitirmişdir. Bakı Şəhər Dumasının sədri (1917-1918), Zaqafqaziya Seyminin üzvü və Zaqafqaziya Federativ Respublikasının Xalq Maarifi naziri (1918) olmuşdur. Azərbaycan Cümhuriyyətinin ilk hökumətinin sədri seçilmiş, Cümhuriyyət dövründə bir neçə dəfə Baş nazir, eləcə də Daxili İşlər naziri, Ədliyyə naziri, Xarici İşlər naziri vəzifələrini icra etmişdir. Bolşevik işğalından sonra Tiflisə mühacirət etmiş və orada erməni daşnakları tərəfindən şəhid edilmişdir. 362
Xudaverdi Həmzə oğlu: Bakıda Tağıyevin fabrikində fəhlə olmuşdur. 246
Xuramoviç, Sara xanım: bax. Talışinskaya-Xuramoviç, Sara xanım.
Xuramoviç, Səlimə xanım. 157
Xurşid paşa: 1919-cu ildə hökumət tərəfindən Ankaraya göndərilən tədqiq heyətinin rəhbəri olmuşdur. 515, 576
Xusar, Karoy [Károly Huszár de Sárvár; 1882-1945]: Macarıstanın siyasi xadimi. 1919-cu ilin noyabrından 1920-ci ilin martına qədər Baş nazir olmuşdur. 493
İbrahim Əliəkbər oğlu: Bakıdakı Zəngəzur qaçqınlarından. 505
İbrahim xan (yaxud İbrahim Xəlil xan; 1732-1806): Qarabağ xanı. 633
İbrahimli, Sabit: "Müsavat" partiyasının Ağşəhər şöbəsinin katibi olmuşdur. 558
İbrahim Sadıq oğlu: gəmidə fəhlə olmuşdur. 162
İbrahimli, Yusif (Məşhədi Yusif): Azərbaycan Dəmiryolu İdarəsində işləmişdir; "Müsavat" üzvü olmuşdur. 47, 303, 337, 394, 640
İbrahimov, Xəlil (Xəlil İbrahim; Xəlil İbrahimzadə; 1892-1938): Azərbaycanlı müəllim, publisist və tənqidçi. Şuşada anadan olmuşdur. Bakıda müəllim işləmiş, müxtəlif qəzet və jurnallarda, o cümlədən "Azərbaycan" qəzetində yazılar dərc etdirmiş, bir müddət "Azərbaycan" qəzetinin "müvəqqəti müdiri" olmuşdur. 1938-ci ildə həbs edilərək güllələnmişdir. 153, 190, 213, 277, 417, 521
İbrahimzadə, Ağaməhəmməd: "Müsavat"ın Şura üzvü; Bakı şəhər Dumasının və Cəmiyyəti-Xeyriyyənin (Bakı) üzvü və kargüzarı. 29, 395
İlyuşkin, Pyotr Fyodoroviç: Bakı Şəhər İdarəsinin və Bakı Şəhər Dumasının üzvü olmuşdur. 1917-ci ildə Bakı Şəhər İdarəsinin rəisi və Bakı qubernatoru vəzifələrini müvəqqəti olaraq icra etmişdir. Cümhuriyyət dövründə Bakı Şəhər İdarəsinin rəisi olmuş, sovet dövründə isə Bakı Şəhər Sovetində müxtəlif vəzifələrdə işləmişdir. 428, 456, 593
İmaməli Eyvaz oğlu: Sayad Xızı kəndinin sakini. 246
İmamqulu Hacı oğlu (Kərbəlayı İmamqulu): Tovuzun Qoşa kəndinin sakini. 134
İnayev: artist. 583
İrdoğanlı, K. S.. 479
İretski, Konstantin Aleksandroviç (1842-1918): Rusiyanın Tver quberniyası dvoryanlarından olan İretski daha sonra Bakıya köçmüş, burada yaşamış və işləmişdir. Müxtəlif xeyriyyə cəmiyyətlərinin, maarif və maliyyə qurumlarının işində yaxından iştirak etmişdir. 1885-ci ildə Bakı Neft Sənayeçiləri Qurultayı Şurasının sədri seçilmişdir. 1887-1917-ci illərdə Bakı Şəhər Dumasının üzvü, 1894-1898-ci illərdə Bakı Bələdiyyəsinin sədri olmuşdur. 592
İrəvani, Paşa: Bakı sakini. 221
İrvin. 573
İsa (peyğəmbər). 361
İsayev, Cavanşir: Hacıqabul mahalının fəallarından; "Müsavat"ın Hacıqabul şöbəsinin katibi. 363, 391
İsayeviç, Dmitri Qriqoryeviç (1889-1973): Ukraynanın ixtimai-siyasi xadimi. Paris Sülh Konfransında Ukrayna heyətinin məsləhətçisi olmuşdur. 235
İsazadə, Cavanşir: bax. İsayev, Cavanşir.
İsgəndər: Dağıstanın Qasımkənd kəndindən olan tacir. 215
İshaq Axçura oğlu: "Müsavat" partiyasının Binəqədi mədən dairəsi şöbəsinin sədri olmuşdur. 640
İskəndər Osman oğlu. 614
İsmayıl Fazil paşa: bax. Cəbəsoy, İsmayıl Fazil.
İsmayıl Həsən qızı: Bakıdakı qaçqınlardan. 365, 370
İsmayıl İlyas oğlu: Quba qəzasında kənd camaatının vəkili olmuşdur. 245
İsmayılxan Mirzəxan oğlu: Bakıda quldurluq etmişdir. 638
İsmayılov, Əbdülbaqi: Ticarət və Sənaye Nazirliyində işləmişdir; Nazirliyin xüsusi əmrlər məmuru və baş müfəttişi olmuşdur. 29, 83
İsmayılov, Məhəmmədtağı. 504
İsmayılov, Teymur: Bakı sakini. 304
İsmayılzadə, Əbdülbaqi: bax. İsmayılov, Əbdülbaqi.
İsmayılzadə, Minəxanım: Əbdülbaqi İsmayılzadənin qızı. 83
İsmayılzadə, Yəminə xanım: Əbdülbaqi İsmayılzadənin həyat yoldaşı. 29
İsmixanov, Haşım bəy: "Müsavat"ın Astara şöbəsinin sədri. 531
İvanov, A. A.: teatr rejissoru. 49, 113, 143, 565, 594
İzzət İsmayıl qızı: Keşlə kənd sakini. 337
Jan-de-Kolon: pəhləvan. 83, 229, 257, 315, 566
Jarkovski, Aleksandr Borisoviç: Azərbaycan Maliyyə Nazirliyi İstiqraz (Kredit) şöbəsinin kargüzarı olmuşdur. 621
Jujunov: Bakı Universitetinin Tibb fakültəsinin tələbəsi olmuşdur. 637
Juq: Kuban Radasının üzvü. 623
Juv, Pyer Jan [Pierre Jean Jouve; 1887-1976]: fransız şair və yazıçısı. 41
Kalacov: Zaqatala nümayəndəsi; Ticarət Nazirliyinin vəkili. 361
Kalişeviç, Aleksandr: pəhləvan. 1, 49, 53, 83, 171, 257, 285, 345, 371, 399, 509, 537, 566, 621
Kalunovski: Litva nümayəndəsi. 235
Kalyukov: Kuban Radasının üzvü. 623
Kamal, Ələsgər: tatar dramaturqu. 193, 252
Kamal Sübhanqulu: bax. Sübhanqulov, Kamal.
Kamal Ziyaəddin oğlu (Məşhədi Kamal Hacı Ziyaəddin oğlu): Şamaxı şəhəri sakini. 448
Kambon, Jül [Julies Cambon; 1845-1935]: Fransanın diplomatı və siyasi xadimi. Paris Sülh Konfransında bir sıra komissiyaların sədri olmuşdur. 237
Kandelaki, Konstantin Platonoviç (yaxud Kateva Kandelaki; 1883-1958): Gürcüstanın siyasi xadimi; Maliyyə və Ticarət naziri olmuşdur. Mühacirətə getmişdir. 582, 583
Kanepa, Cüzeppe [Giuseppe Canepa; 1865-1948]: İtaliyanın siyasi xadimi. İtaliya Fəhlə Partiyasının təsisçiləri arasında olmuş, müharibədən sonra İtaliya Sosialist Fəhlə Partiyasından Parlamentə seçilmişdir. 263
Kant, İmmanuel [Immanuel Kant; 1724-1804]: Alman filosofu. 347
Kapustin, Vladimir: Petropavlovkada (Sabirabad) baş feldşer olmuşdur. 219
Kara-Murza. 301
Karbatyev: Göyçayda feldşer olmuşdur. 104
Karpet, Bibi: kino aktyoru. 537
Karseladze: Tiflis sakini. 164
Kartsivadze, Nikolay İotamoviç (1884-1937): Gürcüstanın ictimai xadimi və diplomatı. Ali hüquq təhsili almışdır. Menşeviklərin Gürcüstandakı rəhbərlərindən biri idi. Gürcüstanın Azərbaycan Cümhuriyyətindəki siyasi nümayəndəsi, Gürcüstan Xarici İşlər nazirinin müavini olmuşdur. 1937-ci ildə Sovet rejimi

tərəfindən həbs edilərək güllələnmişdir. 249, 494, 495, 582, 644

Kavurzadə, Hüseyn Cəlal bəy (1868-1924): Osmanlı dövlət xadimi. Bir çox vilayətdə, o cümlədən 1919-1920-ci illərdə Ədirnədə vali (general-qubernator) olmuşdur. 39, 52

Kazımoğlu: bax. Seyid Hüseyn Sadiq.

Kazımov: Bakı Universitetinin Tibb fakültəsinin tələbəsi olmuşdur. 637

Kazımov, Ağa: Bakı sakini. 555

Kazımov, Cəfər: Əmək Nazirliyində işləmişdir; Əmək nazirinin xüsusi katibi olmuşdur. 567

Kazımov, Əli: Bakı sakini. 555

Kazımov, Nəsir: Bakı sakini. 221

Kazımov, Rüstəm (1879-1943): Azərbaycan aktyoru. 167

Kazımzadə, Məhəmmədəli: “Müsavat” partiyasının Əhmədli kənd şöbəsinin idarə üzvü olmuşdur. 48

Kazımzadə, Nadir: “Müsavat” partiyasının Balaxanı şöbəsinin üzvü olmuşdur. 558

Kerenski, Aleksandr Fyodoroviç (1881-1970): Rusiya Müvəqqəti Hökumətinin (iyul-noyabr 1917) başçısı. 1918-ci ildə mühacirətə getmişdir. 164, 258, 259, 260

Kerzon, Corc Nataniel [George Nathaniel Curzon; 1859-1925]: İngiltərənin dövlət xadimi. 1916-1925-ci illərdə Lordlar Palatasının başçısı, 1919-1924-cü illərdə Xarici İşlər naziri olmuşdur. 266, 375, 376, 400, 403, 466, 574

Kərbəlayı Dadaş. 645

Kərbəlayı Salman: Maştağa sakini, “Müsavat” üzvü. 558

Kərim Səfdər oğlu (Kərbəlayı Səfdər oğlu): Lahıc sakini. 280

Kərimli Dadaş: “Müsavat”ın Qalabazarı (Masallı) şöbəsinin sədri. 281

Kərimov: Bakı Bələdiyyə İdarəsinin üzvü. 386

Kərimov, Abbasəli: bax. Kərimzadə, Abbasəli.

Kərimov, Əbdülxalıq: Bakı sakini. 481

Kərimov, Qərib Kərim oğlu: bax. Qərib Məhəmmədkərim oğlu.

Kərimov, Muxtar: Bakı sakini. 221

Kərimov, Nəsrəddin: Göyçay mahalı nümayəndəsi. 361

Kərimzadə, Abbasəli: Müsəlman Xeyriyyə Cəmiyyətinin üzvü olmuşdur. 449

Kərimzadə, Muxtar: yoxsul müsəlmanların dəfninə kömək edən Müsəlman Təcziyə Bürosunun qurucusu. 588

Kəsrioğlu, Saleh Sidqi: Türkiyənin ictimai-siyasi xadimi; Sivas Konqresinin iştirakçısı. 291

Kiçikxanov, Bayram Niyazi oğlu (yaxud Kiçikxanlı; 1889-1922): Azərbaycanın siyasi xadimi. Zaqatalada maarif müfəttişi işləmişdir. Zaqataladan Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinə seçilmiş, eyni zamanda Parlamentin katibi olmuşdur. “Əhrar” partiyasının üzvü idi. 174, 389, 391

Kilazarov: prokuror. 616

Kişmişev: Ermənistan hərbi nümayəndəsi; general. 583

Klemanso, Jorj [Georges Clemenceau; 1841-1929]: Fransanın dövlət xadimi. 1906-1909 və 1917-1920-ci illərdə Baş nazir olmuşdur. 13, 39, 40, 62, 123, 148, 181, 205, 206, 320, 321, 466, 542, 573, 591, 598

Klerk, Corc [George Clerk; 1874-1951]: Britaniyalı diplomat; Çexoslovakiya, Türkiyə, Belçika və Fransada səfir olmuşdur. 185

Kleşal: Fransanın Berlində siyasi nümayəndəsi. 120

Knyazov: Azərbaycanda nazirlikdə işləmişdir. 434

Koknidze: pəhləvan. 427

Kolçak, Aleksandr Vasilyeviç (1874-1920): Rusiyanın hərbi və siyasi xadimi; admiral. Ağqvardiyaçılar hərəkatının başçısı, Rusiyanın Ali rəhbəri (noyabr 1918 – fevral 1920) və Rus ordusunun Ali Baş komandanı (noyabr 1918 – yanvar 1920) olmuşdur. 5, 11, 12, 17, 38, 97, 120, 121, 146, 180, 207,

263, 264, 319, 357, 376, 379, 408, 428, 430, 460, 493, 511, 517, 540, 541, 543, 569, 572, 629

Kolesnikov, İvan Nikiforoviç (1860-1920): Rusiyanın hərbi xadimi; general-mayor. Birinci Dünya müharibəsində iştirak etmiş, 1918-ci ildə Könüllü orduya daxil olmuş, Terek kazaklarının komandiri təyin edilmişdir. 129

Koliss, Kuk: İngilis generalı; Batuminin general-qubernatoru olmuşdur. 164

Kon, Kotlo Kondrateviç: Bakı sakini. 638

Kon, Oskar: Prussiya Məclisinin üzvü. 122

Kopelioviç, Samuil İzrailoviç: Bakıda fəaliyyət göstərmiş həkim. 24, 50, 79, 108, 139, 168, 196, 224, 254, 282, 311, 368, 396, 453, 645

Kornilov, Lavr Georgiyeviç (1870-1918): Rusiyanın hərbi xadimi; general. 1917-ci ilin iyul-avqust aylarında rus ordusunun Ali baş komandanı olmuşdur. 319

Kostvin, Həsən: pəhləvan. 144

Kouts, Vilyam Peyton [William Peyton Coutes; 1883-1963]: İrlandiyalı kommunist. 121

Köçərli, Badisəba xanım (Mustafa ağa qızı Vəkilova; 1881-1954): Azərbaycanın maarifçi və xeyriyyəçi qadını; Firidun bəy Köçərlinin həyat yoldaşı. 450

Köçərli, Firidun bəy (1863-1920): Azərbaycanın görkəmli maarif xadimi, ədəbiyyatşünası və yazıçısı. Qori Müəllimlər Seminariyasını bitirmişdir. 1918-ci ildə Qori Müəllimlər Seminariyasının Azərbaycan şöbəsini Qazaxa köçürərək müstəqil bir seminariyaya çevirmiş və bu seminariyanın direktoru olmuşdur. Azərbaycan Milli Şurasının üzvü kimi İstiqlal Bəyannaməsini imzalayanlar arasında yer alan Firidun bəy Köçərlinin Azərbaycan ədəbiyyatı tarixinə dair əsərləri xüsusilə dəyərlidir. Bolşeviklər tərəfindən güllələnmişdir. 550, 645

Kösəoğlu, Hüseyn Səlahəddin (1882-1949): Türkiyənin hərbi və siyasi xadimi. Osmanlı dövləti ordusunun 2-ci Qafqaz Korpusunun, 4-cü Korpusunun və 3-cü Korpusunun komandiri, Türkiyə Böyük Millət Məclisinin üzvü olmuşdur. 291

Kramarj, Karel [Karel Kramář; 1860-1937]: Çexiyanın siyasi xadimi. 1918-1919-cu illərdə Baş nazir olmuşdur. Paris Sülh Konfransında Çexiya heyətinə rəhbərlik etmişdir. 58

Krasnov: “Tula” gəmisində sükançı olmuşdur. 162

Krespi, Silvio [Silvio Crespi; 1868-1944]: İtalyan biznesmeni və siyasətçisi. Versal Sülh Müqaviləsini imzalayanlar arasında idi. 12

Kress, fon: bax. Kressenşteyn.

Kressenşteyn, Kress fon [Kreß von Kressenstein] (1870-1948): Almaniyanın hərbi xadimi, general. Birinci Dünya müharibəsində Osmanlı ordusunda xidmət etmiş, 1918-ci ildə Gürcüstana ezam edilmişdir. Müharibədən sonra Almaniya ordusunda xidmətini 1929-cu ilə qədər davam etdirmişdir. 382, 383

Krıjanovski, Mixail: Bakı sakini. 503

Krımçakski, Səlamət Mirzə: Krımın ictimai xadimlərindən olmuşdur. 98

Krımtayev, Süleyman Mirzə: Krım tatarı; Baxçasaray Dumasının sədri. 98

Kribski: vəkil. 434

Kriçinski, Aslan bəy: bax. Kriçinski, Leon Konstantinoviç

Kriçinski, Leon Konstantinoviç (Leon-Nayman Mirzə Kriçinski; Kriçinski Radvan; Aslan bəy Kriçinski; Arslan bəy Kriçinski; 1887-1939): Krım və Azərbaycanın ictimai xadimi, tarixçi. Polşa tatarlarından olan Kriçinski Vilnüsdə anadan olmuşdur. Sankt-Peterburq Universitetinin Hüquq fakültəsini bitirmişdir. Simferopol dairəsinin prokuroru olmuş, Krım Xalq Respublikası Hökumətində və Krım Regional Hökumətində müxtəlif vəzifələr tutmuşdur. 1919-cu ildə Azərbaycana gəlmiş, Azərbaycan Hökuməti İşlər İdarəsi Dəftərxanasının müdiri

olmuşdur. 1920-ci ildə Vilnüsə getmişdir. 1939-cu ildə Polşanı işğal edən almanlar tərəfindən həbs edilmiş və güllələnmişdir. 335

Krinski: Bakıdakı rus icmasının nümayəndəsi. 361

Krou, Ayra [Eyre Crowe; 1864-1925]: Britaniya diplomatı. Paris Sülh Konfransında iştirak etmişdir. 237

Kruçinin: rus publisisti. 345

Kulabuxov, Aleksey İvanoviç (1880-1919): Kuban hökumətinin, Kuban Radasının və Paris Sülh Konfransına göndərilən Kuban heyətinin üzvü. 379, 380, 599, 600, 624

Kumo: sirk müdiri. 1, 49, 53, 83

Kupriyanov, Katya. 619

Kurya: casusluq ittihamı ilə İranın şimalında ingilislər tərəfindən həbs edilmiş avstriyalı. 128

Kuznetsov: Dağıstanda və Qafqazda fəaliyyət göstərmiş bolşeviklərdən. 274

Qaavet: İngiltərə hərbçisi, kapitan; Batumdakı İngilis Komandanlığının Poçt-teleqraf şöbəsinin rəisi olmuşdur. 250

Qabba, Melçiade [Melchiade Qabba; 1874-1952]: İtaliyanın hərbi xadimi, general. Birinci Dünya müharibəsindən sonra Zaqafqaziyadakı İtaliya hərbi heyətinin rəhbəri olmuşdur. 69, 582, 583

Qacar, Ağa Məhəmməd şah (1742-1797): Qacarlar dövlətinin qurucusu və ilk hökmdarı. 1789-1797-ci illərdə hakimiyyətdə olmuşdur. 632, 633

Qafarzadə, Əbdülxaliq Cənnəti (1855-1931): Azərbaycan şairi. 243, 273, 301

Qaibzadə, Hüseyn əfəndi. 502

Qaibzadə, Səməd ağa (1865 - ?): Azərbaycan Mülkiyyə Müfəttişliyi Mərkəzi Dəftərxanası müdiri. 485

Qaliley, Qalileo [Galileo Galilei; 1564-1642]: italyan fiziki, astronomu və riyaziyyatçısı. 347

Qambaşidze: Gürcüstan diplomatı. 494

Qambaşidze: Gürcüstanın Amerikadakı siyasi nümayəndəsi. 582, 583

Qaplanov, Rəşid xan (1883-1937): Azərbaycanın və Dağıstanın siyasi xadimi. Kumık əsillidir. Sorbon Universitetinin (Paris) Hüquq fakültəsini bitirmişdir. İstanbulda müxtəlif təhsil qurumlarında, o cümlədən İstanbul Universitetində dərs demişdir. 1918-ci ilin dekabrından 1919-cu ilin martına qədər Dağlılar Respublikasının Daxili İşlər naziri olmuşdur. Dağıstan Denikin qoşunları tərəfindən işğal edildikdən sonra Azərbaycana gəlmiş, əvvəlcə Maarif və Dini Etiqad (aprel-dekabr 1919), sonra Maliyyə (dekabr 1919 – aprel 1920) naziri olmuşdur. 1937-ci ildə güllələnmişdir. 362

Qara Maska: pəhləvan. 49, 83, 113, 257, 315, 345, 399, 427, 456, 483, 509, 593, 621

Qaraağazadə, Əhməd Həmdi (1893-1928): Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü olmuşdur. 6, 33, 57, 173, 252, 261, 308, 318, 349, 376, 429, 491, 513, 541, 570, 597, 624

Qarabəyli, Qara bəy (1873-1953): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi, eyni zamanda həkim və jurnalist; Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü. "Difai" partiyasının rəhbərlərindən, "İttihad" partiyasının sədri olmuşdur. "Həyat", "İrşad", "Kaspi" kimi bir sıra nəşrlərlə əməkdaşlıq etmişdir. 71

Qarabəyov, Qara bəy: bax. Qarabəyli, Qara bəy.

Qaralov: general. 497

Qaraşarov, Rza bəy (yaxud Qaraşarlı; 1891-?): Azərbaycanın siyasi xadimi. Bir sıra məktəblərdə, o cümlədə Gəncə Ruhani Mədrəsəsində müəllimlik etmişdir. Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü olmuşdur. Qazax qəzasına xüsusi müvəkkil təyin edilmişdir. Sovet dövründə repressiyaya məruz qalmışdır. 350, 377

Qarayev, Əliheydər (1896-1938): Azərbaycanın siyasi xadimi. Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü olmuşdur. Cümhuriyyətin süqutundan sonar Bakı Sovetinin sədri, Azərbaycan Sovet Sosialist Respublikasının Hərbi Dəniz İşləri xalq komissarı, Əmək xalq komissarı və Ədliyyə xalq komissarı olmuş, bir sıra digər vəzifələrdə işləmişdir. 1937-ci ildə həbs edilmiş, 1938-ci ildə güllələnmişdir. 7, 8, 27, 116, 117, 203, 350, 405

Qardaşov, Aslan bəy (1866-1920): Azərbaycan Cümhuriyyətinin dövlət xadimi. "Əhrar" partiyasının liderlərindən biri, Milli Şuranın və Parlamentin üzvü, Əkinçilik və Dövlət Əmlakı naziri olmuşdur. 203, 390, 391, 403, 404

Qardaşyan. 138

Qaryağdıoğlu, Cabbar (1861-1944): Azərbaycan xanəndəsi və bəstəkarı. 257, 366

Qasım xan Vəli (Sərdari-hümayun; 1850-1933): İranın hərbi xadimi. 127

Qasımbəyov, Xəlil bəy (? - 1919): İrəvan ziyalılarından; mühəndis. Tiflisdə öldürülmüşdür. 23, 164, 250, 296

Qasımoğlu, Hacı Əli: bax. Qasımov, Hacı Əli.

Qasımov, Ağaəli: Bakı Birinci edadi məktəbinin müəllimi. 74

Qasımov, Əbdüləhəd Əbülqasım oğlu (Hacı Əbülqasım oğlu): Bakı sakini. 197

Qasımov, Əhməd Əbülqasım oğlu (Hacı Əbülqasım oğlu): Bakı sakini. 197, 199

Qasımov, Əli Səbri (1892-1983): Azərbaycanlı yazıçı, tərcüməçi, müəllim. Naxçıvan müsəlmanlarının ictimai xadimi olmuşdur. 395, 552

Qasımov, Hacı: bax. Qasımzadə, Hacı.

Qasımov, Hacı Əli: Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü. 87, 349

Qasımov, Hacı Məhəmməd oğlu: Ev Sahibləri İttifaqının üzvü; Bakı Bələdiyyəsi Seçki Komitəsinin üzvü. 72

Qasımov, Hənifə: xanəndə. 257

Qasımov, İsrafil: Azərbaycan Ordusunun əsgəri. 445

Qasımov, Q. M.: Bakı Ev Sahibləri İttifaqı idarəsi sədrinin müavini olmuşdur. 45

Qasımov, Qasım: Ağdaşda Bələdiyyə rəisi və Qaçqınlara Yardım Komitəsinin sədri olmuşdur. 137, 166, 221, 249, 394, 510, 594

Qasımov, Mahmud Əbülqasım oğlu (Hacı Əbülqasım oğlu): Bakı sakini. 197

Qasımov, Məhəmmədhənifə: Azərbaycan xanəndəsi. 366

Qasımzadə, Hacı (yaxud Qasımov): Müsəlman Xeyriyyə Cəmiyyətinin idarə heyətinin üzvü olmuşdur. 74, 137, 394, 477, 528, 559

Qazızadə, Gövhər xanım. 24, 50, 79, 108, 139, 168, 196, 225, 254, 282, 311, 341, 367, 396, 425, 451, 480, 506, 520, 533, 561, 589, 617, 645

Qəbulov, Əhməd bəy. 449

Qədirov, İbad: Bakı sakini. 221

Qəhrəmanov: Bakı Universitetinin Tibb fakültəsinin tələbəsi olmuşdur. 637

Qəmərli, Əhməd: bax. Qəmərlinski, Əhməd.

Qəmərlinski, Əhməd (Əhməd Qəmərli; Əhməd Məlikov; 1880-1952): Azərbaycanın teatr və kino aktyoru. Azərbaycan SSR Əməkdar incəsənət xadimi. 196, 220

Qənizadə, Sultanməcid Murtuzəli oğlu (1866-1938): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi; yazıçı, pedaqoq və publisisti. Tiflis Aleksandr Müəllimlər İnstitutunu bitirmişdir. Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü olmuşdur. 114, 115, 157, 349, 350, 377, 378, 441

Qərib Məhəmmədkərim oğlu (yaxud Qərib Kərimoğlu; Kərimov 1870-1926): Nuxa qəzasından Azərbaycan Parlamentinin üzvü seçilmişdir. Əhrar fraksiyasını təmsil etmişdir. 202

Qəzənfər Əhməd oğlu: Könüllü Təşkilatının üzvü. 193

Qızıl xan: bax. Sarıyev, Qızıl xan.

Qiyasbəyli, Mədinə xanım (yaxud Qiyasbəyzadə; 1889-1937): Azərbaycanlı pedaqoq, jurnalist və tərcüməçi. Anadan olduğu Salahlı kəndində (Qazax) qız məktəbi

açmışdır. Maarifçilik fəaliyyətinə Bakıda da davam etmişdir. Sovet rejimi tərəfindən güllələnmişdir. 450

Qocayev: Göyçayda pristav, Qazaxda qubernator olmuşdur. 447

Qoçayzadə, Gövhər xanım: Tiflisdə Müsəlman Müəllimlər və Müəllimələr İttifaqının üzvü. 478

Qof, Hubert [Hubert Gough; 1870-1963]: Britaniyanın hərbi xadimi; general. Qafqazda olmuşdur. Paris Sülh Müqaviləsinin imzalandığı dövrdə Müttəfiqlərin Finlandiyada və Baltik ölkələrindəki qoşunlarının komandiri idi. 147

Qolts, Rüdiger fon der [Rüdiger von der Goltz; 1865-1946]: Alman generalı, qraf. Birinci Dünya müharibəsində Finlandiyada, 1919-cu ilin əvvəlindən etibarən də Pribaltikada fəaliyyət göstərmiş və Latviyada hərbi çevriliş etmişdir. 56, 120, 186, 569, 599, 620

Qolyat (yaxud Qoliaf, Calut): Xristianların müqəddəs kitabı "Bibliya"nın birinci bölməsi "Əhdi-ətiq"ə görə, qədim fələstinlilərin nəhəng döyüşçüsü. İsrail çarı Davud tərəfindən öldürülmüşdür. 317, 343

Qorki, Maksim (əsl adı: Aleksey Maksimoviç Peşkov; 1868-1936): Rus yazıçısı, sosialist realizmi ədəbiyyatının banisi. 41

Qrazioli, Françesko [Francesco Grazioli; 1869-1951]: İtaliyanın siyasi və hərbi xadimi; general. 16

Qrey, Eduard [Edward Grey; 1862-1933]: İngiltərənin dövlət xadimi. 1905-1916-cı illərdə Xarici İşlər naziri olmuşdur. 402

Qreyvs, Vilyam Sidney [William Sidney Graves; 1865-1940]: ABŞ-ın hərbi xadimi, general. Rusiyada Vətəndaş müharibəsi illərində Uzaq Şərq və Sibirdəki Amerika qoşunlarının baş komandanı olmuşdur. 120

Qrişa: kamançaçalan. 257

Qrossman: Almaniya Həmkarlar İttifaqının nümayəndəsi. 149

Qruşevski, Mixail Sergeyeviç (1866-1934): Ukraynanın ictimai-siyasi xadimi; tarixçi. Lvov Universitetinin professoru, Ukrayna Mərkəzi Radasının sədri olmuşdur. SSRİ Elmlər Akademiyasının üzvü olmuşdur. 235

Qubanov. 586

Quçkov, Aleksandr İvanoviç (1862-1936): Rusiyanın dövlət xadimi. Moskva Universitetinin Tarix-Filologiya fakültəsini bitirmişdir. III Dövlət Dumasının sədri olmuşdur. Müvəqqəti Hökumətin Hərbi və Dənizçilik naziri olmuşdur. 493

Qudiyev, Quda (1880-1920): 1919-1920-ci illərdə Bakının komendantı (polis rəisi) olmuşdur. Milliyyətcə inquş idi. 485, 538

Quxman, Moisey Arkadyeviç: Qulaq-burun-boğaz həkimi. Yəhudi Milli Şurasından Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinə seçilmiş, Parlamentdə Milli azlıqlar fraksiyasının üzvü olmuşdur. 497

Qulam Abdulla oğlu: Bakı sakini; arabaçı. 46

Qulam Heydər oğlu (Məşhədi Heydər oğlu): İran vətəndaşı. 49

Qulam Mərdan oğlu: Bakıdakı Şamaxı qaçqınlarından yetim uşaq. 48

Qulamhüseyn İbrahim oğlu (Molla İbrahim oğlu): Bakıda Yetimlər yurdunda qalan uşaq. 394

Qulamrza: Müsavatın qurultayını hazırlayan komissiyanın üzvü olmuşdur. 364

Quliyev, Ağabala (1862-ci ildə doğulmuşdur): Azərbaycanlı sahibkar və xeyriyyəçi. Bakıda və Rusiyanın bir sıra şəhərlərində un dəyirmanlarına və düyü təmizləmə fabriklərinə sahib idi. Bakı Müsəlman Xeyriyyə Cəmiyyətinin qurucularından idi. Cümhuriyyətin süqutundan əvvəl İrana gedən Quliyev bir daha Azərbaycana qayıtmamışdır. 166

Quliyev, Əliyar: Bakı sakini. 221

Qulu Abbas oğlu: Pənci (Şəki qəzası) kəndinin sakini. 278

Qulu Həsən oğlu: Bakıdakı Zəngəzur qaçqınlarından. 303

Qulu Hüseyn Fəzləli oğlu: "Müsavat"ın Künövşə (Siyəzən) kənd şöbəsi idarə heyətinin üzvü. 338

Qulubəyli, Təhmas bəy: Tiflisdə Müsəlman Müəllimlər və Müəllimələr İttifaqının üzvü. 478

Quluzadə, Məhəmmədsadıq: Bakı Politexnik məktəbi Türk Mütəəllimləri Təşkilatı İcraiyyə Komitəsinin sədri olmuşdur. 219

Qurban Əliverdi oğlu: Bakı sakini; dalandar. 504

Qurban Səlim oğlu: Könüllü Təşkilatının üzvü. 193

Qurbanov, Səfər: bax. Qurbanzadə, Səfər.

Qurbanzadə, Səfər: "Müsavat" partiyasının Tağıyev fabrikindəki şöbəsinin sədri olmuşdur. 558

Quro, Henri Cozef [Henri Joseph Gouraud; 1867-1946]: Fransız generalı. 1919-cu ildə Fransanın Suriyada Ali Komissarı təyin edilmişdir. 184, 320, 461

Qusakov. 362

Qusev: Moskvada Hərbi Şura üzvü. 17

Ladnov: Belarus nümayəndəsi. 235

Lalə Vəli qızı: Bakıdakı Qars qaçqınlarından. 220

Landsdaun (Lord Landsdaun): bax. Petti-Fitmoris.

Laufner: Hamburq kommunistlərindən. 234

Laydoner, Yohan [Johan Laidoner; 1884-1953]: Rusiya ordusunun zabiti; Estoniyanın hərbi və siyasi xadimi; Estoniya ordusunun baş komandanı. 37, 517

Lazarev, Lazar Emmanuiloviç (yaxud Mikail Lazarev; 1822-1884): Rus şərqşünası, tarixçisi və filoloqu. İranda anadan olmuşdur. 242, 243

Lefevr, Raymon [Raymond Lefebvre; 1891-1920]: fransız yazıçısı. 41

Lenin, Vladimir İliç (1870-1924): Rus inqilabçı və marksist. Əsl soyadı Ulyanov idi. Rusiyada 1917-ci il Oktyabr inqilabının təşkilatçısı və rəhbəri, Sovet Sosialist Respublikaları İttifaqının (SSRİ) qurucusu və SSRİ Nazirlər Sovetinin ilk sədri olmuşdur. 5, 63, 148, 205, 260, 358, 431

Lersner, Kurt fon [Kurt von Lersner; 1883-1954]: Alman diplomatı; Paris Sülh Konfransının işində aktiv iştirak etmişdir. 237

Levetski: Neftçilər Şurasının üzvü. 423

Levin, B. L.: Bakıda fəaliyyət göstərmiş diş həkimi. 25, 79, 140, 225, 282, 341, 397, 453, 507, 561, 618

Ləmbəranski, Cəmil bəy: bax. Lənbəranski, Cəmil bəy.

Lənbəranski, Cəmil bəy (1884-1959): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi; həkim. Kiyevdə tibb təhsili almış, Azərbaycanın müxtəlif yerlərində həkim kimi işləmişdir. Cavad qəzasından Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinə üvz seçilmişdir. 311, 312, 351, 368, 396, 452, 508, 561, 618

Lətif Ağa oğlu: Bakıdakı qaçqınlardan. 106

Lətif Ağa oğlu: Bakıdakı Şamaxı qaçqınlarından yetim uşaq. 48

Lətif Şahverdi oğlu: Bakıda Yetimlər yurdunda qalan yetimlərdən. 48

Lətifbəyov, Rza (Rza Zaki): Azərbaycanlı pedaqoq və yazıçı. Bakı, Gəncə, Şəki, Göyçay və Batumda müxtəlif təhsil ocaqlarında ana dili və şəriətdən dərs demişdir. Bədii yaradıcılıqla da məşğul olmuş, xüsusilə tarixi mövzularda əsərlər yazmışdır. 558

Lianozov, Stepan Georgiyeviç (1872-1949): Erməni əsilli neft sənayeçisi. 1907-ci ildə "G. M. Lianozov və oğulları" adlı neft şirkətini qurmuşdu. 1919-cu ildə Şimal-Qərb Hökumətinin (Rusiya) tərkibində Baş nazir, Xarici İşlər naziri və Maliyyə naziri olmuşdur. 59

Lion-Dalberq-Akton, Riçard [Richard Lyon-Dalberg-Acton; 1870-1924]: Britaniyalı diplomat; 1919-1920-ci illərdə Finlandiyada səfir olmuşdur. 185

Litvinov, Maksim Maksimoviç (1876-1951): Sovet Rusiyanın diplomatı. Müxtəlif

ölkələrdə səfir, 1930-1939-cu illərdə SSRİ Xarici İşlər naziri olmuşdur. 351, 571

Liven, Anatoli Pavloviç (1872-1937): Ağqvardiyaçılar hərəkatının və Latviyanın müstəqilliyi uğrunda hərəkatın iştirakçısı, knyaz, polkovnik. 574

Lloyd Corc, Devid [David Lloyd George; 1863-1945]: Britaniyalı siyasətçi. 1905-1908-ci illərdə Ticarət naziri, 1908-1915-ci illərdə Maliyyə naziri, 1915-1916-cı illərdə Hərbi nazir olmuşdur. 6 dekabr 1916 – 19 oktyabr 1922 tarixləri arasında Britaniyanın Baş naziri vəzifəsini tutmuşdur. 40, 62, 207, 208, 266, 353, 354, 358, 374, 375, 376, 431, 432, 466, 516, 628

Loris-Məlikov, Mikael Tarieloviç (1824-1888): Rusiyanın erməni əsilli dövlət xadimi; general. 1880-1881-ci illərdə Rusiya Daxili İşlər naziri olmuşdur. 148

Lou, Sidney [Sir Sidney Low; 1857-1932]: Britaniya jurnalisti, tarixçisi və coğrafiyaşünası. 264

Lozinski, Mixail Mixayloviç (1880-1937): Ukraynanın siyasi xadimi. Paris Sülh Konfransına göndərilən Ukrayna heyətinin tərkibində olmuşdur. 235

Lunaçarski, Anatoli Vasilyeviç (1875-1933): Rus inqilabçısı; Rusiyanın və SSRİ-nin dövlət xadimi; yazıçı. 1917-1929-cu illərdə RSFSR-in Maarif komissarı. 15

Lurye, Maksim İsayeviç (1890-1983): Bakıda fəaliyyət göstərmiş həkim. 24, 50, 79, 108, 139, 168, 197, 225, 254, 282, 311, 341, 425, 452, 480, 506, 533, 561, 591, 618, 645

Lutskeviç, Anton İvanoviç [1884-1924]: Belarusun ictimai-siyasi xadimi; tarixçi və ədəbiyyatşünas. Paris Sülh Konfransının işində iştirak etmişdir. 235

M. B.: "Azərbaycan" qəzetində imza. 389, 527, 554, 581, 636

Macarov, Mixail (1854-1944): Bolqarıstanın siyasi xadimi və diplomatı. London və Peterburqda səfir; 1919-cu ildə Hərbi nazir; 1919-1920-ci illərdə Xarici İşlər naziri olmuşdur. 12

Maddalena, Umberto [Umberto Maddalena; 1894-1931]: İtaliyanın hərbi pilotu. 409, 426

Mahmud: Tağıyev fabrikində Zavod Komitəsinin üzvü olmuşdur. 334

Mahmud Ziyaəddin oğlu (Hacı Ziyaəddin oğlu): Şamaxı şəhəri sakini. 448

Mahmudbəyov, Ağalar bəy Mahmud bəy oğlu (1884-1939): Almaniyada Politexnik İnstitutu bitirmişdir. Müsəlman Zəhmətkeş Ziyalılar İttifaqının üzvü olmuşdur. 143

Mahmudbəyova, Ayna xanım. 55

Mahmudbəyzadə, Ağalar bəy: bax. Mahmudbəyov, Ağalar bəy.

Mahmudov, Abbasəli: "Müsavat"ın Tağıyev fabrikasındakı təşkilatının üzvü. 558

Mahmudov, Mustafa (1878-1937): Azərbaycanın siyasi xadimi. Qori seminariyasını bitirmiş, Azərbaycanın müxtəlif yerlərində müəllimlik etmişdir. Rusiya II Dövlət Dumasının, Azərbaycan Milli Şurasının və Parlamentinin üzvü olmuşdur. Sovet rejimi tərəfindən repressiyaya məruz qalmış, güllələnmişdir. 350, 351, 376

Mahmudzadə, Əliağa: Bakı sakini. 221

Maxaradze, Gerasim Fomiç (1881-1937): Gürcüstanın siyasi xadimi. Rusiya imperiyası II Dövlət Dumasının üzvü olmuşdur. Sosial-demokrat idi. Qafqazın bir sıra yerlərində, o cümlədən Bakıda inqilabi fəaliyyətlə məşğul olmuşdur. Gürcüstan Parlamentinin və Gürcüstan Təsisçilər Məclisinin üzvü idi. Gürcüstan Respublikasının Daxili İşlər nazirinin müavini, Gürcüstanın Ermənistandakı səlahiyyətli səfiri və Sovet Rusiyasındakı səlahiyyətli nümayəndəsi vəzifələrini tutmuşdur. 1937-ci ildə güllələnmişdir. 644

Maxno, Nestor İvanoviç (1888-1934): Ukraynalı anarxist-kommunist. 358, 628

Mailov: Erməni taciri. 352

Makarenko, İvan: Kuban Ölkə Radasının sədri olmuşdur. 512, 599

Makarenko, Pyotr Leontyeviç (1888-1970): Ukraynanın ictimai-siyasi xadimi; Kuban Radasının üzvü. 600, 623

Makarov: pəhləvan. 53, 201, 229, 483

Makinski, Abbasəli bəy (1888-1938): Azərbaycanlı hüquqşünas. Kiyev Universitetinin Hüquq fakültəsində təhsil almışdır. Cümhuriyyət dövründə müxtəlif dövlət qurumlarında hüquq məsləhətçisi və xüsusi tapşırıqlar üzrə məmur kimi fəaliyyət göstərmiş, həmçinin Ticarət, Sənaye və Ərzaq Nazirliyi Dəftərxanasının müdiri olmuşdur. 1938-ci ildə güllələnmişdir. 26, 51, 80, 109, 480, 508, 535

Maklakov, Vasili Alekseyeviç (1869-1957): Rusiyanın siyasi xadimi. Dövlət Dumasının üzvü olmuşdur. Müvəqqəti Hökumət tərəfindən Parisə səfir təyin edilmiş, fəqət vəzifəsini ifa etməyə başlaya bilməmişdir. Mühacirətə getmişdir. 374, 375

Maqomayev, Müslüm (1885-1937): Azərbaycanlı bəstəkar və ictimai xadim. Milli musiqinin inkişafında müstəsna xidmətləri olmuşdur. 366, 484, 509, 533

Malen: ingilis polkovniki. 408

Malxazov: bax. Malxazyan.

Malxazyan, Arşak İoanesoviç (yaxud Malxazov, İvanoviç): "Daşnaksutyun" partiyasının, Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü olmuşdur. 175

Malik Həsən oğlu: Ağdaşın Kükəl kəndinin yüzbaşısı olmuşdur. 339

Mamikonyan, Stepan Qriqoryeviç (1859-1921): Ermənistanın ictimai-siyasi xadimi; publisist. Ermənistan Parlamentinin üzvü olmuş, Zaqafqaziya Konfransında iştirak etmişdir. 165, 583

Manafov, Əli. 567

Manjen, Şarl [Charles Mangin; 1866-1925]: Fransız generalı. Cənubi Rusiyadakı fransız hərbi heyətinin komandiri olmuşdur. 185, 321

Manjula, Stepan Fyodoroviç (1885-1945): Ukraynanın ictimai-siyasi xadimi; Kuban Radasının üzvü. 600, 623

Marks, Karl (1818-1883): Alman filosofu, iqtisadçısı və sosioloqu. 205

Marş: Britaniya generalı; Finlandiyadakı ingilis hərbi heyətinin komandiri. 147

Masarik, Tomaş Qarriq [Tomáš Garrigue Masaryk; 1850-1937]: Çexoslovakiyanın dövlət xadimi; 1918-1935-ci illərdə Çexoslovakiya Respublikasının prezidenti olmuşdur. 38, 52

Mayoni, Covanni [Giovanni Majoni; 1876-1969]: İtaliya diplomatı. 237

Mdivani: Gürcü zabiti. 222

Mdivani, Simon Qurgenoviç (1876-1937): Gürcüstanın siyasi xadimi, diplomat. Gürcüstan Təsisçilər Məclisinin, Milli Şurasının və Parlamentinin üzvü olmuşdur. Gürcüstanın Ermənistandakı ilk siyasi nümayəndəsi (səfiri) təyin edilmişdir. 165, 583, 624

Mednokritski. 574, 592

Mehdi Ağahəsən oğlu: Bakı sakini. 503

Mehdiqulu Mehdi oğlu: Künövşə kəndinin (Siyəzən) sakini. 338

Mehdiyev, Ağakərim: Bakı sakini. 221

Mehdiyev, Əliəkbər: Bakı qəzası Hərbi çağırış idarəsinin katibi olmuşdur. 255

Mehdiyev, Miryaqub (yaxud Miryaqub Mirmehdiyev; 1891-1949): Azərbaycanın dövlət xadimi. Bakı Şəhər Bələdiyyəsi sədrinin müavini, Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü, Azərbaycanın Paris Sülh Konfransına göndərdiyi nümayəndə heyətinin üzvü olmuşdur. Cümhuriyyətin süqutundan sonra mühacirətdə qalmış, İstanbulda ölmüşdür. 330

Mehdiyev, Yusif. 394, 529

Mehdizadə, Mehdiqulu: "Müsavat" üzvü; "Müsavat"ın 1919-cu il dekabr qurultayının Sabunçudan nümayəndəsi. 640

Mehmandarov, Səməd bəy (1856-1931): Azərbaycanın hərbi xadimi. Peterburqda hərbi məktəb bitirmiş, Çar Rusiyası ordusunda xidmət etmiş, Rusiya-Yaponiya müharibəsində göstərdiyi şücaətlərə görə

mükafatlandırılmış, Birinci Dünya müharibəsində iştirak etmişdir. 1917-ci ilin fevral inqilabından sonra Rusiya ordusundan istefa vermişdir. Cümhuriyyət dövründə Azərbaycanın Hərbi naziri olmuş, ordu quruculuğu sahəsində böyük işlər görmüşdür. Cümhuriyyətin süqutundan sonra bolşeviklər tərəfindən həbs edilmiş, azadlığa çıxdıqdan sonra müxtəlif vəzifələrdə işləmişdir. 362

Mehmanov, Əziz: Astanlı kəndinin (Neftçala) sakini. 217

Mehmanov, Mehman: Xıllı (Neftçala) qəsəbəsi sakini. 217

Melkovski: Neftçilər İttifaqının nümayəndəsi. 434

Melkumyan, N.: bax. Melkumyans, N. A.

Melkumyans, N. A.: Bakıda fəaliyyət göstərmiş dəri-zöhrəvi həkimi. 535, 618

Mendes, Katul [Jane Catulle Mendès; 1867-1955]: fransız şairəsi. 307

Meremi: Britaniyalı sosialist. 121

Messel: Fransız generalı; Finlandiyadakı Müttəfiq güclərinin komandiri. 147

Meyrud Həsənxan oğlu: “Müsavat”ın Hacıqabul şöbəsinin üzvü. 529

Məcid Babaəli oğlu: Bakıdakı qaçqınlardan. 338

Məcidov, Aslan (Hacı Aslan): Bakı sakini; Nikolayevski (indiki İstiqlaliyyət) küçəsində “Şəms” adlı aşbazxanası olmuşdur. 106

Məcidzadə, Ağabala: “Müsavat” üzvü; “Müsavat”ın 1919-cu il dekabr qurultayının Sabunçudan nümayəndəsi. 640

Məcnunbəyov, Hüseyn: Dövlət Müfəttişliyi Nazirliyində xüsusi əmrlər məmuru olmuşdur. 614, 620

Mədəd Səməd oğlu: Bakıda polis olmuşdur. 31

Mədədzadə, Abbasqulu (Məşhədi Abbasqulu): Bakı sakini. 554

Məğrubov, Bahadur bəy (1896 - ?): Sosial Təminat Nazirliyində işləmişdir. 395

Məhəmməd Abdulla oğlu: Balaxanada fəhlə olmuşdur. 47

Məhəmməd Atakişi oğlu (Hacı Məhəmməd): Mirzəməhəmməd kəndinin (Quba) sakini. 610

Məhəmməd Əbdüləli oğlu (Məşhədi Məhəmməd): “Müsavat”ın Hacıqabul şöbəsinin üzvü. 529

Məhəmməd Əli oğlu (Mirzə Məhəmməd): Cülyan kəndinin yüzbaşısı olmuşdur. 611

Məhəmməd Qulu oğlu (Məşhədi Məhəmməd): Lahıc sakini. 136

Məhəmməd Nəcəf oğlu: Bakıdakı İrəvan qaçqınlarından. 74

Məhəmmədbağır Elbəyi oğlu (Məşhədi Məhəmmədbağır): Bakıdakı qaçqınlardan. 106

Məhəmmədbağır Zeynalabdin oğlu (Kərbəlayı Məhəmmədbağır): Quba qəzasının Ərəb Həmyə kəndinin sakini. 639

Məhəmmədbəyov: Bələdiyyə İdarəsi üzvü. 386

Məhəmmədbəyov, Əliş bəy: Gəncədə Kəndçi-Əkinçi İttifaqı Mərkəzi Komitəsinin sədri. 163, 164

Məhəmmədbəyov, Qazi Əhməd (1890-1937): Azərbaycanın siyasi xadimi. Novorossiya Universitetinin Hüquq fakültəsini bitirmişdir. Zaqafqaziya Seyminin, Milli Şuranın və Parlamentin üzvü olmuşdur. Repressiya qurbanı olmuşdur. 362

Məhəmmədəli: bax. Mirzə Kazım bəy.

Məhəmmədəli: tarzən. 257, 366

Məhəmmədhəsən ağa Cavanşir (1766-1806): Qarabağ xanı İbrahimxəlil xanın vəliəhdi. 633

Məhəmmədhəsən Şeyxməhəmməd oğlu: “Müsavat”ın Maştağa şöbəsinin idarə heyətinin üzvü olmuşdur. 558

Məhəmmədhüseyn Əbdülhüseyn oğlu (Məşhədi Məhəmmədhüseyn Molla Əbdülhüseyn oğlu): Bakıdakı qaçqınlardan. 365

Məhəmmədqulu: Bakı Müsəlman Xeyriyyə Cəmiyyətinin qaçqınlara müavinət edici komisyonunun üzvü. 477

Məhəmmədli, S.: Lənkəranda “Müsavat”ın Qadınlar şöbəsinin katibi olmuş xanım. 530

Məhəmmədmusa Zeynalabdin oğlu (Molla Məhəmmədmusa): Quba qəzasının Ərəb Həmyə kəndinin sakini. 105, 639

Məhəmmədov, Ağabala: Bakıda, Tağıyevin fabrikində fəhlə. 194

Məhəmmədov, Əliş bəy: bax. Məhəmmədbəyov, Əliş bəy.

Məhəmmədov, Əsədulla: bax. Məhəmmədzadə, Əsədulla.

Məhəmmədov, Xəlil: Bakı Müsəlman Xeyriyyə Cəmiyyətinin təşəbbüsü ilə qoyulması nəzərdə tutulan Şəhidlər abidəsi ilə məşğul olan və bu işə məsul şəxs. 137

Məhəmmədov, Kərim: uryadnik. 191

Məhəmmədov, Qəni: Bakı Müsəlman Xeyriyyə Cəmiyyətinin üzvü. 74, 137

Məhəmmədov, Qurbanqulu: Bakı sakini. 338

Məhəmmədov, Məhəmmədkərim. 371

Məhəmmədov, Nəcəf (Kərbəlayı Nəcəf): Bakı sakini. 394

Məhəmmədov, Novruzqulu (Məşhədi Novruzqulu): Bakı sakini. Babayev, Ağamoğlan Bakı sakini. 220

Məhəmmədrəhimzadə, Hacıağa: Könüllü Təşkilatı idarəsinin kassiri olmuşdur. 193

Məhəmmədvəli Mirzə (Fərmanfərma; 1890-1988): Qacar şahzadəsi; ictimai-siyasi xadim. İran Parlamentinin deputatı olmuşdur. 127

Məhəmmədzadə, Ağadadaş: Bakı sakini. 48

Məhəmmədzadə, Əbdülvahab: bax. Yurdsevər, Əbdülvahab Məmmədzadə.

Məhəmmədzadə, Əsədulla: “Müsavat”ın Şura üzvü. 364, 558

Məhəmmədzadə, Mirzəbala (1898-1959): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi, publisist və dramaturq. 1924-cü ildən mühacirətdə yaşamışdır. 364, 393, 394, 474, 505, 558, 640

Məhərrəm Hüseyn oğlu: Saray kəndinin kəndxudası. 614

Məhərrəm Mirzə oğlu (Hacı Mirzə oğlu): Ərəş qəzası Bəydilli kəndinin camaat vəkili. 203

Məhərrəmov, Məhəmməd (1895-1982): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi. Moskva Universitetində təhsil almışdır. Azərbaycan Milli Şurasının və Azərbaycan Parlamentinin üzvü, Paris Sülh Konfransına göndərilən nümayəndə heyətinin müşaviri olmuşdur. Aprel işğalından sonra mühacirətdə qalmışdır. 330

Məhliqa Rəsul qızı: Zəngəzur qaçqını qız. 22

Məhməd Əmin (Soyadı qanunundan sonra “Yurdaqul” soyadını qəbul etmişdir; 1869-1944): Türk şairi. Osmanlı Məclisi-Məbusanının və Türkiyə Böyük Millət Məclisinin üzvü olmuşdur. 267, 272

Məhməd Rəşid paşa (1868-1924): Osmanlı Məclisi-Məbusanı üzvü (1914-1918), TBMM üzvü (1920-1923) olmuşdur. Sivas Konqresi əsnasında Sivas valisi (1919-1920) idi. 291

Məlik-Yeqanov, Cavad bəy (1878-1937): Azərbaycan Cümhuriyyətinin siyasi xadimi. Azərbaycan Milli Şurasının və Parlamentin üzvü olmuşdur. 1919-cu ilin avqustundan 1920-ci ilin aprel ayına qədər Lənkəranın general-qubernatoru olmuşdur. 1930-cu ildə Sovet rejimi tərəfindən həbs edilmiş, 1937-ci ildə güllələnmişdir. 72, 74, 105, 230, 640

Məlikaslanov, Əbdülkərim bəy: “Müsavat”ın Qalaqayın şöbəsinin üzvü. 529

Məlikaslanov, Xudadad bəy (1879-1935): Azərbaycanın dövlət xadimi. Peterburqda mühəndislik təhsili almışdır. Zaqafqaziya Seyminin, Azərbaycan Milli Şurasının üzvü olmuşdur. Azərbaycan Cümhuriyyəti hökumətində Nəqliyyat və Rabitə naziri, Poçt və Teleqraf naziri kimi vəzifələr tutmuşdur. Cümhuriyyətin süqutundan sonra da bir sıra vəzifələrdə işləmişdir. Rep-

ressiyaya məruz qalmış və həbs düşərgəsində vəfat etmişdir. 103, 177, 362
Məlikhaqnəzərov, Bəylər bəy: Bakı qubernator idarəsində xüsusi tapşırıqlar məmuru olmuşdur. 44
Məlikov, Əhməd bəy: Ərəş qəza rəisinin müavini və Cavad qəza rəisinin baş müavini olmuşdur. 586
Mərdanzadə, Səttar. 619
Mərsinli, Məhməd Camal (Kiçik Camal paşa; 1875-1941): Türkiyənin hərbi və siyasi xadimi. 1919-cu ilin oktyabrında Hərbi nazir olmuş, 1920-ci ildə ingilislər tərəfindən Malta adasına sürgün edilmişdir. 187
Məryəm xanım: Lənkəranda "Müsavat"ın qadınlar şöbəsinin sədri. 639
Məsih: bax. İsa (peyğəmbər).
Məsum Məzahir oğlu (Məşhədi Məsum Hacı Məzahir oğlu): Bakı sakini. 253
Məsumzadə, Rza: "Müsavat" partiyasının Əhmədli kənd şöbəsi sədrinin müavini olmuşdur. 48
Məşhədi Mərdan: Dərbənd qaçqınlarından. 107
Məşhədi Yusif Əbdülhəsən oğlu: Könüllü Təşkilatının üzvü. 193
Migeli: polkovnik. 582
Mixaylov. 613
Mixaylov: tibb professoru. 25, 108, 563, 618
Mikayılov, Lazım: Bakı sakini. 221
Mikayılov, Vəli (Kərbəlayı Vəli; 1877-1941): şair, jurnalist, ictimai-siyasi xadim. Milli Şuranın və "Müsavat" partiyasının üzvü. Cümhuriyyət dövründə Hökumət mətbəəsinin müdiri olmuşdur. İrana mühacirətə getmişdir. 283, 342, 640
Mikayılzadə, Vəli (Kərbəlayı Vəli): bax. Mikayılov, Vəli (Kərbəlayı Vəli).
Mikeladze: Bakı Universitetinin Tibb fakültəsinin tələbəsi olmuşdur. 637
Mikeladze: Gürcüstan Poçt-Teleqraf İdarəsinin rəisi olmuşdur. 250
Milner, Alfred [Alfred Milner; 1854-1925]: Britaniyanın dövlət xadimi. Britaniyanın xarici və daxili siyasətinin formalaşmasında böyük rola malik olmuşdur. 493, 545
Milyukov: bolşevik ordusunun Dağıstandakı zabitlərindən olmuşdur. 63, 274
Mir Məhəmməd Kərim Ağa Bakuvi (1853-1938): Azərbaycanın ruhani alimi. Bakının qazısı olmuşdur. Quranı, eləcə də ərəb dilindən bəzi əsərləri Azərbaycan dilinə tərcimə etmişdir. Sovet rejimi tərəfindən 85 yaşında həbs edilərək güllələnmişdir. 167
Mirbaba Mirkərim oğlu: Bakıdakı Dərbənd qaçqınlarından. 450
Mirbabayev: Bakı sakini; faytonçu. Quba (indiki Zivərbəy Əhmədbəyov) küçəsində yaşamışdır. 448
Mircavadzadə, Mirəbdüləhəd: Bakı Politexnik məktəbi Türk Mütəallimləri Təşkilatı İcraiyyə Komitəsinin üzvü olmuşdur. 219
Mirdamadzadə, Mirhidayət: Quba qəzasının sakini, "Müsavat" üzvü. 105
Mirhəmzə əfəndi: Tiflisdə Müsəlman Müəllimlər və Müəllimələr İttifaqının üzvü. 478
Mirhəmzəyev, Gəncəli: İrandakı Azərbaycan Cümhuriyyəti vətəndaşlarından. 471
Mirhəsən Münsif. 640
Mirkin, A. A.: Bakıda fəaliyyət göstərmiş diş həkimi. 25, 80, 507, 563, 619
Mirnağıyev, Mircabbar. 30
Mirnağıyev, Miriş. 30
Mirsalah: Qaraqaşlı kəndinin (Neftçala) sakini. 217
Mirsəmədov, Seyid Həsən: Azərbaycan Ordusunun əsgəri. 445
Mirzə Kazım bəy (Mirzə Məhəmmədəli; 1802-1870): Şərqşünas alim. 241, 242, 243, 255, 333
Mirzə Məhəmməd: Bakı Müsəlman Cəmiyyəti-Xeyriyyəsinin üzvü. 395
Mirzəağa Məhəmmədəmin oğlu (Məşhədi Məhəmmədəmin oğlu): Dərbənd qaçqınlarından. 107

Mirzəcamalov, Hüseyn bəy Məhəmmədrəfi bəy oğlu (1890-1974): Azərbaycan Cümhuriyyəti Ziraət nazirinin katibi, Parlamentdə Qanun Layihələri şöbəsinin müdiri olmuşdur. Cümhuriyyətin süqutundan sonra maarif sahəsində çalışmış, 1921-1922-ci illərdə Türkiyəyə mühacirətə getmişdir. Türkiyədə "Yanar" soyadını qəbul etmişdir. 440, 441, 442, 556, 607
Mirzəcamalov, Məhəmmədhəsən (Mirzə Məhəmmədhəsən): Qarabağ qubernatorluğu divanxanasının kargüzarı, Azərbaycan Mülkiyyə Müfəttişliyi Cəbrayıl, Şuşa və Zəngəzur qəzaları şöbəsinin müfəttişi olmuşdur. 485
Mirzəcamalzadə, Məhəmmədhəsən: bax. Mirzəcamalov, Məhəmmədhəsən.
Mirzəxan Yarməhəmməd oğlu: Milmanlı kəndinin (Cavad qəzası) sakini. 161
Mirzətağı Mollahəsən oğlu: Bakıdakı İranlılardan. 421
Mirzəyev, Rüstəm bəy (1840-1920): Cümhuriyyət dövründə Bakı şəhərinin polismeysteri olmuşdur. 31
Mirzəyev, Rza: Bakı sakini. 221
Mirzəzadə, Ağahəsən: "Müsavat"ın Hacıqabul şöbəsinin sədri. 363, 391
Mirzəzadə, Əliağa (Molla Əliağa Kərbəlayı Mirzəzadə): "Müsavat"ın Şıxakəran şöbəsinin sədri. 531
Mirzəzadə, Qəhrəman: "Müsavat"ın Qara şəhər təşkilatının üzvü. 558
Mistiyev: Gürcü sirk artisti; kinto. 483
Molla Ruhulla: Hacı Qasım bəy məscidinin nümayəndəsi. 613
Mollaməhəmmədzadə, Rəzzaq: "Müsavat"ın Lənkəran qəzasının Mahmudabad kəndindəki şöbəsinin katibi. 531
Monzi, Anatol de [Anatole de Monzie; 1876-1947]: Fransız alimi və siyasi xadimi. Parlamentin üzvü və nazir olmuşdur. 1917-ci ildə Ticarət Donanması və Dəniz Nəqliyyatı nazirinin müavini təyin edilmişdi. 463
Morqentau, Henri [Henry Morgenthau; 1856-1946]: ABŞ diplomatı. 1913-1916-cı illərdə ABŞ-ın Osmanlı imperiyasında səfiri olmuşdur. 411, 412
Morris: Müttəfiqlərin Sibirdəki nümayəndəsi olmuş ABŞ diplomatı. 120
Möhsünov, Seyid Həsən. 224
Muxtar: Tağıyev fabrikində Zavod Komitəsinin üzvü olmuşdur. 334
Muxtar Əbdülhəmid oğlu (Hacı Əbdülhəmid oğlu): Ərəş qəzası Bəydilli kəndinin camaat vəkili. 203
Muxtar Mirzəhüseyn oğlu: Dərbənd qaçqınlarından. 107
Muxtarov, Murtuza (1855-1920): Azərbaycanlı sahibkar və xeyriyyəçi. 444
Muradov: Gürcüstan dəmiryolunda makinist olmuşdur. 49
Muradov, Səməd bəy: Ağstafa dəmiryolu stansiyasının mühafizə müdiri. 395
Muradova, Nina Aleksandrovna. 567
Murtuzayev, Mirdamad. 504
Musa (peyğəmbər). 284
Musa Eynulla oğlu: Milmanlı kəndinin (Cavad qəzası) sakini. 161
Musaelyans, Qriqori Aslanoviç (1881-?): Bakıda fəaliyyət göstərmiş həkim. 25, 80, 168, 225, 283, 368, 396
Musazadə, Qurban. 68, 277
Musazadə, Qurban: Bakıda, "Müsavat" tərəfindən çağırılan müsəlman şagirdləri iclasının katibi olmuşdur. 364
Mustafa Kamal: bax. Atatürk.
Mustafa Rəşid paşa (1858-1924): Osmanlı dövlət xadimi; 1918-1919 və 1919-1920-ci illərdə Xarici İşlər naziri olmuşdur. 187, 293, 294, 295
Mustafayev, A. A.: Bakı Ev Sahibləri İttifaqı katibinin müavini olmuşdur. 45
Muznik, Karl: pəhləvan. 1, 113, 144, 285, 315, 371, 456, 483, 537, 593
Müəllim Naci (1849-1893): Türk şair və yazıçısı; "Lüğəti-Naci" adlı osmanlıca lüğətinin müəllifi. 224
Müəzzinzadə, Molla Əliəşrəf: "Müsavat"ın Sayad Xızı təşkilatının üzvü. 558

Müller, Herman [Hermann Müller; 1876-1931]: Almaniyanın siyasi xadimi; sosial-demokrat. 1919-cu il iyunun axırlarından 1920-ci il martın axırlarına qədər Almaniyanın Xarici İşlər naziri olmuşdur. Versal sazişini Almaniya tərəfindən Yohannes Bell ilə birgə imzalamışdır. 56, 91

Mürsəl Baba oğlu (Məşhədi Mürsəl): "Müsavat"ın Hacıqabul şöbəsinin üzvü. 529

Mürsəl Muxtar oğlu: Bakı sakini. 558

Mürsəlov, Tacbəxş: Lahıc sakini. 610

Mürsəlzadə, Piri (Pirqulu Mürsəlov; 1892-1920): jurnalist; "Müsavat" partiyasının fəal üzvlərindən. 252, 505, 640

Müseyib Ağaəli oğlu: Bakıdakı İran təbəələrindən. 475

Mütəllibzadə, Bəhmən: "Müsavat" partiyasının Əhmədli kənd şöbəsinin idarə üzvü olmuşdur. 48

Müzəffərov, Hüseyn: "Müsavat"ın Müsalihə və Müdafiə şöbəsinin sədri olmuşdur; fəhlələrin təşkilatlandırılması işində fəal iştirak etmişdir. 505, 640

Nağıyev. 360

Nağıyev, Mehdi: Bakı sakini. 74

Nağıyev, Məhəmmədəli. 30

Nağıyev, Musa (1842-1919): Azərbaycanın neft sənayeçisi və xeyriyyəçi. 334, 520

Nağıyev, Süleyman. 30

Naxçıvanski, Bəhram xan (1872 - ?): Araz Türk Cümhuriyyətinin siyasi xadimi. 1919-cu ildə Daxili İşlər Nazirliyinin Lənkərandakı nümayəndəsi təyin edilmişdi. 614, 615

Namenkov: Kubanlı sosialist. 235

Naməlum: pəhləvan. 53, 144, 171, 201, 285, 345, 399, 427, 566, 593, 621

Namitokov, A.: Kuban hökumətinin Paris Sülh Konfransına göndərdiyi nümayəndə heyətinin üzvü olmuşdur. 379, 380

Napoleon I (1769-1821): 18 may 1804 – 6 aprel 1814 və 20 mart – 22 iyun 1815 tarixlərində Fransa imperatoru. 333, 347, 369, 401, 539

Napoleon III (1808-1873): 1848-1852-ci illərdə İkinci Fransa Respublikasının prezidenti və 1852-1870-ci illərdə Fransa imperiyasının (İkinci imperiyanın) imperatoru. 539

Nasirəddin Əbil oğlu (Məşhədi Nasirəddin Məşhədi Əbil oğlu): Bakı sakini. 503

Nataxaki: Rusiyadakı Yaponiya hərbi heyətinin başçısı. 321

Nazarbekov, Foma İvanoviç (yaxud Tovmas Ovanesoviç Nazarbekyan; 1855-1931): Rusiyanın və Ermənistanın hərbi xadimi; general. 644

Nemanzadə, Ömər Faiq (1872-1937): Azərbaycanın publisist və pedaqoqu; ictimai-siyasi xadimi. Milliyyətcə Axıska türküdür. 469, 485, 500, 538, 549

Nəcəfqulu Hacı Nəbi oğlu: "Nobel" yağ zavodunda fəhlə olmuşdur. 420

Nəcəfqulu Kərbəlayı Ağababa oğlu. 613

Nəcəfov, Yusif: Bakı sakini. 221

Nəmrud Mustafa paşa (1886-1936): Osmanlı hərbi xadimi. Qısa müddət Bursa valisi olmuş, eləcə də Somanlı Hərbi Məhkəməsinin sədri vəzifəsini daşımışdır. 629

Nənəxanım Sadıq qızı (Hacı Sadıq qızı): Bakı sakini. 369

Nərimanbəyov, Əmir bəy Nəriman bəy oğlu (1871 - ?): Araz Türk Hökumətinin rəisi, Azərbaycan Cümhuriyyəti Dövlət Müdafiə Komitəsi İşlər İdarəsinin başçısı, Bakı valisi (qubernatoru) olmuşdur. Sovet dönemində repressiyaya qurban getmişdir. 231

Nərimanbəyov, Haşım bəy Nəriman bəy oğlu (yaxud Nərimanbəyli; 1863-1942): Azərbaycanın maarif xadimi. Qori Seminariyasını bitirmiş, İrəvanda və Şuşada müəllim işləmişdir. Azərbaycan məktəbləri üçün başqa müəlliflərlə birgə tərtib etdiyi "Ana dili" kitabı İrəvanda və Tiflisdə çap edilmişdir. Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü və Dövlət Nəzarəti naziri Nəriman bəy Nərimanbəyovun atasıdır. 78

Nərimanbəyov, Nəriman bəy Haşım bəy oğlu (yaxud Nərimanbəyli; 1889-1938): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi, "Müsavat" partiyasının üzvü. Xarkov Universitetinin Hüquq fakültəsində təhsil almışdır. Zaqafqaziya Seyminin və Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü olmuşdur. Dövlət Nəzarəti naziri olmuşdur. Sovet dövründə bir neçə dəfə həbs edilən Nərimanbəyov 1938-ci ildə güllələnmişdir. 583

Nərimanov: Bakı Universitetinin Tibb fakültəsinin tələbəsi olmuşdur. 637

Nərimanov, Əlimirzə bəy: Azərbaycanın maarif xadimi; Tiflis Müsəlman Milli Şurasının sədri. 478

Nərimanov, Nəriman (1870-1925): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi və dövlət adamı; eyni zamanda yazıçı, publisist və həkim. 113, 143, 167

Nəsrulla: "Müsavat"ın Təngərud şöbəsinin sədri. 531

Nijeradze, Rəcəb: Gürcü Müsəlmanlara Himayət Cəmiyyətinin təsisçilərindən. 365

Nikolay II (1868-1918): Rusiya imperatoru; 1894-1917-ci illərdə hakimiyyətdə olmuşdur. 89, 97, 152, 405, 525, 613, 635

Nissel, Anri Alber [Henri Albert Niessel; 1866-1955]: Fransız generalı; 1917-1918-ci illərdə Rusiyada fransız hərbi missiyasının başçısı olmuşdur. 14

Nitti, Françesko [Francesco Nitti; 1868-1953]: İtaliyanın siyasi xadimi. Kənd Təsərrüfatı, Ticarət və Sənaye naziri (1911-1914), Maliyyə naziri (1917-1919), Baş nazir və Daxili İşlər naziri (1919-1920) olmuşdur. 185, 431

Noskov: Ağstafa gömrüyünün xəzinədarı. 614

Novruz Dadaş oğlu (Məşhədi Dadaş oğlu): Bakı sakini. 394

Novruzi, Salman: Bakı sakini. 221

Nuri, Hacıağa: tələbə. 609

Nuri, Mirmahmud (1895-1958): Bakılı şair. 552

Nuriyev, Ağakərim (Məşhədi Ağakərim): Bakı sakini. 394

Nurizadə, Nurməhəmməd: Azərbaycan Parlamenti İdarəsində kuryer işləmişdir; "Müsavat" üzvü. 558, 640

Nurizadə, Piri: "Müsavat"ın Suraxana təşkilatının üzvü. 558

Nuruzadə, Abbasqulu: "Müsavat"ın Biləsuvar şöbəsinin sədri. 531

O'Qreydi, Ceyms [James O'Grady; 1866-1934]: Britaniyanın siyasi xadimi. 1919-cu ildə Sovet Rusiya ilə müzakirələrdə iştirak etmişdir. 351

Odinsov: Krasnovodskda bolşevik komandirlərindən olmuşdur. 104

Odişelidze, İlya Zuraboviç (1865-1925): Gürcüstanın hərbi xadimi; general-leytenant. Gürcüstan ordularının Baş komandanı olmuşdur. 582

Olenskaya, A. N.: aktrisa. 167, 309

Oleynikov, Vladimir: Rus pəhləvan. 83, 201, 229, 285, 371, 509, 566, 593

Omelçenko: Kuban Radasının üzvü. 600, 623

Orbay, Hüseyn Rauf (1881-1964): Türkiyənin hərbi və siyasi xadimi. 1911-1912-ci illər Osmanlı-İtaliya müharibəsində və Balkan müharibələrində qəhrəmanlıq göstərmişdir. 1918-ci ilin oktyabr ayında Bəhriyyə naziri olmuş, Mudros sazişini Osmanlı dövləti adından imzalamışdır. 267, 291, 292, 312

Ordubadski, Firuz bəy Mehdi bəy oğlu (1886 - ?): həkim; repressiya dövründə həbs edilmişdir. 190, 394, 529

Orlyakov, Danil: Bakıda, kərpic emalatxanasında işləmişdir. 555

Oruc Əli oğlu: Nuxa qəzasının Həşəmköy kəndinin sakini. 645

Orucəliyev, Əlicabbar: Azərbaycanın maarif xadimi. Bakı Bələdiyyəsinin Məktəblər şöbəsinin sədri olmuşdur. 157, 386

Orucəlizadə, Cabbar bəy: bax. Orucəliyev, Əlicabbar.

Osman bəy: Azərbaycanın İstanbuldakı Səfirliyinin Baş katibi olmuşdur. 187

Osman Zəki: bax. Bəkirov, Osman Zəki.
Ostrovski, İvan: Bakı sakini. 448
Ömər Faiq: bax. Nemanzadə, Ömər Faiq.
Övsət Əhmədağa oğlu: Milmanlı kəndinin (Cavad qəzası) sakini. 161
P: “Azərbaycan” qəzetində imza. 472
Palitsin: Rusiyanın hərbi xadimi; general. Könüllü ordunun Bakıdakı nümayəndəsi olmuşdur. 245, 384, 428
Paşa Şalı oğlu. 415
Paşaquluzadə, Məşhədi: Bakı sakini. 106
Paşazadə, Həmid (Məşhədi Həmid): Bakıda yaşayan İranlılardan, “Müsavat”ın Balaxana Mərkəzi Mədənlər şöbəsi üzvü. 393
Paşiç, Nikola (1845-1926): Serbiyanın və Yuqoslaviyanın siyasi xadimi. Bir neçə dəfə (həmçinin 1912-1918-ci illərdə) Serbiyanın Baş naziri və yenə bir neçə dəfə (həmçinin 1918-ci ilin dekabr ayında) Yuqoslaviya Krallığının Baş naziri olmuşdur. “Böyük Serbiya” ideologiyasının əsas ideoloqlarından idi. 13
Pavel: keşiş (Rusiya). 41
Payçadze: Gürcü quldur. 340
Peçorski: Bakı Universitetinin Tibb fakültəsinin tələbəsi olmuşdur. 637
Pepinov, Əhməd bəy (yaxud Əhməd Cövdət Pepinov; 1893-1937): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi; Azərbaycan Parlamentinin üzvü olmuş, Əmək və Əkinçilik naziri vəzifəsini tutmuşdur. Sovet rejimi tərəfindən güllələnmişdir (ayrıca bax: Axıskalı). 6, 34, 36, 87, 88, 89, 115, 116, 117, 157, 173, 177, 203, 349, 377, 404, 441, 624
Persel: Britaniyalı sosialist. 121
Peten, Henri Filipp [Henri Philippe Pétain; 1856-1951]: Fransanın hərbi xadimi. 1918-ci ildə marşal rütbəsi almış, 1934-cü ildə Hərbi nazir, 1940-cı ildə Baş nazir olmuş və Fransanın süqutundan sonra, kukla Vişi rejiminin başçısı kimi avtoritar hakimiyyətini 1944-cü ilə qədər davam etdirmişdir. 13
Petlyura, Simon Vasilyeviç (1879-1926): Ukraynanın siyasi və hərbi xadimi. Ukrayna Xalq Respublikası Direktoriyasının rəhbərlərindən olmuşdur. 90, 186, 187, 408, 409, 431, 460, 573
Petrosyan, A. İ.. 438
Petrov, Raça (1861-1942): Bolqarıstanın hərbi və siyasi xadimi; general. Baş qərargah rəisi (1885-1887), Baş nazir (1901; 1903-1906) olmuşdur. 262
Petti-Fitsmoris, Henri [Henry Petty-Fitzmaurise 5th Marquess of Lansdowne; 1845-1927]: Britaniyanın dövlət xadimi. Kanada (1883-1888) və Hindistan (1888-1894) general-qubernatoru, Britaniyanın Hərbi naziri (1895-1900) və Xarici İşlər naziri (1900-1905) olmuşdur. 183
Pezxasov, Asəf: Dərbənd Yəhudi Milli Komitəsinin sədri olmuşdur. 479
Pənah xan (yaxud Pənahəli xan; 1693-1763): Qarabağ xanı. 1747-ci ildə Qarabağ xanlığının əsasını qoymuşdur. 634
Piktholl, Muhammed Marmaduk [Muhammad Marmaduke Pickthall; 1875-1936]: ingilis alimi; Quranı ingilis dilinə tərcümə etmişdir. İslamı qəbul etmişdir. 357
Pilsudski, Yuzef [Józef Piłsudski; 1867-1935]: Polşanın hərbi və siyasi xadimi; marşal. 14 noyabr 1918 – 9 dekabr 1922-ci il tarixlərində Polşa Respublikasının Sədri olmuşdur. 39
Pirimov, Qurban (1880-1965): Azərbaycan tarzəni. 257, 366
Piriyev, Məhəmməd: “Müsavat”ın Hacıqabul şəbəsinin üzvü. 529
Pirtsxakaşvili, Olqa: Kutaisi sakini. 193
Pirtsxakaşvili, Stepan: Kutaisi sakini. 193
Pirumov: Gürcüstanda bolşevik qəzeti redaktoru olmuş, sürgün edilmişdir. 365
Pirverdiyev, Bilal: Azərbaycan Ordusunun əsgəri. 445
Pişan: Xocabəyli quldurlarından. 339
Pişon, Stefan [Stéphen Pichon; 1857-1933]: Fransanın siyasi xadimi. 1906-1911-ci illərdə Xarici İşlər naziri olmuşdur. Birinci Dünya müharibəsinin sonlarında və Paris Sülh Konfransı dövründə aktiv fəaliyyəti ilə diqqəti cəlb etmişdir. 181, 409
Pit, Corc [George Peet; 1883-1967]: Britaniyalı kommunist. 121
Piyp, Ants [Ants Piip; 1884-1942]: Estoniyanın hökumət başçısı və diplomatı; professor. 235
Podşibyakin, Mixail Floroviç (1883-1963): Litvada anadan olmuş, Peterburq Universitetinin Tarix-Filoloji və Hüquq fakültələrini bitirmişdir. Bakı məktəblərində işləmiş, mətbuatda çıxış etmişdir. Kadetlər partiyasının üzvü olmuşdur. Cümhuriyyətin süqutundan sonra Azərbaycanı tərk etmişdir. 32
Pokrovski: Azərbaycan Dövlət Bankında işləmişdir. 434
Poqos Nubar paşa (1851-1930): Osmanlı dövlətində yaşayan ermənilərin siyasi təşkilatı olan Erməni Millət Məclisinin və Ümumi Erməni Xeyriyyə İttifaqının sədri olmuşdur. 532
Politis, Nikolaos (1872-1942): Yunanıstan diplomatı. 1917-1918, 1919-1920 və 1922-ci illərdə Xarici İşlər naziri olmuşdur. 120
Popov: Dağıstanda və Qafqazda fəaliyyət göstərmiş bolşeviklərdən. 274
Pottye, Edmond [Edmond Pottier; 1855-1934]: Fransa Dil və Ədəbiyyat Akademiyasının üzvü; İran üzrə mütəxəssis. 409
Prins Səbahəddin (Məhməd Səbahəddin; 1879-1948): Türkiyənin siyasi xadimi. Anası Osmanlı sultanı Əbdülməcidin qızı idi. 269
Privalov. 600
Prjevalski, Mixail Alekseyeviç (1859-1934): Rusiyanın hərbi xadimi, general. Birinci Dünya müharibəsi dövründə, 1917-ci ilin iyun-dekabr aylarında Qafqaz cəbhəsinin komandiri olmuş, daha sonra ağqvardiyaçılar hərəkatına qoşulmuşdur. 421
Puankare, Raymon [Raymond Poincaré; 1860-1934]: Fransanın dövlət xadimi. 1912-1913-cü illərdə Baş nazir və Xarici İşlər naziri, 1913-1920-ci illərdə Prezident, 1922-1924-cü illərdə yenidən Baş nazir və Xarici İşlər naziri olmuşdur. 121, 321
Püstəxanım Ağababa qızı: Bakı sakini. 247
Pyotr I (1672-1725): Rusiya hökmdarı; 1682-1725-ci illərdə hakimiyyətdə olmuşdur. 379
Radoviç, Andriya (1872-1947): Qaradağın və Yuqoslaviyanın siyasi xadimi. Qaradağın Maliyyə, Xarici İşlər naziri və Baş naziri olmuşdur. 119
Raqenbaum: pəhləvan. 49, 113, 171, 201, 257, 399, 427, 456, 483, 509
Ramazan Mirzə oğlu: “Müsavat”ın Künövşə (Siyəzən) kənd şöbəsi idarə heyətinin üzvü. 338
Ramazanov: polkovnik; Dərbənd cəbhəsinin komandiri.
Rambold, Horasi [Sir Horace Rumbold; 1869-1941]: Britaniyalı diplomat; 1919-cu ildə Polşaya səfir göndərilmişdir. 185
Ramişvili, Noy Vissarionoviç (1881-1930): Gürcüstanın dövlət xadimi. Menşevik. Ruhani seminariyasını bitirmiş, yarımçıq hüquq təhsili almışdır. Zaqafqaziya Demokratik Federativ Respublikasının Daxili İşlər naziri, Gürcüstan Demokratik Respublikasının Baş naziri, eyni zamanda Daxili İşlər naziri, daha sonra Xarici İşlər naziri olmuşdur. 6, 27, 164, 165, 451, 582, 583
Ramzanov, Noqay: Dağıstanın Qasımkənd kəndindən olan tacir. 215
Raysuli, Əhməd (yaxud Əhməd Raysuni; 1871-1925): Mərakeşin hərbi və siyasi xadimi. Ölkəsindəki işğalçı ispan güclərinə qarşı mübarizə aparmışdır. 209, 226, 464
Reqans: Kuban Radasının üzvü. 623
Renner, Karl [Karl Renner; 1870-1950]: Avstriyanın siyasi xadimi. 1918-1920-ci illərdə Avstriya hökumətinin sədri, həmçinin 1919-1920-ci illərdə Xarici İşlər naziri olmuşdur. 16

Rey, Ceyms Kuper [James Cooper Rhea; 1876-1927]: Amerikanın hərbi xadimi; polkovnik. Antantanın Ermənistandakı ali komissarı Haskellin müavini, eyni zamanda Harbord missiyasının Azərbaycan üzrə müvəkkili. 44, 239, 435, 489, 494, 495, 497, 582, 583, 584, 585, 592, 596, 644

Rəcəbov, Əbdüləhəd: Biləsuvar polis müdiri olmuşdur. 339

Rəcəbov, Əlipaşa: Bakı sakini. 342, 367

Rəfibəyov, Musa bəy: bax. Rəfiyev, Musa bəy.

Rəfiyev, Məşhədi Əli (1886-1948): Azərbaycan Cümhuriyyətinin siyasi xadimi və xeyriyyəçi. "Müsavat" partiyasının Gəncə şöbəsinin sədri, Gəncə Müsəlman Xeyriyyə Cəmiyyətinin aktiv üzvlərindən olmuşdur. 1920-ci ildə Türkiyəyə mühacirət etmişdir. 529, 642

Rəfiyev, Musa bəy (1888-1938): Azərbaycanın dövlət xadimi. Xarkov Universitetinin Tibb fakültəsini bitirmiş, həkim işləmişdir. Azərbaycan Milli Şurasının üzvü olmuşdur. Azərbaycan Cümhuriyyəti Hökumətində portfelsiz nazir, Səhiyyə və Sosial Təminat naziri kimi vəzifələr tutmuşdur. Cümhuriyyətin süqutundan sonra mühacirətə getmişdir. 37, 362

Rəfizadə, Məşhədi Əli: bax. Rəfiyev, Məşhədi Əli.

Rəhim İsgəndər oğlu: Bakıdakı İrəvan qaçqınlarından. 363, 639

Rəhim Məhəmmədqulu oğlu: Bakıdakı qaçqınlardan. 106

Rəhimov, Rəsul: Lahıc sakini. 610

Rəhimzadə, Mina xanım: Tiflisdə Müsəlman Müəllimlər və Müəllimələr İttifaqının üzvü. 478

Rəsulzadə, Həsənağa: Bakı sakini. 220

Rəsulzadə, Məhəmməd Əli (1884-1982): Azərbaycan Cümhuriyyətinin ictimai-siyasi xadimi, Parlamentin üzvü. Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin əmisi oğlu idi. 1922-ci ildə mühacirətə getmişdir. 10, 283, 342

Rəsulzadə, Məhəmməd Əmin (1884-1955): Azərbaycanın görkəmli dövlət xadimi, Cümhuriyyətin qurucularından biri. Azərbaycan Milli Şurasının və "Müsavat" partiyasının sədri; eyni zamanda jurnalist və publisist. 7, 8, 10, 34, 36, 47, 85, 88, 125, 126, 270, 271, 272, 279, 403, 446, 505

Rılski, S.: Polşanın Azərbaycanda konsul agenti olmuşdur. 361

Robertson-Smit, Vilyam [William Robertson Smith; 1846-1894]: Şotland şərqşünası və filoloqu. 242, 255

Romanovski, Rozaliya: Bakı sakini. 638

Roulendson [Rowlandson]: Britaniya ordusunun Qafqazdakı zabitlərindən; polkovnik. 477, 631

Roulinson, Henri [Henry Rawlinson; 1864-1925]: İngilis generalı; İngiltərə qoşunlarının Arxangelsk və Murmanskdan çəkilmələri hərəkatına rəhbərlik etmişdir. 60

Ruben: kamançaçalan. 257

Rublyov, Mixail İsayeviç: Azərbaycan Maliyyə Nazirliyi İstiqraz (Kredit) şöbəsinin müdiri vəzifəsini icra etmişdir. 621

Ruqiyyə Bədəl qızı: Bakıda Yetimlər yurdunda qalan yetimlərdən. 48

Ruqiyyə Kərbəlayı Ağa qızı: Bakıdakı İrəvan qaçqınlarından. 74

Russo, Jan-Jak [Jean-Jacques Rousseau; 1712-1778]: fransız yazıçı və mütəfəkkiri. 347

Rutşteyn, Solomon Qriqoryeviç: Bakı Bələdiyyə İdarəsi Statistika şöbəsinin rəisi. 385, 386

Rüknülvüzəra: İranın Daşkənddəki konsulu. 128

Rüstəm (Məşhədi Rüstəm): Bakı sakini. 221

Rüstəm Məcid oğlu (Məşhədi Məcid oğlu): Bakıda polis olmuşdur. 31

Rüstəm Məhəmmədsadıq oğlu: Bakıdakı qaçqınlardan. 73

Rüstəm Zaman oğlu: Bakı sakini. 503

Rüstəmbəyli, Şəfi bəy (1893-1960): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi. Kiyev Universitetinin Hüquq fakültəsini bitirmişdir. Azərbaycan Milli Şurasının və Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü, "Azərbaycan" qəzetinin redaktorlarından biri olmuşdur. 37, 88, 89, 202

Rüstəmbəyov, Baxış bəy Əsəd bəy oğlu (1870-1942): Petroqrad Texnologiya İnstitutunu bitirmişdir. Abşeronda neft mədənlərində müdir və mühəndis kimi işləmiş, Azərbaycan Balıq Vətəgələri İdarəsinin müdiri olmuşdur. Cavad qəzasından Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü olmuşdur. Sovet dövründə xalq təsərrüfatının müxtəlif sahələrində çalışmışdır. 217

Rüstəmbəyov, İsmayıl bəy. 169

Rüstəmbəyov, Şəfi bəy: bax. Rüstəmbəyli, Şəfi bəy.

Rüstəmov, Məhəmmədsadıq. 619

Rüstəmzadə, Əbdülqasım: "Müsavat"ın Quba şöbəsinin sədri olmuşdur. 505

Ryabovol, Nikolay Stepanoviç (1883-1919): Kazakların ictimai-siyasi xadimi; Kuban Radasının sədri olmuşdur. 512

Rza: Tağıyev fabrikində Zavod Komitəsinin üzvü olmuşdur. 334

Rza Mirabdulla oğlu (Məşhədi Seyid Rza): Dərbənd qaçqınlarından. 107

Rza Molla oğlu (Kərbəlayı Molla oğlu): "Müsavat"ın Gədəbəy şöbəsinin üzvü. 529

Rza Tofiq (Bölükbaşı; 1869-1949): Türk şairi, filosofu və dövlət xadimi. "Filosof Rza" adıyla tanınmışdır. Osmanlı Məclisi-Məbusanının üzvü olmuşdur. 11 noyabr 1918-ci ildə iş başına gələn Əhməd Tofiq paşa hökumətində Maarif naziri olmuşdur. Paris Sülh Konfransında Osmanlı dövlətini təmsil etmişdir. Soyadı qanunundan sonra Bölükbaşı soyadını qəbul etmişdir. 307, 308

Rza Zaki: bax. Lətifbəyov, Rza.

Rzabala Xələf oğlu: Bakıda Yetimlər yurdunda qalan yetimlərdən. 48, 365

Rzabəyov, Fətulla bəy Əziz bəy oğlu (1885-1968): pedaqoq; Bakı Dövlət Universitetinin təşkilatçılarından biri olmuşdur. 157

Rzaquluyev, Həsən (Mirzə Həsən): Bakı sakini. 221

Rzayev, Bağır (1891-1927): Zaqafqaziya Seyminin, Azərbaycan Milli Şurasının və Azərbaycan Parlamentinin üzvü olmuşdur. Araz Türk Hökuməti sədrinin müavini idi. 203

Rzazadə, Mirəli Əkbər: Azərbaycan Ordusunun əsgəri. 445

Saakov, Aka Sergeyeviç: Bakı sakini. 555

Sabir, Mirzə Ələkbər (1862-1911): Azərbaycanlı şair, məşhur satira ustası. 338

Sadıq Əliəkbər oğlu (Hacı Əliəkbər oğlu): "Müsavat"ın Dəlilər şöbəsinin üzvü. 529

Sadıqov, Abutalıb: Bakı limanının pristavı, Bakıda 6-cı polis müfəttişliyinin müdiri olmuşdur. 29

Sadıqov, Məşhədibaba: Bakı sakini. 29

Sadıqov, Mirpaşa (? - 1921): Azərbaycan aktyoru; yazıçı Seyid Hüseynin qardaşı. Qarabağda ermənilər tərəfindən xaincəsinə qətl edilmişdir. 196

Sadıqzadə, Seyid Hüseyn: bax. Seyid Hüseyn Sadiq.

Safiyə Məhəmməd qızı (Kərbəlayı Məhəmməd qızı): Bakıdakı qaçqınlardan. 449

Safrasyan, Həlimə: bax. Safrazyan, Alma İosifovna.

Safrazyan, Alma İosifovna (yaxud Vartanuş Geloyan; 1859-1931): teatr aktrisası. Qafqazın bir sıra yerlərinə və İrana qastrollara getmişdir. Bakıda erməni və Azərbaycan teatrlarında çıxış etmişdir. 174

Salari-ləşkər: bax. Abbas Mirzə Fərmanfərma.

Saleh Xülusi paşa (1864-1939): Osmanlı dövlət xadimi. Bəhriyyə (Dənizçilik) naziri (1919), Baş nazir (1920) olmuşdur. 44

Salimə Zeynal qızı: Bakıda Yetimlər yurdunda qalan yetimlərdən. 48

"Salyanlı": "Azərbaycan" qəzetində imza. 339

Samson: kino aktyoru. 537

Sanders, Otto Liman fon [Otto Liman von Sanders; 1855-1929]: Almaniyanın hərbi xadimi; general-leytenant. Birinci Dünya müharibəsi dövründə Osmanlı imperiyasında hərbi məsləhətçi olmuşdur. 431

Sanılı, Hacı Kərim (yaxud Sanıyev; 1878-1937): Azərbaycanın ictimai-siyasi xadimi, şair. Qori Seminariyasında təhsil almış, Azərbaycanın müxtəlif yerlərində müəllim işləmişdir. Azərbaycan Parlamentinin üzvü olmuşdur. Repressiyaya məruz qalmışdır. 36

Sanıyev: bax. Sanılı, Hacı Kərim.

Sapojnikov: Ümumrusiya Müvəqqəti Hökumətinin üzvü. 262

Sarablı, Hüseynqulu (yaxud Hüseynqulu Rzayev; 1879-1945): Azərbaycan aktyoru. Azərbaycan Cümhuriyyətinin mədəni həyatında fəal iştirak edən Sarablının, Azərbaycan teatrının, eləcə də musiqisinin inkişafında misilsiz xidmətləri olmuşdur. 588

Sarajev: artist. 583

Sarıyev, Qızıl xan: Türkmənistanda quldur dəstəsi başçısı olmuş, 1919-cu ilin ortalarında dəstəsi ilə birgə bolşeviklərə qoşulmuşdur. 15

Savitski, V.: Kuban hökumətinin Paris Sülh Konfransına göndərdiyi nümayəndə heyətinin üzvü olmuşdur. 379, 380

Sazonov, Sergey Dmitriyeviç (1860-1927): Rusiyanın diplomatı. Bir sıra ölkələrdə səfir kimi işləmiş, 1910-1916-cı illərdə Xarici İşlər naziri olmuşdur. Rusiyanın cənubunda Xüsusi Şura Hökumətinin tərkibində yer almışdır. Mühacirətdə ölmüşdür. 402

Sbip-Sipkin, Si: kloun. 257, 285

Scaluca. 237, 255

Sednesner: İsveçli mühəndis. 629

Sel, Viktor: fransız yazıçısı. 41

Serbelli. 183

Sereteli, İrakli Georgiyeviç (1881-1959): Rusiya və Gürcüstanın siyasi xadimi. Rusiya imperiyası II Dövlət Dumasının üzvü olmuşdur. Gürcüstanın müstəqillik atkını imzalayanlardan biri idi. Gürcüstan Demokratik Respublikasının və Gürcüstan Sosial-Demokrat Partiyasının liderləri arasında yer almışdır. Gürcüstan tərəfindən Paris Sülh Konfransında iştirak edən nümayəndə heyətində olmuşdur. 1921-ci ildən mühacirətdə yaşamışdır. 235

Sesil, Robert [Robert Cecil; 1864-1958]: Britaniyanın ictimai-siyasi xadimi. Millətlər İttifaqının ideoloqlarından biri olmuşdur. Millətlər İttifaqının həyata keçirilməsindəki xidmətlərinə görə 1937-ci ildə Nobel Sülh mükafatına layiq görülmüşdür. 94, 183, 266, 515

Seyid Hüseyn Sadiq (1887-1938): Azərbaycan yazıçısı, müəllimi, jurnalisti və naşiri. Sovet rejimi tərəfindən güllələnmişdir. 167, 169, 196, 199, 253, 309, 313, 393, 505, 589, 640

Seyid Zərgər: “Müsavat” partiyasının baş katibi olmuşdur. 640

Seyidhüseyn Haşım: “Müsavat” üzvü; “Müsavat”ın 1919-cu il dekabr qurultayının Xanqışlaqdan nümayəndəsi. 558, 640

Sədrüş-şəriətüs-sani Übeydullah bin Məsud: bax. Übeydullah bin Məsud.

Səfdər (Kərbəlayı Səfdər): Bakı sakini. 449

Səfər bəy (yaxud Səfərəli bəy): Ağa Məhəmməd şah Qacarın qatillərindən biri. 633

Səfərəlibəyov, İsmayıl bəy: bax. Səfərəliyev, İsmayıl bəy.

Səfərəliyev, İsmayıl bəy (yaxud Səfərəlizadə; Səfərəlibəyov): Azərbaycanlı xeyriyyəçi; Müsəlman Xeyriyyə Cəmiyyətinin üzvü olmuşdur. 74, 137

Səfərəlizadə, Xəlifə: “Müsavat”ın Künövşə (Siyəzən) kənd şöbəsi idarə heyəti sədrinin müavini. 338

Səfərqulu Meydanəli oğlu: Quba qəzasının Ərəb Həmyə kəndinin sakini. 639

Səfərov, Əhməd. 30

Səfərov, Məhəmməd Əli Sidqi (1888-1956): Azərbaycan publisisti, yazıçısı və jurnalisti; Məhəmməd Tağı Sidqi Səfərovun oğlu. Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin katibi (stenoqrafisti) olmuş, eyni zamanda teatrda müxtəlif rollarda çıxış etmişdir. 49, 113, 114, 143, 197, 201, 229, 230, 285, 484, 509, 565, 594

Səfəryans: Bakı Universitetinin Tibb fakültəsinin tələbəsi olmuşdur. 637

Səfikürdlü, Aslan bəy: bax. Səfikürdski, Aslan bəy.

Səfikürdski, Aslan bəy (yaxud Səfikürdlü, 1881-1937): Azərbaycanın dövlət xadimi. Zaqafqaziya Seyminin, Azərbaycan Milli Şurasının və Azərbaycan Parlamentinin üzvü olmuş, 3-cü hökumət kabinəsində Poçt-Teleqraf və Əmək naziri, 4-cü kabinədə Ədliyyə və Əmək naziri vəzifələrini tutmuşdur. 337, 567

Səkinə İbrahim qızı (Molla İbrahim qızı): Bakıda Yetimlər yurdunda qalan uşaq. 394

Səkinə Mirhənifə qızı (Seyid Səkinə): Dərbənd qaçqınlarından. 107

Səlim Bədəl oğlu: Bibiheybətdə mədəndə işləmişdir. 162

Səlim Nəcəf oğlu: Bakıdakı İrəvan qaçqınlarından. 74

Səlimov, Hidayət: Dəvəçi pristavının müavini olmuşdur. 447

Səltənət Cavanşir qızı. 613

Səməd Haqverdi oğlu (Hacı Haqverdi): Bakı sakini. 613

Sərdari-hümayun: bax. Qasım xan Vəli.

Səttar (Məşhədi Səttar): keşikçi. 239

Səttar Mollabala oğlu: Azərbaycan dəmiryolunun Hacıqabul stansiyasında keşikçi olmuşdur. 47

Sidqi, M. Ə.: bax. Səfərov, Məhəmməd Əli Sidqi.

Sidqi Ruhulla, Molla oğlu (1886-1959): Azərbaycan aktyoru və teatr xadimi. 167, 196, 309

Sidorin, Vladimir İliç (1882-1943): Rusiyanın hərbi xadimi; general-leytenant. Don ordusunun komandiri olmuşdur. 186

Silosani: Gürcüstanın Lançxuti şəhər dumasının üzvü. 340

Simon: kamançaçalan. 257

Simson, Ernst fon [Ernst von Simson; 1876-1941]: Almaniya Xarici İşlər Nazirliyində işləmişdir. 1920-ci ilin yanvarında, Versal Sülh Sazişinin ratifikasiyası haqqında protokolu imzalamışdır. 431

Sipəhdari-əzəm: İranın Azərbaycan əyaləti hakimi. 464

Sisianov, Pavel Dmitriyeviç (1754-1806): Rusiyanın hərbi xadimi, general. Gürcü əsilli idi. Rusiyanın Qafqazdakı ordularının Baş komandanı olmuşdur. 632, 633, 634

Sitoviç. 600

Skibinski, Yevgeni [Eugeniusz Skibiński; 1858 - ?]: Polyak əsilli memar. Şamaxıda anadan olmuşdur. Bakıda çox sayda binanın layihəsini vermişdir. 137

Skoropadski, Pavel Petroviç (1873-1945): Rusiya və Ukraynanın hərbi-siyasi xadimi, general-leytenant. Rus ordusunun zabiti kimi Rus-Yapon müharibəsində və Birinci Dünya müharibəsində iştirak etmişdir. 1917-ci il inqilabından sonra Ukrayna Mərkəzi Radasının hakimiyyətini qəbul etmiş, 27 aprel 1918-ci ildə bütün Ukraynanın getmanı, yəni Ukrayna Dövlətinin (İkinci Getmanlıq) başçısı seçilmiş və 14 dekabr 1918-ci il tarixinə qədər bu vəzifəni tutmuşdur. Getmanlıq rejiminin aradan qaldırılmasından sonra Almaniyaya mühacirətə getmişdir. 11

Slaşev, Yakov Aleksandroviç (1885-1929): general-leytenant; Cənubi Rusiyada ağqvardiyaçılar hərəkatının aktiv iştirakçılarından biri olmuşdur. 186

Smirnov: Bakı Bələdiyyə İdarəsinin üzvü. 385, 386

Smit: Qahirədə Dəmiryolu İdarəsinin baş direktoru. 121

Smit, Huk [Hoke Smith; 1855-1931]: ABŞ-

ın siyasi xadimi; 1911-1920-ci illərdə Senatın üzvü olmuşdur. 413
Smull: Amerika diplomatı; Paris Sülh Konfransının işində iştirak etmişdir. 322
Soller, Avqust: Almaniyanın dövlət katibi. 149
Solsberi, Robert [Robert Salisbury; 1830-1903]: Britaniyanın dövlət xadimi. 1885-1902-ci illər arasında 3 dəfə Baş nazir, 1878-1900-cü illər arasında 4 dəfə Xarici İşlər naziri olmuşdur. 375
Stamboliyski, Aleksandr (1879-1923): Bolqarıstanın siyasi və dövlət xadimi. Bolqarıstan Aqrar Xalq İttifaqı partiyasını təmsil edirdi. 1919-1923-cü illərdə Bolqarıstanın Baş naziri olmuşdur. 12, 408, 627
Staroşvili, Apollon Vladimiroviç: Gürcüstan pəhləvanı. 1, 53, 83, 113, 144, 257, 371, 456, 509, 537
Stepkin. 614
Stoks: Vordropun Bakıda olan nümayəndəsi; polkovnik. 582
Student: pəhləvan. 144
Suxanov: Bakı Bələdiyyə İdarəsində teatr məsələləriylə məşğul olmuşdur. 552
Suxarjevski, Aleksandr Sergeyeviç: hüquqşünas; Bakı Ev Sahibləri İttifaqı idarəsinin sədri olmuşdur. 45, 392
Sultan: Bakıda itmiş ləzgi uşağı. 451
Sultanov: Bakı Bələdiyyə İdarəsinin üzvü. 71
Sultanov: Ticarət Nazirliyinin məmuru. 475
Sultanov, Hacı Əlisultan: Azərbaycanlı milyonçu. 588
Sultanov, Hidayət bəy Hacı Salah bəy oğlu (1876-1962): hüquqşünas. Azərbaycanın müxtəlif yerlərində ədliyyə sahəsində işləmiş, Cümhuriyyət dövründə Əkinçilik və Dövlət Əmlakı nazirinin müavini olmuşdur. 178, 203, 204, 403, 405, 406
Sultanov, Xosrov bəy Əlipaşa bəy oğlu (1879-1943): Azərbaycan Cümhuriyyətinin siyasi və hərbi xadimi. Azərbaycanın İstiqlal Bəyannaməsini imzalayanlardan biri olan Xosrov bəy Sultanov Cümhuriyyət dövründə Hərbiyyə naziri, Kənd Təsərrüfatı naziri, Qarabağ general-qubernatoru kimi vəzifələr daşımışdır. Sovet işğalından sonra mühacirət etmişdir. 438
Sultanov, Sultan bəy Əlipaşa bəy oğlu (1871-1955): Qarabağ general-qubernatoru Xosrov Sultanovun böyük qardaşı. Erməni zülmünə qarşı mübarizə aparmış, Sovet işğalından sonra Türkiyəyə köçmüşdür. 438
Sultanov, Süleyman bəy: Ağdaş qəzasının Bala Yengicə kəndində mülkədar olmuşdur. 203, 204, 403, 404, 405
Surquladze, Pyotr Rostomoviç (1873-1931): Gürcüstanın siyasi xadimi; Gürcüstan Təsisçilər Məclisinin üzvü olmuşdur. 1921-ci ildə İstanbula getmiş, orada ölmüşdür. 365
Sübhanquliyev, Ələddin (yaxud Ələddin Sübhanquluzadə; 1844 - 1919): Qafqaz Şeyxülislamlıq İdarəsinin üzvü olmuşdur. 455, 501
Sübhanqulov, Kamal: Tiflisdə müsəlman məktəbinin müdiri olmuşdur. 478
Sübhanquluzadə, Ələddin: bax. Sübhanquliyev, Ələddin.
Süleyman Ata oğlu: "Tula" gəmisində sükançı olmuşdur. 162
Süleyman Dadaş oğlu: Mirzəməhəmməd kəndinin (Quba) sakini. 610
Süleyman Xankişi oğlu: "Tula" gəmisində sükançı olmuşdur. 162
Süleymanbəyov, Məhəmməd bəy: Balaxanıda müstəntiq, Cavad qəzası rəisi olmuşdur. 419
Süleymanov: yüzbaşı; Dağıstanda hərbi anbarlar müfəttişi olmuşdur. 214
Süleymanzadə, İslam: "Müsavat"ın Qara şəhər təşkilatının üzvü. 558
Sünçələy, Saqit (yaxud Səid; 1888-1937): tatar şairi və ictimai xadimi; repressiyaya məruz qalmış, güllələnmişdir. 253
Şadılı, Dilşad xanım: bax. Şadlinskaya, Dilşad xanım.

Şadlinskaya, Dilşad xanım (yaxud Şadlızadə): Qazax sakini. 450
Şahbala Əliməhəmməd oğlu. 503
Şahbazov, Abdulla. 567
Şahparanyan: Gəncə nahiyə məhkəməsinin üzvü olmuşdur. 102
Şahsüvarov, Nurməmməd bəy Adilxan bəy oğlu (1883-1958): Azərbaycanın və Dağıstanın maarif və dövlət xadimi. Azərbaycanın Zəngəzur qəzasında anadan olmuş, Kiyev Universitetinin Hüquq fakültəsində təhsil almışdır. Azərbaycan və Dağıstanda maarif sahəsində işləmişdir. 1918-ci ilin mayından 1919-cu ilin mayına qədər Dağlılar Respublikasının Maarif naziri olmuşdur. Azərbaycan Cümhuriyyətinin Maarif və Dini Etiqad nazirinin müavini, həmçinin nazir (qısa müddət) olmuşdur. Sovet dövründə yenə maarif sahəsində fəaliyyət göstərmiş, repressiyaya məruz qalmış, 1943-cü ildə sürgündən qayıtmışdır. 157
Şahtaxtınski, Həmid bəy (1880-1944): Azərbaycan Cümhuriyyətinin dövlət xadimi. Hüquq təhsili almış, maarif və məhkəmə sistemində işləmişdir. Maarif nazirinin müavini, Maarif naziri, Parlamentin üzvü olmuşdur. Repressiyaya məruz qalmış, sürgündə ölmüşdür. 157, 467
Şahtaxtinski, Məhəmməd bəy Əli oğlu: Azərbaycan dəmiryolunda işləmişdir. 336
Şahtaxtınski, Nemətulla bəy. 157
Şahtaxtlı, Məhəmməd (1846-1931): Azərbaycan alimi və publisisti; Bakı Dövlət Universitetinin professoru. 446
Şahzadə Feyzulla: bax. Faysal I.
Şahzadə Qacar: Azərbaycan Ordusunun zabiti. 445
Şalçı, Mirzə Rəfi. 311
Şamil (Şeyx Şamil; 1797-1871): Qafqaz dağlılarının rəhbəri, Şimali Qafqazda milli-azadlıq hərəkatının lideri. 211, 401
Şexter, Z. A.: Bakıda fəaliyyət göstərmiş diş həkimi. 24, 50, 79, 108, 139, 197, 225, 254, 282, 311
Şekspir, Vilyam [William Shakespeare; 1564-1616]: ingilis şairi və dramaturqu. 473
Şepotyev, Aleksandr Sergeyeviç: Azərbaycan Cümhuriyyəti Xarici İşlər Nazirliyi Məlumat bürosunun müdiri. 434
Şervaşidze, Aleksandr Konstantinoviç (1867-1968): Abxaz knyazları nəslindən; rəssam. 335
Şeyx Əbdülqəni: axund. 613
Şeyx Şamil: bax. Şamil.
Şeyxülislamov, Əkbər ağa (1891-1961): Azərbaycan Cümhuriyyətinin Əkinçilik və Əmək naziri, "Hümmət" partiyasının üzvü, Parlamentdə Sosialistlər Fraksiyasının üzvü olmuşdur. Cümhuriyyətin süqutundan sonra mühacirətdə qalmışdır. 235, 330
Şeyxzamanov, Məhəmmədbağır: bax: Şeyxzamanzadə, Məhəmmədbağır.
Şeyxzamanzadə, Məhəmmədbağır bəy Saleh bəy oğlu (1880-1920): "Müsavat" partiyasının, Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin üzvü olmuşdur. 406
Şəfi: Bakı sakini; Tağıyev fabrikinin fəhləsi Ağabala Məhəmmədovun oğlu. 194
Şəfiyev, Məhəmmədhüseyn: Ağ şəhərdə və Bibiheybətdə poçt-teleqraf bürosu müdiri olmuşdur. 55
Şəmçizadə, Əli Razi (1886-1939): Azərbaycanlı şair və publisist. 217
Şərif Hüseyn: bax. Hüseyn ibn Əli əl-Haşimi.
Şərifov: Bakılı doktor. 73
Şərifov, Hacıbaba: bax. Şərifzadə, Hacıbaba.
Şərifov, Mustafa Ağa İsmayıl oğlu (1875 - ?): Azərbaycanlı həkim. Xarkov Universitetinin Tibb fakültəsini bitirmişdir. Cümhuriyyət dövründə Bakı şəhər Bələdiyyə İdarəsinin Səhiyyə şöbəsinin müfəttişi, Tibbi-sanitar şöbəsinin müdiri olmuşdur. 386
Şərifov, Mustafa bəy (1875 - ?): Həkim; Bakı Şəhər İdarəsinin üzvü. Sovet dövründə də Bakıda həkimlik etmiş və səhiyyə sistemində müxtəlif vəzifələrdə çalışmışdır. 395

Şərifzadə, Abbas Mirzə (1893-1938): Azərbaycan aktyoru. "Səfa" və "Nicat" cəmiyyətlərinin truppalarında çıxış etmiş, "Hacıbəyli qardaşları müdiriyyəti"nə rejissor kimi dəvət edilmişdir. Azərbaycan teatr sənətinin inkişafında böyük xidmətləri olmuşdur. Sovet rejimi tərəfindən repressiyaya məruz qalmış, güllələnmişdir. 49, 113, 143, 167, 309, 565, 594

Şərifzadə, Hacı Baba: bax. Şərifzadə, Hacıbaba.

Şərifzadə, Hacıbaba (yaxud Hacıbaba Şərifov; 1895-1920): Azərbaycanın teatr aktyoru və rejissoru. 49, 113, 143, 565, 594

Şərifzadə, İzzətulla: "Müsavat" partiyasının Bülbülə şöbəsinin sədri olmuşdur. 640

Şərifzadə, Qulam: "Müsavat" üzvü; "Müsavat"ın 1919-cu il dekabr qurultayının nümayəndəsi. 303, 640

Şıxəli Bədəl oğlu: Quba qəzasının Ərəb Həmyə kəndinin sakini. 639

Şıxlinski: Bakıda, altıncı polis sahəsinin pristavı olmuşdur. 31

Şıxlinski, Əliağa (1863-1943): Azərbaycanın hərbi xadimi. Rusiya imperiyası ordusunda general-leytenant rütbəsinə yüksəlmişdi. Azərbaycan Cümhuriyyəti ordusunun qurulmasında böyük xidmətləri olmuşdur. Azərbaycan Hərbi nazirinin müavini vəzifəsini tutmuşdur. 337, 343, 438

Şiffer, Oygen [Eugen Schiffer; 1860-1954]: Veymar Respublikasının siyasi xadimi. 147

Şiller, Fridrix [Friedrich von Schiller; 1759-1805]: Alman şairi və filosofu. 169, 473

Şillinq, Nikolay Nikolayeviç (1870-1946): Rusiyanın hərbi xadimi, ağqvardiyaçı general-leytenant. Ukraynada, 1919-cu ilin əvvəllərindən etibarən Krımda fəaliyyət göstərmişdir. 97, 98

Şirəli İrqəli oğlu: "Müsavat" üzvü; "Müsavat"ın 1919-cu il dekabr qurultayının Buzovnadan nümayəndəsi. 640

Şirin xanım: Lənkəranda "Müsavat"ın qadınlar şöbəsinin katibəsi. 639

Şiyahov, Ağaşiyah: Bakı sakini. 342

Şulbevar, Qriqori İsayeviç: Bakı Ev Sahibləri İttifaqı idarəsinin katibi olmuşdur. 45

Şuşinski, Seyid (1889-1965): Azərbaycanın məşhur xanəndəsi. 257, 366

Şükürəli Məhəmmədhəsən oğlu: "Müsavat"ın Künövşə (Siyəzən) kənd şöbəsi idarə heyətinin üzvü. 338

Şükürzadə, Əhməd: "Müsavat"ın Qızılağac şöbəsinin katibi. 531

Tabasaranski, Baxış: Dağıstandakı Könüllü ordu zabiti Mirzəqadı Tabasaranskinin oğlu. 95

Tabasaranski, Mirzəqadı: Könüllü ordunun Dağıstanda fəaliyyət göstərən zabitlərindən. 95

Tabasaranski, Səlahəddin bəy. 479

Tağıyev, Əşrəf bəy (yaxud Qarxunlu Əşrəf bəy; 1867-1930): Azərbaycanın siyasi xadimi. Ərəş qəzasından Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinə üzv seçilmişdir. 114, 202

Tağıyev, Nəsir bəy Hacı Məhəmməd oğlu (1879-1953): Şamaxıda anadan olmuşdur. Dövlət Əmanət Kassaları və Kiçik Kredit İdarəsi müdiri. Sovet dövründə Azərbaycanın Maliyyə komissarı olmuşdur. Bakıda və Moskvada bir sıra yüksək vəzifələrdə işləmişdir. Moskvada vəfat etmişdir. 258, 372, 434, 486, 565, 593, 621

Tağızadə, Cəfərqulu: "Müsavat"ın Künövşə (Siyəzən) kənd şöbəsi idarə heyətinin sədri. 338

Tağızadə, Əbdüləli (Hacı Əbdüləli): "Müsavat"ın Qalabazar şöbəsinin xəzinədarı. 281

Tağızadə, Həsən: "Müsavat"ın Biləsuvar şöbəsinin katibi. 531

Tağızadə, Mehdiqulu: Qara şəhər camaatı iclasının katibi; "Müsavat" üzvü. 558

Tağızadə, Mehdiqulu: Bakı sakini. 338, 365

Talıbzadə, Yusif Ziya (1877-1923): Azərbaycanın hərbi və siyasi xadimi, pedaqoq. 303, 337, 363, 394, 443, 470, 550, 558, 580, 606

Talışxanov, Böyükağa: "Müsavat"ın Lənkəran qəzasının Mahmudabad kəndindəki şöbəsinin sədri. 531

Talışinskaya-Xuramoviç, Sara xanım (yaxud Sarabəyim; 1890-1976): Mirkazım xan Talışinskinin qızı, İsmayıl bəy Xuramoviçin arvadı. Qafqaz Müsəlman Qadın Xeyriyyə Cəmiyyətinin qurucularından, Azərbaycan Ali Pedaqoji Qadın İnstitutunun direktoru. 170

Tamaşaçı: bax. Sadıqzadə, Seyid Hüseyn.

Tanailidi, Panfiliya (yaxud Sürəyya Zəngəzurskaya; 1891-1937): aktrisa. Zəngəzur mahalında doğulmuşdur. Milliyyətcə yunan olmuşdur. Tiflisdə Azərbaycan teatrının yaradıcılarından biri olmuş, Tiflis teatrlarında "Sürəyya" təxəllüsü ilə çıxış etmişdir. Sovet rejimi tərəfindən güllələnmişdir. 196

Tanaka, Kotaro (1868-1939): Yapon admiralı; Rusiya məsələləri üzrə mütəxəssis. 629, 646

Tanrıqulov, Məhəmmədhənifə (yaxud Hənəfi Terequlov; 1877-1942): Azərbaycan aktyoru və opera müğənnisi. 589

Tanrıverdiyev, Zülfüqar. 29, 30

Tarnovski, Adam [Adam Tarnowski; 1866-1946]: Avstriya-Macarıstan diplomatı; Bolqarıstan və ABŞ-da səfir olmuşdur. 150

Tatişev, Nikita Alekseyeviç (1879-1948): 1916-1917-ci illərdə Moskva qubernatoru olmuş, 1919-cu ilin mayında Denikin tərəfindən Tavriya (Krım) qubernatoru təyin edilmiş və 1920-ci ilin martına qədər bu vəzifədə qalmışdır. 97

Tauer, Recinald [Sir Reginald Thomas Tower; 1860-1939]: Britaniyalı diplomat. İstanbul, Madrid, Berlin, Pekin və başqa şəhərlərdə işləmişdir. 1919-1920-ci illərdə Millətlər Cəmiyyətinin Dansiqdə ali komissarı olmuşdur. 59

Tavkayev: Gürcüstan bolşeviklərindən; "Lenin" ləqəbini işlətmişdir. 1919-cu ildə Gürcüstan hərbi məhkəməsinin qərarı ilə güllələnmişdir. 478

Teatroçu: bax. Sadıqzadə, Seyid Hüseyn.

Tekyan: Poqos Nubar paşanın Ermənistana göndərdiyi nümayəndələrdən. 532

Teodorov, Teodor (1859-1924): Bolqarıstanın siyasi xadimi. 1918-1919-cu illərdə Baş nazir olmuşdur. 12, 408

Ter-Stepanyans: Poqos Nubar paşanın Ermənistana göndərdiyi nümayəndələrdən. 532

Ter-Yeqiayan, Zaven (1868-1947): 1913-1922-ci illərdə İstanbuldakı erməni patriarxı olmuşdur. 268

Təbrizli Mustafa: casusluq ittihamı ilə İranın şimalında ingilislər tərəfindən həbs edilmiş İran vətəndaşı. 128

Tək, Əhməd Fərid bəy (1878-1971): Türkiyənin siyasi xadimi. Kütahyadan Parlamentə seçilmiş, Sosial Təminat və Daxili İşlər naziri olmuşdur. 267

Təkinski, Məhəmməd xan (1880-1938): Azərbaycanın siyasi xadimi və diplomatı. Azərbaycan Cümhuriyyətinin Ermənistandakı siyasi nümayəndəsi (səfiri), həmçinin Azərbaycan Xarici İşlər nazirinin müavini olmuşdur. 384

Tələt paşa (Məhməd Talat paşa; 1874-1921): Osmanlı dövlət xadimi. İttihad və Tərəqqi cəmiyyətinin liderlərindən biri idi. Daxili İşlər naziri, Poçt və Teleqraf naziri, Baş Nazir vəzifələrini tutmuşdur. Berlində erməni terrorçusu Teyliryan tərəfindən odlu silahla vurularaq öldürülmüşdür. 323

Tittoni, Tommazo [Tommaso Tittoni; 1855-1931]: İtaliyanın siyasi xadimi və diplomatı. İngiltərə və Fransada səfir, Xarici İşlər naziri (1903-1905, 1906-1909, 1919), Daxili İşlər naziri (1905), Baş nazir (1905), Senatın Sədri (1919-1929) olmuşdur. 38, 59, 94, 122, 266, 320, 321, 343, 514, 572

Tlexas, Murad Gəray bəy (1873-1920): Azərbaycan Cümhuriyyəti ordusunun general-mayoru. Bakı qarnizonunun rəisi olmuşdur. 85, 374, 400, 456, 511, 518, 595
Tokarov, İvan. 360
Tokumbet, Osman Hidayətulla oğlu (yaxud Tokumbetov; 1888-1950): Rusiya müsəlmanlarının ictimai xadimi; başqırd. Ümumrusiya Müsəlmanları Hərbi Şurası sədrinin müavini olmuşdur. Mühacirətə getmişdir. Berlində vəfat etmişdir. 252
Tokumbetov: bax. Tokumbet.
Toliba: Daxili İşlər Nazirliyi Dəftərxanasının müdiri. 191
Tolstoy, Aleksandra Lvovna (Tolstaya; 1884-1979): məşhur rus yazıçısı Lev Tolstoyun qızı və katibəsi. 41
Tolstoy, Lev Nikolayeviç (1828-1910): Rus yazıçısı və mütəfəkkiri. Rus ədəbiyyatının ən görkəmli nümayəndələrindən hesab olunur. 15, 41, 146
Tonçev, Dmitri (1859-1937): Bolqarıstanın siyasi xadimi. Müxtəlif hökumətlərdə Ədalət, Kənd Təsərrüfatı, Yollar, Xarici İşlər naziri olmuşdur. 1913-1018-ci illərdə Maliyyə naziri idi. 262
Tonisson, Yaan [Jaan Tõnisson; 1868-1941]: Estoniyanın dövlət xadimi. 1919-1920-ci illərdə Baş nazir olmuşdur. 431
Topçubaşov, Əliəkbər bəy Əlimərdan bəy oğlu (1896-1977). 29
Topçubaşov, Əlimərdan bəy (1863-1934): Azərbaycanın siyasi xadimi; Azərbaycan Cümhuriyyətinin banilərindən biri. Tiflisdə anadan olmuş, Peterburq Universitetinin Hüquq fakültəsini bitirmişdir. Rusiya müsəlmanlarının təşkilatlanmasında və siyasi həyatında müstəsna xidmətləri olmuşdur. Rusyia Dövlət Dumasının üzvü, Dumada Müsəlman fraksiyasının sədri, "Kaspi" qəzetinin redaktoru olmuşdur. Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin sədri, Azərbaycan Hökumətində portfelsiz nazir və Xarici İşlər naziri vəzifələrini tutmuş, Azərbaycan Cümhuriyyətinin Fövqəladə elçisi və səlahiyyətli naziri kimi İstanbula ezam edilmişdir. Paris Sülh Konfransına göndərilən Azərbaycan nümayəndə heyətinin sədri idi. Cümhuriyyətin süqutundan sonra mühacirətdə qalmış, siyasi fəaliyyətini davam etdirmişdir. Parisdə vəfat etmişdir. 330
Topçubaşova, Pəri xanım (yaxud Topçubaşzadə; 1873-1947): Həsən bəy Zərdabinin qızı, Əlimərdan bəy Topçubaşovun həyat yoldaşı. 394, 529
Trotski, Lev Davidoviç (1879-1930): Rus inqilabçı, dövlət xadimi. Petroqrad Fəhlə və Əsgər Deputatları Soveti icraiyyə komitəsinin sədri, Sovet Rusiyasının Xarici İşlər naziri, Rusiya və SSRİ-nin Hərbi İnqilab Sovetinin sədri və Hərbi Komissarı olmuşdur. 12, 18, 59, 260, 358
Tsalikov, Əhməd Tembulatoviç (1882-1928): osetin əsilli ictimai-siyasi xadim. 345
Tsentner: Bakıda qadın həkimi olmuşdur. 24, 50, 79, 108, 139, 168, 196, 225, 254, 282, 311, 341, 367, 396, 425, 451, 480, 506, 533, 561, 589, 617, 645
Tsitsyayev: rejissor. 257
Tsutsunava, Aleksandr (1881-1955): Gürcüstanın teatr və kino xadimi. 1918-1919-cu illərdə Tiflis Opera teatrının əvvəlcə komissarı, sonra rejissoru olmuşdur. 494
Tuğra xanım: Bakı sakini; Tağıyev fabrikinin fəhləsi Ağabala Məhəmmədovun arvadı. 194
Tumayev, A. Q.: Bakı Ev Sahibləri İttifaqı idarəsi xəzinədarının müavini olmuşdur. 45
Turati, Filippo [Filippo Turati; 1857-1932]: İtaliyanın siyasi xadimi; İtaliya Sosialist Partiyasının qurucularından. 39
Tutu xanım: Tiflisdə Müsəlman Müəllimlər və Müəllimələr İttifaqının üzvü. 478
Türkoğlu: "Azərbaycan" qəzetinə Qubadan yazmışdır. 643
Uels: Amerika diplomatı; Paris Sülh Konfransının işində iştirak etmişdir. 322

Übeydullah bin Məsud: XIV əsrdə yaşamış Buxaralı fiqh alimi. 333, 343
Vaja-Pşavela (1861-1915): gürcü şair və yazıçısı. 307
Vaqif, Molla Pənah (1717-1797): Azərbaycan şairi; eyni zamanda Qarabağ xanlığının baş vəziri olmuşdur. 633
Vasilyev, Pyotr: Biləsuvar və Yevlaxda poçt-teleqraf bürosunda işləmişdir. 55
Vasserman: Bakıda mama-feldşer olmuşdur. 24, 50, 79, 108, 139, 168, 196, 225, 254, 282, 311, 341, 367, 396, 425, 451, 480, 506, 533, 561, 589, 617, 645
Vaşkeviç. 572
Vedel, Boto fon [Botho von Wedel; 1862-1943]: qraf; Almaniyanın diplomatı. Avstriyada səfir olmuşdur. 150
Vedjvud, Cozayya Klement [Josiah Clement Wedgwood; 1872-1943]: Britaniyanın liberal və leyborist siyasi xadimi. 573
Venizelos, Elefterios (1864-1936): Yunanıstanın siyasi xadimi. 1910-cu ildən 1933-cü ilə qədər dəfələrlə (o cümlədən 1917-1920-ci illərdə) Baş nazir vəzifəsini tutmuşdur. 289, 366, 599
Veysman, Haim (1874-1952): Kimya alimi və siyasətçi. Ümumdünya Sionist Təşkilatının prezidenti (1921-1931, 1935-1946), İsrail dövlətinin ilk prezidenti (1948-1952) olmuşdur. 182
Veysov, Məhəmmədəli: Azərbaycan Cümhuriyyətinin Sosial Müdafiə Nazirliyində işləmişdir. 529
Vəkilov, Əhməd ağa: Azərbaycan Mülkiyyə Müfəttişliyi Ərəş, Göyçay və Şamaxı qəzaları şöbəsinin müfəttişi. 485
Vəkilov, Faris bəy İbrahim ağa oğlu (1886-1978): mühəndis, diplomat. Azərbaycan Cümhuriyyətinin Gürcüstanda siyasi nümayəndəsi olmuşdur. 23, 494, 583
Vəkilov, Mustafa bəy Nadir ağa oğlu (1896-1965): Azərbaycan Cümhuriyyətinin siyasi xadimi. Parlamentin üzvü olmuş, 1920-ci ildə Daxili İşlər naziri vəzifəsini tutmuşdur. 576
Vəkilov, Səməd bəy (1872-1943): Ali təhsilli dəmiryol mühəndisi. Dəmiryollarında müxtəlif vəzifələrdə işləmiş, həmçinin Bakı Politexnik məktəbində dərs demişdir. 157
Vəkilzadə, Əhmədağa: bax. Vəkilov, Əhməd ağa.
Vəkilzadə, İsmayıl ağa: Azərbaycan Mülkiyyə Müfəttişliyinin Qazax, Gəncə və Cavanşir qəzaları şöbəsinin müfəttişi. 485
Vəlibəyov, Abbas bəy. 30
Vəlibəyov, Əbdüləli bəy Qasım bəy oğlu: pedaqoq. Şuşada anadan olmuş, Qori Müəllimlər Seminariyasını bitirmiş, müəllim və məktəb müdiri olmuşdur. Maarif mövzusunda yazıları ilə mətbuatda çıxış etmişdir. 532
Vəlizadə, Baladadaş: "Müsavat" partiyasının Keşlə şöbəsinin üzvü olmuşdur. 640
Vəlizadə, Mirzə: Azərbaycan Mülkiyyə Müfəttişliyi Quba, Lənkəran və Cavad qəzaları şöbəsi müfəttişi. 485
Vəzirov, Bəhram bəy: Bakı Poçt İdarəsinin müdiri olmuşdur. 254
Vəzirov, Əbdülhəsən xan: Azərbaycan müəllifi. 243
Vəzirov, Yusif: bax. Çəmənzəminli, Yusif Vəzir.
Vəzirzadə, Bəhram bəy: bax. Vəzirov, Bəhram bəy.
Vilhelm II (Wilhelm II, 1859-1941): Almaniya imperatoru, 1888-1918-ci illərdə hakimiyyətdə olmuşdur. 260, 316, 343, 379, 397, 402, 409, 410, 464, 482
Vilson, Vudro (Woodrow Wilson; 1856-1924): ABŞ-ın 28-ci prezidenti (1913-1921). Birinci Dünya müharibəsinə son qoymaq üçün sülh müqaviləsi layihəsini (Vilson prinsiplərini) işləyib hazırlamışdır. 11, 13, 15, 58, 62, 99, 100, 101, 123, 124, 207, 238, 265, 266, 268, 270, 272, 331, 332, 355, 411, 413, 462, 516, 602
Vinoqradov, Mixail N.: Slavyan-Rus Cəmiyyətindən Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinə seçilmişdir. 174

Vissel, Rudolf [Rudolf Wissel; 1869-1962]: Almaniyanın siyasi xadimi. 149
Viviani, Rene [René Viviani; 1863-1925]: Fransanın siyasi xadimi. 1914-1915-ci illərdə iki dəfə Baş nazir olmuşdur. 591
Volski, Siqizmund Viktoroviç (1852-1917): Rusiyanın hərbi xadimi, general. 1908-ci ildə Qars vilayətinin, 1908-1915-ci illərdə Dağıstan vilayətinin, 1915-1917-ci illərdə Qafqaz hərbi dairəsinin hərbi quberantoru olmuşdur. 214
Volter [Voltaire; 1694-1778]: fransız mütəfəkkiri, şair və dramaturqu. 347
Vonsoviç, Stanislav Aleksandroviç (1888-1937): Polyak Milli Komitəsindən Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinə seçilmişdir. Sovet dövründə repressiyaya məruz qalmışdır. 361
Vordrop, Oliver [Oliver Wardrop; 1864-1948]: Britaniyalı diplomat və tədqiqatçı. Hələ 1887-ci ildə Qafqaza (əsasən Gürcüstana) gəlmişdi. Britaniyanın müstəqil Gürcüstanda siyasi nümayəndəsi təyin edilmiş, daha sonra səlahiyyətləri bütün Zaqafqaziyaya şamil edilmişdi. Gürcüstanın sovetləşməsindən sonra öz ölkəsinə qayıtmışdır. 435, 436, 477, 489, 490, 495, 496, 497, 582, 583, 596, 631
Voronkov, İ. V.: Ticarət, Sənaye və Ərzaq Nazirliyində, Əmək Nazirliyində işləmiş, Bakı quberniyasında fabrik müfəttişi olmuşdur. 567
Voropinov, Filipp Kapitonoviç (1886-1932): Kuban Radasının üzvü; müəllim. 600, 623
Vrangel, Pyotr Nikolayeviç (1878-1928): Rusiyanın hərbi xadimi; general-mayor. Rusiyada Vətəndaş müharibəsi illərində Ağqvardiyaçılar hərəkatının rəhbərlərindən olmuşdur. 623
Yadigarov, Davud bəy (1882-1947): Azərbaycanın hərbi xadimi; general-mayor. 1919-cu ilin avqust-noyabr aylarında Zəngəzurdakı hərbi əməliyyatlarda iştirak etmişdir. Mühacirətə getmişdir. 438
Yakov Alber: Bakı sakini; Krasnokrestovski (indiki Şeyx Şamil) küçəsində yaşamışdır. 46
Yaqubova, Səlimə xanım (1890-1982): pedaqoq; Tiflisdə və Peterburqda təhsil almış, Fizika-Riyaziyyat fakültəsini və pedaqogika kursunu bitirmişdir. Tiflisdə və Bakıda pedaqoji fəaliyyətlə məşğul olmuşdur. 157, 443, 444
Yanq, Çarlz Alban [Sir Charles Alban Young; 1865-1944]: Britaniyalı diplomat; 1919-1925-ci illərdə Serbiya və Xorvatiya krallığında səfir olmuşdur. 185
Yarəli Eyvaz oğlu: Sayad Xızı kəndinin sakini. 246
Yedziquradze, Meliya: Gürcüstan bolşeviklərindən; 1919-cu ilə Gürcüstan hərbi məhkəməsi tərəfindən güllələnmişdir. 478
Yeqiyev: Tiflisdə çəkməçi dükanı olmuşdur. 164
Yelizarov, Pyotr Nikolayeviç: idmançı. 1, 49, 53, 83, 113, 144, 171, 201, 229, 257, 285, 315, 345, 371, 399, 427, 456, 483, 509, 537, 566, 593, 621
Yemelyanov: pəhləvan. 49, 113, 171, 229
Yermak: pəhləvan. 371, 399, 427, 456, 483, 509, 537, 566
Yevanqulov: Ermənistanın Gürcüstandakı siyasi nümayəndəsi təyin edilmişdir. 494, 582, 644, 646
Yəhya Məhəmmədnəbi oğlu (Məşhədi Yəhya): Bakı sakini. 22
Yolçuzadə, Mahmud: Azərbaycan Mülkiyyə Müfəttişliyi Şəki və Zaqatala qəzaları şöbəsinin müfəttişi olmuşdur. 485
Yudeniç, Nikolay Nikolayeviç (1862-1933): Rusiyanın hərbi xadimi; general. Birinci Dünya müharibəsində Qafqaz ordusunun qərargah rəisi, Rusiyada Vətəndaş müharibəsində Şimal-Qərb ordusunun komandiri olmuşdur. 13, 17, 18, 59, 117, 119, 180, 185, 206, 358, 380, 407, 409, 430, 516, 517, 571, 574

Yunis bəy: "Şərq" qəzetinin (İzmir) əməkdaşlarından. 187
Yurdsevər, Əbdülvahab Məmmədzadə (yaxud Məhəmmədzadə; 1898-1976): publisist və siyasi xadim; Azərbaycan milli istiqlal hərəkatının fəal iştirakçısı. Siyasi və ədəbi fəaliyyətini mühacirətdə davam etdirmişdir. 364, 393, 505, 640
Yusif Camal əfəndi: Qafqaz İslam Ordusu zabitlərindən; Azərbaycanda qalmışdır. 505
Yusif Pəncəli oğlu: Suraxanı sakini. 645
Yusif Vahba paşa (1852-1934): Misirin siyasi xadimi. Xarici İşlər naziri, Maliyyə naziri, Baş nazir (noyabr 1919 – may 1920) olmuşdur. 629, 646
Yusifbəyli, Nəsib bəy (1881-1920): Azərbaycanın dövlət xadimi, Azərbaycan Cümhuriyyətinin qurucularından biri. Odessa Universitetinin Hüquq fakültəsində təhsil almışdır. 1917-ci ildə Gəncədə Türk Ədəmi-Mərkəziyyət Partiyasını qurmuşdur. Zaqafqaziya Seyminin yaradılmasında yaxından iştirak etmiş, Zaqafqaziya Demokratik Federativ Respublikası Hökumətində Maarif naziri olmuşdur. Azərbaycan Cümhuriyyəti Hökumətində Maliyyə və Xalq Maarifi naziri, Xalq Maarifi və Dini Etiqad naziri, Daxili İşlər naziri və Baş nazir vəzifələrini tutmuşdur. Cümhuriyyətin süqutundan sonra qətlə yetirilmişdir. 7, 126, 231, 337, 362, 390, 394, 435, 436, 437, 444, 474, 494, 497, 546, 582, 583, 584, 585, 592, 624
Yusifxanlı, Həsənağa: bax. Yusifxanov, Həsənağa.
Yusifxanov, Həsənağa: Maliyyə Nazirliyinin dəftərxanasında işləmiş, Bakı qazısının katibi və Bakı Müsəlman Təchiziyyə İdarəsinin müvəqqəti katibi olmuşdur. 310, 588
Yusifov: Bakıda qarovulçu olmuşdur. 448
Yusifov, Abdal (yaxud Usubov): Qazax bələdiyyəsinin sədri, sovet işğalından sonra Qazax qəza İcraiyyə Komitəsinin sədri olmuşdur. 247
Z. Ayn.: "Azərbaycan" qəzetində imza. 300
Zakariadze, Aleksandr (1884-1957): Rusiyanın və Gürcüstanın hərbi xadimi. Rusiya-Yaponiya müharibəsində və Birinci Dünya müharibəsində iştirak etmişdir. Gürcüstan silahlı qüvvələri Baş qərargahının sədri olmuşdur. Mühacirətə getmiş, Polşa ordusunda xidmət etmişdir. Parisdə vəfat etmişdir. 494
Zakoroyko, Pavel: pəhləvan. 1, 49, 113, 171, 229, 257, 285, 315, 345, 509, 566, 621
Zaven əfəndi: bax. Ter-Yeqiayan, Zaven.
Zeger: Almaniya Milli Şurasının üzvü; Müstəqil sosialist. 92
Zellin: Latviya nümayəndəsi. 235
Zeydan, Corci (1861-1914): ərəb yazıçısı və publisisti. 49, 78, 167
Zeylidzon, D. İ.: Bakıda fəaliyyət göstərmiş diş həkimi. 25, 55, 169
Zeynalov, Mehdi Məhəmməddbağır oğlu (Hacı Məhəmmədbağır oğlu): İçərişəhər (Bakı) sakini. 371
Zeynalov, Məhəmmədbağır (Hacı Məhəmmədbağır): İçərişəhər (Bakı) sakini. 371
Zeynalov, Məhəmmədəli Məhəmmədbağır oğlu (Hacı Məhəmmədbağır oğlu): İçərişəhər (Bakı) sakini. 371
Zeynalov, Zeynalabdin: Bakı sakini. 221
Zeynalzadə, Ağaəzim: Könüllü Təşkilatının üzvü. 193
Zəhra Məhəmmədbağır qızı (Məşhədi Məhəmmədbağır qızı): Bakıdakı qaçqınlardan. 106
Zəhrabəyim Məhəmməd qızı: Bakıda Cəmiyyəti-Xeyriyyəyə sığınan qaçqınlardan. 22
Zimin, Lev Aleksandroviç (1886-1920): Şərqşünas. Bakı Dövlət Universitetində dərs demişdir. 446
Zinət Xudaverdi qızı: Bakı sakini. 246
Ziyadxanov, Adil xan (yaxud Ədil xan; 1877-1957): Azərbaycanın dövlət xadimi. Moskva Universitetinin Hüquq fakültəsini

bitirmişdir. Cümhuriyyət dövründə Xarici İşlər nazirliyində işləmiş, Azərbaycanın İranda diplomatik nümayəndəsi təyin edilmişdir. Cümhuriyyətin süqutundan sonra bir müddət İranda, daha sonra Türkiyədə yaşamışdır. 240, 434, 472

Zmujikin, Benyamin: Bakı sakini. 586

Zurabov, Arşak Gerasimoviç (1873-1920): erməni inqilabçısı, menşevik. Tiflisdə anadan olmuşdur. 365

Zülfüqar: Bakı Ticarət Limanında məmur olmuşdur. 244

Zülfüqarov, Ağaəli: Azərbaycan hərbçisi; birinci leytenant. 102

Zülfüqarov, Əbdüləli Abbas oğlu (Məşhədi Abbas oğlu): Şəki qazılıq idarəsinin kargüzarı olmuşdur. 374

Zülqədərli, Lütfəli bəy Mehralı bəy oğlu (1881-1920): Gəncədə iri mülkədar ailəsində anadan olmuşdur. Cəbrayıl, Gəncə və Ərəşdə pristav, Şamaxı, Göyçay və Cavad qəzalarında qəza rəisi olmuşdur. 446, 447, 611

Zülqədərov, Lütfəli bəy: bax. Zülqədərli, Lütfəli bəy.

Zvyaqintsev: general. 600

Korrektor: Azad Ağaoğlu
Kitab üzlüyü və tərtib: Fikrət Məlikov

Nəşriyyat direktoru: Rəhilə Soltanqızı
Mətbəənin direktoru: Zöhrab Vəlibəyli
Texniki redaktor: Ruslan Mahmudov

Çapa imzalanmışdır: 15.01.2026
Formatı 70x100 $^{1}/_{16}$. F.ç.v 30.5
Ofset kağızı, Ofset çapı. Səhifə sayı: 712
Tiraj: 200, Bakı-2026

Hazır materiallar əsasında
GALAXY PRINTING MMC
mətbəəsində çap edilmişdir.

ISBN 978-9952-27-476-9
9 789952 274769